

*Управління освіти і науки
Волинської обласної державної адміністрації
Луцький педагогічний коледж
Волинська обласна організація
Національної спілки краєзнавців України
Суспільно-політичний клуб «Всесвіт»*

Анатолій Кравець

*Суспільно-політичний клуб «Всесвіт»
як форма виховної роботи у Луцькому
педагогічному коледжі*

Видання друге, виправлене і доповнене

м. Луцьк, 2020

УДК 377.8.03

К 78

Кравець А. І. Суспільно-політичний клуб «Всесвіт» як форма виховної роботи у Луцькому педагогічному коледжі. 2-ге вид., переробл. і допов. Луцьк: Луцький педагогічний коледж, 2020. 197с.

У посібнику розкриваються принципи, завдання, напрями виховного процесу та роль історичного краєзнавства у формуванні гармонійно розвиненої та високоосвіченої людини, а також подаються приклади цієї роботи в педагогічному коледжі.

Рецензенти:

Гузенко Олена Анатоліївна – кандидат педагогічних наук, заступник директора з навчально-виробничої роботи Луцького педагогічного коледжу

Оксенчук Тетяна Володимирівна – заступник директора з виховної роботи Луцького педагогічного коледжу

Бондаренко Геннадій Васильович - кандидат історичних наук, професор СНУ імені Лесі Українки, голова Волинської обласної організації НСКУ

Розглянуто на засідання кафедри суспільних дисциплін
Луцького педагогічного коледжу (протокол № 1 від 04.09.2020 року)

Рекомендовано до друку науково-методичною радою

Луцького педагогічного коледжу
(протокол №1 від 23.09.2020 року)

© Кравець А.І., 2020

Зміст

Передмова	4
Вступ.....	6
1. Основні принципи і завдання виховного процесу.....	8
2. Напрями і форми виховання засобами клубної діяльності.....	10
3. Клуб «Всесвіт» як важлива форма виховної роботи.....	13
Висновки.....	65
Література	66
Додатки	68

Передмова

В умовах трансформації українського суспільства, важливим завданням є поширення і розуміння національної самобутності у навчальних закладах, зокрема, за допомогою краєзнавства, оскільки воно здійснює підготовку нової генерації фахівців, забезпечує зростання інтелектуального та духовного потенціалу нового покоління.

Система краєзнавчої освіти забезпечує формування у студентської молоді сучасного світогляду, поширення соціального досвіду, поглядів на життя, на історію рідного краю, переконань, заснованих на надбаннях української та світової культури.

Для вирішення поставлених завдань у системі освіти, окрім самого освітнього процесу, молодь об'єднується у наукові студентські товариства, громадські організації, молодіжні рухи, клубні формування, гуртки художньої самодіяльності.

У Луцькому педагогічному коледжі діє суспільно-політичний клуб «Всесвіт», який має різні напрями роботи. Один із них – пошуково-краєзнавча робота. Це актуально з огляду на те, що у незалежній Україні відбувається процес відновлення історичної пам'яті, написання історії народу, коріння якого сягає тисячолітніх пластів людської цивілізації. Широкий доступ до архівних джерел, раніше забороненої літератури, напрацювань західної української діаспори дає можливість виявляти нові факти.

Це видання свідчить про те, що краєзнавча освіта і пошукова діяльність сприяють формуванню у студентів клубу національної свідомості й патріотизму.

Є Указ Президента України «Про заходи щодо підтримки краєзнавчого руху в Україні» та прийнята Кабінетом міністрів України, «Програма розвитку краєзнавства на період до 2025 року». Відповідно до Указу Президента України «Про забезпечення комплексного розвитку малих міст України» активізувалася робота з підготовки до видання історії населених пунктів України в новій редакції.

Розділи цієї книги і додатки підкреслюють, що члени клубу «Всесвіт» беруть активну участь у дослідженні маловідомих і раніше невідомих, сфальсифікованих сторінок минулого, показують розгортання експедиційного вивчення рідного краю в рамках всеукраїнських історико-краєзнавчих експедицій: «Моя Батьківщина – Україна» з напрямів «Духовна спадщина мого народу», «Козацькому роду – нема переводу», конкурс на кращу туристсько-краєзнавчу експедицію «Мій рідний край».

Студенти клубу були учасниками обласного конкурсу учнівських проєктів «Волині», в номінації «Проєкт на задану тему. Волинський краю дорогий», категорія Студентський проєкт». Тема проєкту: «Крокуємо містом Луцьком: мікрорайон Теремно», за цей проєкт студенти клубу, отримали перше місце в області.

Займаючись пошуково–краєзнавчою роботою, студенти клубу знаходять та систематизують цікаві матеріали, видають пошуково-краєзнавчі роботи, створивши серії клубу за напрямками: «Пізнаємо історію Волині разом» та «Історичні постаті Волині».

Слід пишатись і тим, що одна з робіт пошуковців клубу, серії «Пізнаємо історію Волині разом», «Підпілля на території Луцька в період Другої світової війни» знаходиться в Баварській державній бібліотеці у Мюнхені.

Ця книга заслуговує на те, щоб досвідом клубу «Всесвіт» скористалися й інші заклади освіти, залучаючи студентські колективи до краєзнавчої роботи.

Також видання може бути використане при викладанні курсу волинезнавства.

Голова Волинської обласної організації

НСКУ, професор СНУ імені Лесі Українки

Геннадій Бондаренко

Вступ

В умовах демократизації, інтеграції України у європейське співтовариство, переходу до ринкової економіки, реформування освітньої галузі у контексті Болонського процесу формується нова концепція виховання молоді.

Стрижнем усієї системи виховання в Україні є національна ідея, яка відіграє роль об'єднуючого консолідуючого фактора у суспільному розвитку та історичне краєзнавство, яке спрямоване на вироблення життєвої позиції людини, становлення її як особистості, як громадянина своєї держави. Національний характер виховання полягає у формуванні молоді людини як громадянина України незалежно від її етнічної приналежності.

Одночасно в умовах світової глобалізації, входження України в Європейський простір, процес виховання має забезпечувати залучення молоді до світової культури та загальнолюдських цінностей і норм, формувати толерантність до інших точок зору, розуміння відмінностей між людьми у культурі, побуті та звичаях, у переконаннях і віруваннях як між народами, так і між етнічними, релігійними та іншими групами.

Мета виховання - формування гармонійно розвиненої людини, високоосвіченої, соціально активної і національно свідомої, наділеної глибокою громадянською відповідальністю, високими духовними якостями, родинними і патріотичними почуттями, яка є носієм кращих надбань національної та світової культури, здатна до саморозвитку і самовдосконалення. Формування національної інтелігенції, сприяння збагаченню та оновленню інтелектуального генофонду нації, виховання духовної еліти - це завдання, що стоїть перед науково-педагогічним колективом на одному рівні з підготовкою висококваліфікованих фахівців.

Науково-теоретичні й методологічні засади національного виховання, історичного краєзнавства втілено у Концепції виховання дітей і молоді в національній системі освіти, затвердженій Міністерством освіти, Національній доктрині розвитку освіти України у ХХІ столітті, в Законі України «Про вищу

освіту», «...формування особистості шляхом патріотичного...виховання, утвердження в учасників освітнього процесу моральних цінностей, соціальної активності, громадянської позиції та відповідальності...» [2].

1. Основні принципи і завдання виховного процесу

Виховна робота у педагогічному коледжі, здійснюється на засадах демократизму, з використанням виховного потенціалу студентського самоврядування і спрямовується на забезпечення гармонійного цілісного розвитку особистості, здатної до самоосвіти, саморозвитку, самостійного мислення, суспільного вибору та життєдіяльності на основі співпраці організаторів виховного процесу з батьками та громадськими організаціями.

Ефективність національного виховання забезпечується дотриманням наступних фундаментальних принципів виховання:

➤ науковості, який вбачає побудову освіти і виховання на сучасних досягненнях психолого-педагогічної науки; об'єктивно-істинних знаннях; вимагає засвоєння найбільш вагомих наукових досягнень у тій чи іншій галузях наукового пізнання, здобуття знань, умінь, навичок, які створюють передумови для професійної підготовки молоді відповідно до її інтересів і потреб;

➤ природовідповідності, який передбачає врахування в роботі психологічних, фізіологічних, індивідуально-типологічних і психолого-педагогічних особливостей сучасного студента, багатогранної цілісної природи людини;

➤ культуровідповідності, який полягає в органічному зв'язку з історією народу, його ментальністю, мовою, культурними традиціями, звичаями, обрядами, народним мистецтвом, ремеслами і промислами; забезпеченні духовної єдності, наступності та спадкоємності поколінь;

➤ пріоритету діяльнісного підходу, який передбачає створення технологій виховання, цільових програм, що активізують духовний пошук особистості та творчу діяльність;

➤ гуманізації, який стверджує людину як вищу цінність, дає можливість поставити в центр уваги виховної роботи особистість, забезпечити умови для її творчого розвитку, формування людяності, милосердя, чуйності;

- демократизму, який передбачає співробітництво, співтворчість педагогів і студентів, повагу до суверенітету особистості студента;
- єдності освіти і виховання, який забезпечується в процесі організації навчального процесу і за його межами впродовж усього терміну навчання і полягає в тому, що освітня і виховна діяльність повинна знаходитись у тісному взаємозв'язку, доповнюючи і збагачуючи одна одну;
- диференціації та індивідуалізації виховного процесу, який передбачає врахування індивідуальних особливостей студентів, стимулювання активності та розкриття творчої індивідуальності кожної особистості;
- послідовності, систематичності, який передбачає забезпечення плановості, постійності, забезпечення новацій і спадкоємності, ускладнення завдань, урізноманітнення напрямів, форм, методів виховання.

Завданнями виховання в Луцькому педагогічному коледжі є:

- підготовка національно свідомої інтелігенції, примноження культурного потенціалу, який забезпечить високу ефективність діяльності майбутніх спеціалістів;
- виховання майбутніх фахівців авторитетними, високоосвіченими, носіями високої політичної, правової, інтелектуальної, соціально-психологічної, естетичної, фізичної та валеологічної культури;
- створення умов для вільного розвитку особистості, її мислення і загальної культури, залучення до різних видів творчої діяльності (пошуково – краєзнавчої, культурно-просвітницької, суспільно-гуманістичної, фізкультурно-оздоровчої, спортивної, правоохоронної);
- формування громадянської, соціальної активності та відповідальності, залучення молоді до участі в процесі державотворення, розвитку суспільних відносин;
- усвідомлення взаємозв'язку індивідуальної свободи з правами людини та її громадянським обов'язком;

- культивування кращих рис української ментальності: працелюбності, прагнення до свободи, гармонії з природою, поваги до жінки, любові до рідної землі;
- збагачення естетичного досвіду, участь у відродженні та створенні національно-культурних традицій міста, регіону, розширення творчих зв'язків з установами культури, розвиток художніх здібностей;
- створення умов для самореалізації особистості відповідно до її здібностей, суспільних і власних інтересів;
- пропаганда здорового способу життя, викорінення шкідливих звичок і запобігання правопорушенням.

Мета виховного процесу в ЛПК комплексно реалізується як в освітньому процесі у межах навчального закладу, так і поза ними. Приміром, у гуртожитках - організацією роботи гуртків і клубів за інтересами, культурно-масової, спортивної роботи із залученням органів студентського самоврядування.

2. Напрями і форми виховання, засобами клубної діяльності

Національно-патріотичне виховання передбачає розвиток історичної пам'яті, виховання патріотичних почуттів, усвідомленої любові до Батьківщини, громадянського почуття обов'язку та відповідальності за долю Вітчизни й готовність працювати на її благо, захищати, зміцнювати міжнародний авторитет.

Національно-патріотичне виховання здійснюється в навчальний та позанавчальний час: через лекції, перш за все з історії України, історії вітчизняної культури; оволодіння культурою мови, знайомство з національними традиціями українського народу, а також через клуби, гуртки, шляхом пошуково-краєзнавчої роботи, організації поїздок пам'ятними місцями, зустрічей з ветеранами праці і бойових дій, з ветеранами Збройних сил України; залучення студентів до роботи громадських молодіжних організацій, студентських профспілок.

Моральне виховання – вироблення високих моральних якостей і переконань, що виявляються в моральних нормах поведінки в усіх сферах життєдіяльності та забезпечують активну життєву позицію молодої людини.

Моральне виховання здійснюється через усі лекційні курси, у тому числі етичного та загально-гуманітарного циклу та діяльність усіх служб, підрозділів, роботу кураторів, викладачів, а також формування в колективах студентів атмосфери вимогливості, принциповості, чесності, відповідальності та взаємодопомоги. Окрім того, моральне виховання пронизує всю систему позааудиторної роботи: проведення Днів відкритих дверей; урочистої пошвяти в студенти першокурсників; святкування знаменних дат педагогічного коледжу; залучення студентів до професійної роботи з майбутніми абітурієнтами; кураторські години; проведення бесід, лекцій з антиалкогольною та антинаркотичною тематикою; організація вечорів, концертів; діяльність органів студентського самоврядування; залучення студентів до участі в акціях гуманістичного характеру; висвітлення моральних питань у газетах і часописах.

Сучасна дійсність, що характеризується кризою духовності, соціальною незахищеністю молоді, поширенням таких негативних явищ як алкоголізм, наркоманія, вимагає підсилення виховної роботи серед студентства, пошуку нових форм.

Політичне виховання спрямоване на формування у студентської молоді відповідної культури, що включає розвиток уявлення про механізми політичного процесу, способи досягнення мети, знайомство з діяльністю держави, з її досвідом і досвідом інших країн у сфері політики. Такий вид виховання здійснюється у процесі навчальних занять соціально-гуманітарного циклу, а також через усю систему позааудиторної роботи: наукових гуртків, політичних клубів, конференцій, на яких обговорюються актуальні питання сучасності; через лекції, бесіди, зустрічі з політиками, депутатами різних рівнів. Однак, треба пам'ятати, що при цьому не мають за мету формування у студентів певної політичної орієнтації, мова йде лише про політичну культуру.

Правове виховання спрямоване на поваги до прав і свобод людини та громадянина, розширення правових знань та вмінь, застосування на практиці законів держави. Воно здійснюється через лекційні курси, перш за все, правових дисциплін, а також через позанавчальну діяльність: роботу гуртків, семінарів

студентського наукового товариства, проведення правових конкурсів, турнірів, олімпіад, конференцій.

Трудове виховання передбачає формування творчо активної, працелюбної особистості, яка володіє професійною майстерністю, розвиненими діловими якостями, почуттям відповідальності, шанобливим ставленням до власності, готовності до життєдіяльності за умов ринкових відносин, до підприємницької діяльності та конкуренції. Трудове виховання пов'язане з навчальною діяльністю, з участю в роботі наукових гуртків, конференцій, клубів, із вивченням додаткових навчальних курсів, з участю в професійних конкурсах, у роботі бізнес-клубів, студентських бірж праці, олімпіадах. Воно може бути реалізоване шляхом організації зустрічей з випускниками, фахівцями з підприємств і установ, які завдяки наполегливій праці та знанням досягли успіху, проведення трудових акцій із озеленення, прибирання території.

Екологічне виховання спрямоване на формування екологічної культури особистості, що регулює взаємовідносини людини та природи й орієнтує людину на збереження та відновлення природи як середовища існування всього живого. Здійснюється екологічне виховання через лекційні курси екологічної спрямованості та через виділення екологічного компонента у більшості навчальних дисциплін, а також через роботу студентського наукового товариства, екологічних гуртків, організацію екскурсій до краєзнавчих музеїв, на підприємства, туристичних походів, проведення тижня Землі, природоохоронних акцій та заходів.

Естетичне виховання передбачає розвиток естетичних почуттів, смаків, поглядів, формування естетичного ставлення до дійсності, творчої активності студентської молоді. Воно здійснюється через лекційні курси, що містять естетичні знання, а також у процесі роботи гуртків і студій, участь студентів у художній самодіяльності, відвідування театрів, виставок, музеїв, проведення зустрічей у літературно-музичних, театральних вітальнях, зустрічі з діячами літератури та мистецтва, організація чемпіонатів КВК, інтелектуальних ігор, а також - естетичне оформлення приміщень, забезпечення чистоти, порядку.

Фізичне виховання – утвердження здорового способу життя як невід’ємного елемента загальної культури особистості, протидія факторам, що негативно впливають на здоров’я членів колективу коледжу, вироблення вмінь самостійного використання методів і форм фізичної культури в трудовій діяльності та відпочинку. Фізичне виховання реалізується на заняттях з фізичної культури, спортивного клубу, спеціальних медичних груп і груп лікувальної фізкультури, спортивних секцій, проведення спортивних змагань, спартакіад, турнірів, зустрічей, туристичних походів, молодіжних акцій проти куріння, алкоголізму, наркоманії.

3. Клуб «Всесвіт» як важлива форма виховної роботи

Важливу роль у виховній роботі студентів клубу відіграє історичне краєзнавство. Це складова історичної науки, яка у свою чергу є однією з головних в гуманітарній освіті і вихованні студентської молоді у вищих навчальних закладах. Історичне краєзнавство є складовою частиною загального краєзнавства – сукупності різних за змістом наукових дисциплін, які забезпечують всебічне пізнання краю (природи, населення, економіки, історії, культури).

Історичне краєзнавство визначає специфіку явища, характерну для локального регіону, краю, міста, села. Звідси й відмінність в організації і методиці пошуку фактичного матеріалу; конкретність і деталізація дослідження; своєрідність джерельної бази; тісніші зв’язки з суміжними науками: історичною географією, демографією, топонімікою, геральдикією. Проте, краєзнавчий матеріал лише тоді становить наукову цінність, коли вивчається не ізольовано від історії країни, а ґрунтується на особливостях історичних процесів, закономірностях її розвитку.

Краєзнавство має свої, так би мовити, «місцеві» історичні джерела (матеріальні, писемні, усні). Історичне краєзнавства охоплює надзвичайно великий обсяг матеріалу. Предметом вивчення, дослідження може бути історія краю в цілому, різних періодів його історії, окремих населених пунктів, вулиць, будівель і споруд, пам’ятних місць, життя і діяльності видатних постатей, свого навчального закладу, його підрозділів.

Історія краю, як ніяка інша дисципліна, має великі можливості для студентської молоді не тільки в ознайомленні з історією малої батьківщини, але й у вихованні поваги і любові до своєї країни; зацікавленні вивчати її минуле і бажання бути учасниками сучасного життя; формуванні національної гідності та патріотизму.

Підсумовуючи, ми можемо стверджувати, що у вивченні історії краю історичне краєзнавство відіграє неоціненну роль в освітньому процесі. Через конкретну історію кожного населеного пункту, детальний аналіз історичних явищ, що відбувалися в краї і які тісно пов'язані з загальними історичними закономірностями історичного розвитку країни, суспільства у цілому, студентська молодь краще розуміє сенс історичних подій не як абстрактних, далеких і часто малозрозумілих, а близьких і зрозумілих, які йдуть до серця і розуму.

Вивчення історії краю є одним з міцних засобів виховання національної свідомості, патріотизму молоді, якій належить майбутнє Батьківщини.

Мета студентського клубу – виховати національно свідомого фахівця, який усі свої знання, сили, розум і серце віддасть служінню країні, виведе її, нарешті, на гідне місце, сприятиме її зміцненню і процвітання.

Виховна робота, що проводиться у коледжі, забезпечує актуалізацію теоретичних знань, спрямовує їх у практичну площину, звертає увагу молоді на найгостріші соціальні проблеми сьогодення, формує їх соціальну зрілість.

Організацію змістовного дозвілля в коледжі забезпечують сформовані й діючі різноманітні клуби. Взагалі, що таке клуб? Перш за все – об'єднання громадян певного соціального стану, споріднених професійними, політичними, науковими, культурологічними чи іншими інтересами. Наприклад клуб книголюбів, бізнес-клуб.

Клуб (від англ. club) - громадське об'єднання, організація, які складаються з людей однакових поглядів та смаків і які збираються для спільного відпочинку, розваг, культурного спілкування, пов'язаного з політичними, спортивними, художніми, науковими інтересами; це слово у формі клоб, клаб, клуб в Україні зустрічається з третьої чверті XVIII ст.; у російських словниках фіксується з 1804 р.

Клуб:

1) культурно-освітня установа для організації дозвілля населення. В Україні налічується близько 20 тис. таких установ (2005 р.).

2) громадська організація, що добровільно об'єднує групи людей за інтересами, а також для спільного відпочинку й розваг. У багатьох клубах членство обмежене, стягуються високі вступні та річні внески. Перші клуби з'явилися у Великобританії в 17 ст. і впродовж тривалого часу об'єднували тільки чоловіків. В теперішній час найбільш поширеними є клуби: ділові, ландшафтні, туристичні, благодійні, університетські, професійні та ін.

Концепція виховної роботи суспільно-політичного клубу «Всесвіт»

Луцького педагогічного коледжу базується на:

1. Конституції України (прийнята Верховною Радою України 28 червня 1996 року).

2. Законі України «Про освіту» від 23 березня 1996 року № 100/96-вр (100/96-вр) (зі змінами і доповненнями).

3. Державній національній програмі «Освіта» (Україна XXI століття).

4. Концепції національного виховання студентської молоді (затверджена МОН України 7.07.2009 року, наказ № 636).

5. Наказі Президента України «Про заходи щодо розвитку духовності, захисту моралі та формування здорового способу життя громадян» (від 27 квітня 1999 року).

6. Наказі Президента України «Про додаткові заходи забезпечення розвитку освіти на Україні» (№ 941 від 09 жовтня 2001 року).

7. Наказі Міністерства освіти і науки України «Про затвердження положення про студентське самоврядування у вищих навчальних закладах» (№166 від 04 березня 2001 року).

8. Постанові Кабінету Міністрів України «Про затвердження Державної програми розвитку фізичної культури і спорту на 2007-2011 роки» (№ 1594 від 15 листопада 2006 року).

9. Статуті Луцького педагогічного коледжу.

10. Указ Президента України «Про забезпечення комплексного розвитку малих міст України» (2000 рік).

11. Указ Президента України «Про заходи щодо підтримки краєзнавчого руху в Україні» (2001 рік).

12. Програма розвитку краєзнавства на період до 2010 року.

13. Програма розвитку краєзнавства на період до 2025 року.

На основі даних документів розроблено план виховної роботи суспільно – політичного клубу «Всесвіт» Луцького педагогічного коледжу.

Мета і завдання суспільно-політичного клубу «Всесвіт»

Головною метою клубу є виховання громадянина України, соціально зрілої, працелюбної, творчої особистості. Виходячи з цього, головними цілями клубу є:

- формування політичних, історичних, краєзнавчих, економічних та культурних знань, розвиток мислення студентів передбачає загальне розуміння процесу в її різноманітності й суперечливості, здатність застосовувати знання і набуті уміння;

- виховання в студентів особистісних рис громадянина України, загальнолюдських, духовних ціннісних орієнтацій, сприйняття ідей гуманізму та демократизму, патріотизму і взаєморозуміння між народами на основі особистісного усвідомлення досвіду історії;

- підготовка студентів до свідомої активної участі в суспільному житті Української держави, усвідомлення її ролі та місця в Європі і світі, формування в них відповідальності за долю України.

Клуб «Всесвіт» сприяє:

- розвитку політичної, історичної, краєзнавчої, економічної та культурної свідомості, розумінню завдань, що стоять перед державою і світовою цивілізацією, критичному осмисленню минулого, прогнозуванню майбутнього;

- осмисленню ролі людини (включаючи і себе) в історії та культурі, відповідальності особистості за власні дії, усвідомленню студентами права на

вибір моделі власної поведінки з урахуванням і дотриманням правових гуманістичних засад;

- вихованню громадянської свідомості, гідності та честі в гармонійному поєднанні національних та загальнолюдських цінностей, утвердженню ідеалів гуманізму, демократії, добра та справедливості;

- формуванню толерантного, неупередженого ставлення до інших народів, груп та особистостей;

- розвитку творчого мислення, формуванню власного погляду та критичного ставлення до інформації;

- розкриттю і розвитку здібностей студентів;

- розвитку в студентів інтересу й поваги до історії та культури свого та інших народів, прагненню зберегти, примножити культурну спадщину своєї країни і всього людства.

В умовах реформування освіти на клуб «Всесвіт» покладаються важливі завдання, пов'язані з соціальною адаптацією особистості, підготовкою до активного громадського життя, пошуково-красознавчої активності та формуванням, з одного боку, загальнолюдських ціннісних орієнтацій, а з іншого – глибокого патріотизму; історичної свідомості, що дозволяє критично осмислювати минуле й сучасне та прогнозувати майбутнє.

На сьогодні необхідність та важливість роботи з молоддю на державному рівні очевидна. Якщо сім'я і школа закладають основи особистості молодої людини та формують стереотипи її поведінки в майбутньому, то остаточне становлення відбувається саме у студентські роки. Вищі навчальні заклади за своїм статусом зобов'язані професійно готувати не тільки дипломованих спеціалістів, а й виховувати різнобічно розвинених громадян. Навчальні заклади мають необхідну інфраструктуру, організаційні та кадрові ресурси для вирішення цього завдання. Згідно з вимогами Закону «Про вищу освіту» головною метою освіти та виховання на сучасному етапі є створення умов для розвитку та самореалізації кожної особистості, які сповідають загальнолюдські цінності, а також формують покоління, здатне навчатись упродовж життя. Велике значення

для реалізації цієї мети має розвиток студентської молоді через виховання активної професійної та громадської позиції, навчання основним принципам побудови професійної кар'єри і навичкам поведінки у сім'ї, колективі, суспільстві, системі соціальних відносин [2].

Формування інтелектуального та світоглядного розвитку студентів здійснюється за допомогою таких засобів:

- виховні заходи під час навчального процесу;
- виховні заходи в позанавчальний час;
- виховання студентів власною поведінкою викладачів і співробітників коледжу.

Головною метою студентського суспільно-політичного клубу «Всесвіт» є залучення студентської молоді до участі в суспільно-політичному житті коледжу, забезпечення потреб студентів у творчій самореалізації та організації змістовного дозвілля [3]. Студентський клуб було створено у 2002 році, має свою символіку, кожен член отримує посвідчення та значок. Склад учасників – це студенти з різних регіонів Волинської області, а також з інших областей України.

Вручення посвідчень та значків клубу

Музичний колектив «Давня Казка»

**Заслужений артист
естрадного мистецтва України
Олександр Голошук**

**Урочистості з нагоди вступу в клуб «Всесвіт».
Гості: заслужений артист естрадного мистецтва України Олександр Голошук,
музичний колектив «Давня Казка» та працівники Волинської державної обласної
універсальної наукової бібліотеки імені Олени Пчілки**

Всіх студентів клубу «Всесвіт» об'єднує ланцюжок небайдужості, великої поваги і прагнення донести до сучасників про минуле рідного краю, його людей, звичаї і традиції [11].

Основними формами роботи студентського клубу стали організація та проведення роботи по різних напрямкам:

- ❖ патріотичне виховання;
- ❖ пошуково-краєзнавча робота та дослідження клубу;
- ❖ волонтерство;
- ❖ зустрічі з письменниками, краєзнавцями, науковцями;
- ❖ подорожі Україною;

Робота клубу висвітлена в засобах масової інформації (дод.11), маємо свою серію клубу: «Пізнаємо історію Волині разом», «Історичні постаті Волині» (дод.12) та відеоматеріали клубу (дод.13).

«Всесвіт» працює над збереженням історичної пам'яті, використовуючи місцевий краєзнавчий матеріал: збираємо свідчення про голодомори, матеріали про волинян їх внесок у подіях Першої світової війни, жителів Волинського краю в подіях Другої світової війни, волинян, котрі сьогодні захищають наш суверенітет і цілісність кордонів, відомих земляків.

Вагомою складовою виховання молоді є патріотичне виховання, головна мета якого - всебічний і гармонійний розвиток студентів - молодих патріотів незалежної Української держави, готових у будь-який момент стати на захист своєї Батьківщини, народу, його свободи, мови та культури.

Українське козацтво, його славні традиції невмирущі! Доказ тому – їх відродження в умовах сучасної України. Спираючись на свої власні сили та досвід, послуговуючись авторитетом і повагою серед народу, козацькі організації в Україні сьогодні тісно співпрацюють із державними органами та місцевим самоврядуванням, політичними та громадськими організаціями. Українська держава сприяє відродженню українського козацтва, популяризації серед молодого покоління козацьких ідеалів і принципів, виховання молоді на славних традиціях наших предків [15].

Суспільно-політичний клуб «Всесвіт» активно співпрацює з козацькими організаціями, вивчаючи культуру, традиції, незламну силу духу, стійкість, волю та високу козацьку мораль [14].

**Національний історико-меморіальний заповідник «Поле Берестецької битви».
Участь студентів клубу у посвяті в козаки та берегині (дод.1)**

Українське козацтво як історична спільнота українського народу є уособленням національного характеру, сили й мужності, традиційного вираження його способу життя, діяльності та поведінки, символом невмирущості української нації, її демократичного й вільного існування в колі європейських держав [15; 17].

Члени клубу «Всесвіт» проводять виховні заходи присвячені пам'яті Героїв Небесної Сотні, приміром: «Хто вмирає в боротьбі - у серцях живе навіки» (дод.17).

Проводимо зустрічі з ветеранами Другої світової війни та воїнами АТО. Це яскравий приклад мужності, незламності, відваги і героїзму, на якому повинна виховуватись сучасна молодь.

У Луцькій міській бібліотеці №6 відбулась зустріч членів клубу «Всесвіт» педагогічного коледжу з ветераном Другої світової війни Михайлом Єрліним.

Усіх зачарувала його розповідь про буремні роки, захопила активна життєва позиція. Незважаючи на свої поважні літа, він веде активну громадську роботу, часто зустрічається з молоддю, очолює клуб «Неспокійні серця». Він уродженець Сибіру, але саме йому довелося визволити від нацистських загарбників Волинь і, зокрема, Луцьк. Мало хто знає, що Михайло Тимофійович збирає військові та сучасні фотографії, а ще тексти пісень воєнних літ (їх вже близько 200), про які може розповідати годинами. Михайло Єрлін визволяв Прагу, штурмував Берлін. Після війни оселився у Луцьку, тут зустрів свою долю, має доньку, онуків. Михайло Тимофійович пригадав, як разом з однополчанами 2 лютого 1944 року увійшов до Луцька. Вулиці були у руїнах. Чимало солдатів за його визволення заплатили своїм життям. На Меморіалі Слави покоїться 1810 солдатів і офіцерів, серед яких і його бойові побратими.

Студенти коледжу вручили ветерану квіти, подякували за подвиг і визволення рідного краю і зробили фото на згадку.

На фото зліва Людмила Цюриць, в центрі Анатолій Кравець та Михайло Єрлін

**Зустріч студентів клубу «Всесвіт» з ветеранами ракетних військ.
На фото: в центрі директор коледжу Бойчук Петро, полковник у відставці Івасюк
Олександр, голова громадської організації «Ветерани ракетних військ
стратегічного призначення Волинської області», підполковник у відставці Тібеж
Іван, третій зліва підполковник у відставці Максимчук Іван.**

Ми – українці! І немає нам життя без України, бо Україна – це доля, яка випадає раз на віку, бо Україна – це мати, яку не вибирають, як і долю, бо Україна – це пісня, яка вічна на цій землі. Сьогодні, як ніколи раніше, актуальною є тема миру в нашій багатостраждальній Україні. Живучи під мирним небом, у злагоді один з одним, ми навіть не замислювалися над тим, що може нести за собою війна. Сьогодні діти нашої матері – України, наші бійці в зоні АТО сумлінно виконують свій обов'язок та показують силу й незламність українського духу.

У педагогічному коледжі клуб «Всесвіт» організував зустріч з учасниками АТО, солдатами 51-ої механізованої бригади, які вже повернулись до своїх рідних домівок.

На фото: перший зліва М. Лящук, третій Т. Самчук

З радістю, гордістю і вдячністю студенти привітали бійців Тараса Самчука та Максима Лящука, які довгі місяці оберігали наш мир і спокій, захищали нас від зовнішньої агресії, відстоювали честь нашого краю.

У центрі Т.Самчук та члени клубу

В центрі М. Лящук, викладачі та члени клубу

Студенти та викладачі коледжу дізналися про захист нашими бійцями Донецької та Луганської областей, особливості побуту бійців на фронті, їхні труднощі. Молодь охоплювала гордість за те, що поряд із ними були справжні герої, які готові ризикувати життям заради Вітчизни.

В умовах військової агресії, інформаційного протистояння, питання національно-патріотичного виховання стає знову актуальним. У цьому ракурсі у Волинському краєзнавчому музеї із 2018 р. діє проєкт «Наші захисники» організатором проєкту є Богдан Зек – кандидат історичних наук, завідувач науково-експозиційного відділу новітньої історії Волині Волинського краєзнавчого музею, а постійними учасниками є студенти клубу «Всесвіт».

Метою проєкту є популяризація внеску волинян у захист державного суверенітету і територіальної цілісності України, збір, вивчення матеріалів про війну на Сході України, протидія ворожій пропаганді.

У рамках проєкту відбуваються зустрічі із українськими захисниками, представниками військових формувань, які дислокуються на території Волинської області, а також підрозділами, де проходять або ж проходили службу волинян.

Батальйон «Азов» та члени клубу «Всесвіт»

Батальйон «Світязь» та члени клубу «Всесвіт»

На заходах головними спікерами є самі військовослужбовці, які не лише представляють свої мілітарні формування, але й дають відповіді на питання аудиторії, таким чином формуючи комунікативний майданчик, де присутні отримують інформацію не від ЗМІ, а від перших осіб. Окрім зустрічей, в рамках проекту організуються й іншого формату заходи. Зокрема екскурсії, презентації тематичних книг, авторами яких є безпосередні учасники бойових дій, діють тимчасові виставки, присвячені війні, клуб «Всесвіт» є постійним учасником цих заходів.

Під час організації та проведення вказаних заходів у нагоді стане література про російсько-українську війну та участь волинян у ній. Одним із перших посібників із цієї теми став історичний нарис учасника АТО професора Миколи Лазаровича «Російсько-українська війна (2014–2017 роки): короткий нарис».

В центрі М. Лазарович, викладачі коледжу та члени клубу

У 2018 році його доопрацьований варіант «Душу й тіло ми положим за нашу свободу»: Україна в боротьбі проти збройної агресії Російської Федерації (2014–2018 роки)» був перекладений російською й англійською мовами. Про бої за місто Іловайськ Донецької області 2014 році зібрав спогади учасник згаданих подій Роман Зіненко. Вони опубліковані у двотомному виданні «Війна, якої не було. Хроніка Іловайської трагедії». У цих книгах зафіксовані розповіді про багатьох волинян і їхні особисті спогади. Найбільша кількість наших краян відстоювала незалежність України у складі 51-ї і 14-ї окремих механізованих бригад. Частина їхніх спогадів опублікована у книзі «51/14 історія нескорених». У 2019 році побачив світ історичний нарис «Спецпідрозділ «Світязь» в Антитерористичній операції на Донбасі (2014–2018 роках)», де охарактеризовано участь у бойових діях роти міліції особливого призначення «Світязь», яка була створена у структурі Управління МВС України у Волинській області.

Окремо варто виділити книги пам'яті і мартирологи полеглих захисників України. Інформація про більш ніж 4 тисячі загиблих учасників АТО і ООС представлена у мережі Інтернет на сайті «Книга пам'яті полеглих за Україну».

Міністерством оборони України та іншими силовими структурами започатковані окремі серії книг «Вклоняємось доземно українському солдату», «Книга пам'яті МВС», «Книга пам'яті військовослужбовців Збройних Сил України, які загинули, захищаючи суверенітет, територіальну цілісність та недоторканість України», де зібрані дані про загиблих та інтерв'ю із вояками. У 2015 р. Український інститут національної пам'яті також розпочав видавничий проект «Усна історія російсько-української війни».

Перший зліва Г. Гулько в центрі А. Кравець, О Дем'янюк та члени клубу

Безпосередньо про волинян, які загинули під час проведення АТО на Сході України та померли від травм та поранень на фронті, у шпиталях і вдома, а також нещасних випадків упродовж 2014-2017 рр. зібрали відомості краєзнавці Волині Олександр Дем'янюк і Геннадій Гулько у науково-довідковому виданні «Волинський пантеон: Схід-2014-2017». Частина біографій загиблих волинян у 2019 р. була опублікована у книзі «Волинський небесний батальйон».

Таким чином, учасники освітнього процесу мають змогу відвідувати заходи Волинського краєзнавчого музею в рамках проекту «Наші захисники» та безпосередньо долучатися до їх проведення.

«Варто зазначити, що серед освітніх закладів Луцька найактивніше долучались до проекту «Наші захисники» студенти Луцького педагогічного

коледжу разом із своїм викладачем, керівником суспільно-політичного клубу «Всесвіт» Анатолієм Кравцем», – розповідає про свій проект Богдан Зек [4].

В Луцькому педагогічному коледжі краєзнавча робота проводиться на належному рівні. Краєзнавство є тим ланцюжком національної культури та українства, яке об'єднує усе наше суспільне й особисте життя, хоча це й не завжди помітно. Тому все актуальнішим стає прилучення студентської молоді до набутків краєзнавства, вивчення історії рідного краю.

М. Грушевський говорив: «Історія рідного краю і рідної країни є осередком історичного навчання, наслідком якого є культ рідної традиції, рідної сторони, культ моральних вартостей» [1]. Тому постійна цікавість дослідників, науковців, викладачів і студентів до місцевого краєзнавства виправдана і набуває особливої актуальності в третьому тисячолітті.

Невід'ємною складовою громадського руху та наукових досліджень на сучасному етапі духовного відродження України є історичне краєзнавство, спрямоване на відродження духовності, історичної пам'яті, формування у громадян, і передусім у молоді, любові до рідного краю, національного патріотизму, поваги до людини, відповідальності за збереження історико-культурного надбання.

Велику увагу питанню краєзнавства приділяє клуб «Всесвіт». В пошуково-краєзнавчій роботі клубу, досліджувалась історія авіації періоду двох світових воєн на території міста. А саме у березні 1942 року в місті Астрахань був утворений 806-й бомбардувальний полк 189-ї бомбардувальної авіаційної дивізії. Цей полк розташовувався на військовому аеродромі на північній околиці Луцька у селі Вишків. В радянські часи тут базувалися в основному СУ-24. Через брак фінансування літаки все менше злітали з військового аеродрому. Зараз там уже не залишилося нічого, крім порожніх ангарів, але територія ще охороняється і злітна смуга не в повному занепаді. 806-ий бомбардувальний полк авіації у 2003 році переформовано у 806-у бригаду-авіаційну орденів Червоного Прапора і Суворова. В мирний час більшість льотчиків та обслуговуючого персоналу теж залучалися до воєнних дій в інших країнах. Щоб відзначити 70-річний ювілей полку у 2012

році, його ветерани зібралися на рідній злітній смузі поблизу Луцька. 806-ий бомбардувальний авіаційний полк останнім часом базувався у Прилуцькому. Потім його переводили в інші міста колишнього Радянського Союзу. Серед них такі, як Астрахань, Краснодар, Таганрог, Ростов, Новоросійськ, певний час навіть базувався у Москві. Лише у роки Другої світової війни семи пілотам присвоєно звання Героя Радянського Союзу. Серед них і Всеволод Ширяєв, який повторив подвиг Гастелло у Калмикії, скерувавши свій ІЛ-2 на колону ворожих військ. Полк удостоївся ордена Суворова третього ступеня. Ветерани військово-повітряних сил пишаються своєю рідною частиною, якій віддали багато років, хоча і змінили багато місць служби. Зараз тут базується частина, що обслуговує літаки військові, і цивільні, що тут приземляються. Колись бомбардувальника СУ-24 боялися багато армій світу. Зараз вже більше 20 років він не літає, а є атракцією (атракція — у сучасній туристичній галузі використовується як симбіоз понять «місце», «краєвид», «пам'ятка культури/архітектури/історії»). І дивиться в небо та й заздрить птахам. Ветерани вірять, що колись військово-повітряні сили України відродяться [8].

Суспільно-політичний клуб «Всесвіт» готує нові пошуково-краєзнавчі роботи про історію міста: міфи та легенди міста, фонтани та ліхтарі міста Луцька.

Клуб організовує краєзнавчі конференції та видає матеріали конференцій. Наприклад, конференція «Волинь напередодні Першої світової війни». Участь у конференції взяли відомі дослідники Волині, серед них: Г.Бондаренко – кандидат історичних наук, професор, голова Волинської обласної організації Національної спілки краєзнавців України, О. Дем'янюк – кандидат історичних наук, професор кафедри соціально-гуманітарних наук та суспільних відносин ЛІРоЛ університету «Україна», Г. Гулько – Заслужений працівник культури України, І.Пасюк – завідувач філії НВІМУ – Волинського музею українського війська та військової техніки, В.Данилюк – головний редактор «Волинської газети», заступник голови правління Благодійного фонду «Останній солдат», Заслужений журналіст України, П.Хомич – директор Маневицького краєзнавчого музею.

Гості та учасники конференції

Пошукова робота була спрямована на збір матеріалів до 100-ї річниці Першої світової війни. Займалися цим учасники суспільно-політичного клубу «Всесвіт» Луцького педагогічного коледжу, об'єднавшись у пошукові групи для дослідження людських доль у цій війні. Пошукова група відвідала могилу розвідника Куприяна Сивого на території Боратинського форту (дод.2), а також музей «Першої світової війни» в селі Переспа Рожищенського району, де знаходяться матеріали ще про одного волинянина Корнія Назарчука [6] (дод.2).

Студенти об'єдналися у дві групи пошуковців. У першій - ведуть пошук матеріалів в архівах краєзнавчого музею та архіві Волинської області. Практичне дослідження сторінок історії на місцях виконує інша група шукачів, з якими ми їздимо по історичним місцям Волині.

Були ми і в селі Ромашківці, Ківерцівського району. Там знаходяться поховання воїнів 8-ї армії Південно-Західного фронту під командуванням генерала Брусилова, яка у червні 1916-го року, здійснила Луцький прорив, чим скувала наступ австро-угорських військ на інших фронтах.

Мало хто знає, що в Ківерцівському районі є могила вахмістра Уланського полка Григорія Жулая (1895-1916), який служив у 39-му армійському корпусі генерала Олексія Каледіна. А також могилу підхорунжого армії генерала

Брусилова – Олександр Фатеева, який загинув у червні 1916 року під час Брусилівського прориву в роки Першої світової війни [13] (дод.2).

Спілкуємося із старожилами, які пам'ятають про своїх родичів-героїв. Так і збираємо інформацію по піщинках (дод.3).

Після завершення досліджень, суспільно-політичний клуб «Всесвіт» видав пошуково-краєзнавчу роботу «Волинськими стежками людських доль». У ній зібрано інформацію і фотографії тих людей, які пройшли через наш край, а також герої, які загинули під час Першої світової війни.

За це дослідження в 2017 році отримано дипломом III ступеня за участь у XXII обласній виставці дидактичних і методичних матеріалів «Творчі сходинок педагогів Волині».

З ініціативи суспільно-політичного клубу «Всесвіт» за підтримки Волинської обласної організації Національної спілки краєзнавців України 10 грудня 2019 року у Луцькому педагогічному коледжі відбулася науково-практична конференція «Волиняни у боротьбі за утвердження української державності в ХХ столітті».

Бібліотека Луцького педагогічного коледжу організувала виставку літератури присвячену цій темі. А керівник музею «Бойової Слави» Луцького НРЦ Віктор Гуляницький, надав музейні експонати для виставки, періоду Першої, Другої світових воєн та російсько-української війни.

На початку зустрічі прозвучала пісня «Мальви» (сл. Б. Гури, муз. В. Івасюка) у виконанні студентки О. Дранчак. Вихованка викладача відділення «Музичне виховання» В.А.Чайки, лауреата ІІІ премії ІІ Міжнародного фестивалю-конкурсу «Перлини мистецтва» м. Львів.

Для присутніх студентів, як і для викладачів кафедри суспільних дисциплін, було цінним відкрити для себе незвідані сторінки минувшини краю з уст відомих дослідників. Серед них: Г. Бондаренко – кандидат історичних наук, професор, голова Волинської обласної організації Національної спілки краєзнавців України; А. Силук – Заслужений працівник культури України; О. Булавін – генерал-майор СБУ у відставці, голова Волинської обласної організації ветеранів України; О. Дем'янюк – доктор історичних наук, професор, проректор з науково-педагогічної роботи та моніторингу якості освіти ВІШПО; Г. Гулько – Заслужений працівник культури України; М. Якименко – Заслужений працівник культури України, кореспондент газети «Голос України» у Волинській області.

Гості та учасники конференції

Двоє членів суспільно-політичного клубу «Всесвіт» К.Фрончко та А. Зубакіна були нагороджені подяками Волинської обласної організації НСКУ за пошуково-краєзнавчу роботу.

На фото вручення подяк головою Волинської обласної організації Національної спілки краєзнавців України Г. Бондаренко студентам клубу К.Фрончко та А. Зубакіній

У планах клубу спільно з Волинською обласною організацією національної спілки краєзнавців України, надалі проводити такі конференції.

Член клубу «Всесвіт» Грищук Костянтин бере участь у військово-історичній групі «Азимут», яка відтворює різні етапи історії.

Наприклад, поблизу села Липне Ківерцівського району, у вересні 2019 року відбувся IV патріотичний фестиваль «Криївка Перця» Фестиваль відбувався поблизу криївки вояка УПА Василя Чепелюка на псевдо «Перець». Нагадаємо, Василь Чепелюк, один з керівників мережі ОУН і УПА Цуманського району, який загинув в урочищі Перцева Гора у 1951 році у нерівному бою із гарнізоном військ МГБ.

Гришук Костянтин бере участь у військово-історичній реконструкції

Фестиваль «Криївка Перця», зібрав понад півтисячі мешканців Ківерцівського району та гостей із різних куточків України. Мета фестивалю - національно-патріотичне виховання молоді, вшанування жертв кривавих воєн ХХ та ХХІ ст., які відбувалися і на жаль, відбуваються і нині на території України; відзначення живих героїв та свідків цих подій. Родзинкою фестивалю стала історична реконструкція бою. Вийшли «упівці» та «нквсники», які провели історичну реконструкцію жахливих подій війни. Ці події були відтворені військово-історичною групою «Азимут».

Костянтин є постійним учасником різних історичних реконструкцій, які відбуваються на Волині, а також в інших областях України.

К. Гришук крайній праворуч

К. Гришук зліва перший

Клуб «Всесвіт» бере активну участь у краєзнавчих конкурсах обласного та Всеукраїнського рівнів, отримуючи призові місця.

Приміром, участь в обласному конкурсі учнівських проєктів «Волині», в номінації «Проект на задану тему. Волинський краю дорогий», категорія «Студентський проєкт», тема проєкту: «Крокуємо містом Луцьком: мікрорайон Теремно». За цей проєкт ми отримали I місце в області (дод.4).

Переможці конкурсу, члени клубу «Всесвіт» (I місце в області)

Досліджуючи один з 11 мікрорайонів міста Луцька, Теремно, ми знайшли цікаві матеріали. Виявляється, найдревніша згадка про саме Теремно, в той час це було село, датується 1322 роком. Назва села походить від слова терем, що у перекладі з грецької означає житло. У Древній Русі це був верхній ярус багатого палацу. Логічно припустити, що у князівському селі стояли тереми, або принаймні один великий терем – палац, звідки і пішла назва села. А ще коли люди приїжджали на Луцький ринок, на ночівлю вони зупинялись в цих теремах.

Знайшли також інформацію про нашого земляка Мазурця Л., моряка екіпажу крейсера «Варяг» (1904-1905 роках), який проживав в Теремно. А також його племінницю, яка зберігала деякі матеріали про свого дядька, вона розповіла досить багато цікавого про нього. Ми звернулися в архів краєзнавчого музею до

головного хранителя фондів Наталії Юхимівни Пушкар, яка надала архівні матеріали про Мазурця Л. Адже хроніка тих подій, що навечно увійшли в історію, засвідчує: три чверті екіпажу «Варяга» становили українці, більшість із яких була з Волинської губернії, у тому числі і наш співвітчизник Мазурець Л. Зібравши всі матеріали, ми видали збірник нашої пошуково-краєзнавчої роботи [5].

Учасниця клубу Толстинюк Тетяна за пошукову роботу «Духовна спадщина мого народу» - стала лауреатом II етапу Всеукраїнської експедиції учнівської та студентської молоді «Моя Батьківщина – Україна» з напрямку «Духовна спадщина мого народу». Дана робота розкриває уявлення про духовну спадщину українського роду, досліджує духовні джерела українського народу, вивчає історію святих місць та духовного життя [9].

Всеукраїнський конкурс на кращу туристсько-краєзнавчу експедицію «Мій рідний край», вісім членів клубу «Всесвіт» були нагороджені подяками Волинської обласної організації Національної спілки краєзнавців України.

В центрі Г.В.Бондаренко А.І.Кравець та переможці конкурсу члени клубу

Студентки клубу «Всесвіт» Фрончко Катерина та Зубакіна Ангеліна стали призерами II етапу Всеукраїнської краєзнавчої експедиції учнівської молоді «Моя Батьківщина – Україна» з напрямку «Козацькому роду – нема переводу» за роботу «Козацький полковник Г. Гуляницький». З матеріалами цієї роботи, можна ознайомитись в додатках (дод.5).

Нагороди клубу (дод.16), письменники, науковці які на згадку клубу «Всесвіт» дарували свої книги (дод.17).

На фото А.Зубакіна, А.І. Кравець, К. Фрончко

Клуб організував і провів конкурс пошуково-краєзнавчих робіт з історії України на тему: «Літопис героїчних подій» (До 70-річчя партизанського руху в Україні).

Переможці конкурсу – члени клубу «Всесвіт»

Членами клубу було організовано і проведено історичний турнір на тему: «Україна в період світових воєн».

Команди-учасниці турніру в центрі А.Кравець

Брейн-ринг на кубок мера міста в центрі А.Кравець та команда ЛПК

До 100 – річчя Української революції 1917 -1921 роки, круглий стіл

Волинь в період Першої світової війни, круглий стіл

До дня Європи в Луцьку захід організовано і проведено працівниками бібліотеки, викладачами та членами клубу «Всесвіт»

Волонтерський Центр при Волинській обласній організації Української спілки ветеранів Афганістану (воїнів-інтернаціоналістів) у місті Луцьку об'єднав навколо себе небайдужих лучан, серед них були і члени клубу «Всесвіт», які в перші дні війни прагнули підтримати наших військових.

На фото члени клубу формують продуктові пайки

Формування продуктових пайків

Тоді зібрали багато продуктів харчування: домашня консервація, овочі, сало, тушкованка, солодощі, крупи, макаронні вироби, чай, кава, а також засоби особистої гігієни. Формували продуктові пайки, медичні аптечки.

На фото волонтери клубу

Збирали й кошти, на які купили 30 комплектів військової форми, якої в той час так не вистачало.

Волонтерська діяльність клубу «Всесвіт» в центрі Т. Самчук

Волонтерська діяльність клубу «Всесвіт» в центрі А.Кравець

Від Волинської обласної організації Української спілки ветеранів Афганістану (воїнів-інтернаціоналістів), клуб «Всесвіт» отримав подяку (дод.6). На сьогоднішній день члени клубу продовжують допомогу.

Волонтерська діяльність клубу «Всесвіт»

Студенти клубу продовжують проводити благодійні акції на підтримку дітей-сиріт. Були передані вихованцям Ківерцівського дитячого будинку «Сонечко», в подарунок солодощі, іграшки, олівці та книжки розмальовки, було проведено концерт силами клубу (дод.7).

Вихованці Ківерцівського дитячого будинку «Сонечко» та члени клубу «Всесвіт»

Учасники клубу «Всесвіт» беруть участь в акції «Подаруй книгу бібліотеці».(дод.8).

А також щороку долучаються до Всеукраїнської акції «Майбутнє лісу в твоїх руках», яку організовує Державне агентство лісових ресурсів України. Ось як описує роботу членів клубу прес-служба Волинського обласного управління лісового та мисливського господарства.

«У Луцькому педагогічному коледжі діє суспільно-політичний клуб «Всесвіт». До нього входять студенти других-четвертих курсів, а очолює клуб викладач історії Анатолій Кравець. Хлопці і дівчата дізналися про щорічну акцію Держлісагентства «Майбутнє лісу в твоїх руках» і в Міжнародний рік лісу вирішили приєднатися до гарної справи.

І ось вже головний лісничий ДП «Колківське ЛГ» Юрій Рибчинський знайомить з історією Колківського лісогосподарства. А в урочищі Пеньківщина вже чекає підготовлена для новолісся площа.

Головний лісничий ДП «Колківське ЛГ» Юрій Рибчинський (перший з права) та члени клубу

- Як назвемо лісок? – питає у майбутніх педагогів.
- Освіт'янка! – пропонують хлопці і дівчата. – Хай буде пам'ять про всіх, хто причетний до педагогічної діяльності.
- Гарна назва, – погоджується Юрій Олександрович.

– А чому це поле зветься Пеньківщина? – не вгавають студенти.

– Колись тут росла пуща, а наші прадіди взялись корчувати її під поле, – говорить майстер лісу Сергій Гонтар. – Від корчування пеньків і назвали.

– А я думаю, назва пішла від польського «пенькний», тобто гарний, – приєднується до розмови лісничий Колківського лісництва Андрій Турянський. – Погляньте, яка красива місцина. І кременю багато.

Більшість із членів суспільно-політичного клубу «Всесвіт» – родом із волинсько-поліських глибинок, ліс їм саджати не в першину. Вони люблять природу не на словах, а на ділі.

Хлопці й дівчата розбиваються на пари і беруться за роботу. Одні копають лунки, інші підсаджують сосонки та берізки між крем'яних свідків льодовикового періоду. То за корінчики до землі потягнуть, то за зеленого чубчика до неба. Площа ніби й невеличка, всього два гектари, а вмістилося ціле військо – двадцять тисяч сосонок і берізок. З кожної долоньки злинуло у борозенку близько тисячі деревець.

Ці землі належать Омелянівській сільській раді, – розповідає Олексій Оніщук. – Всі ці ліси посаджені нашими дідами та прадідами. Тут водиться всілякий звір і співуче птаство, а що вже грибів – не перезбирати. На кожен смак – білі і червоноголовці, маслята і польські, сиріжки і бабки.

У центрі керівник клубу А.Кравець зі своїми вихованцями

Саджанці берізок омелянівці накопали для садівничої компанії у Тростянецькому лісі, а ось сіянці сосни придбали у ДП «Волинський селекційно-насінневий центр», який очолює Зіновій Коритан. Саме з його маленьких лісочків-сіянців починаються великі ліси Волині і Полісся.

Цієї весни у рамках Акції «Майбутнє лісу у твоїх руках» ми створили понад 70 гектарів новолісся, – каже головний лісничий Колківського держлісгоспу Юрій Рибчинський. – Понад 30 гектарів посадили такі ж хлопці і дівчата, як ви. Може трохи молодші, – вловивши погляд четвертокурсниці Анни Кравець, поправляєтьсЯ Юрій Олександрович. – Учні не тільки садять ліси, а й допомагають доглядати, а в жарку пору й берегти від пожеж.

На фото члени клубу в процесі роботи

По роботі, вирішили скуштувати березового соку, а разом і розговорилися про долю «Освітнянки».

Лісники частують членів клубу, березовим соком

Що чекає їх бір, закосичений берізками, через п'ять, десять, двадцять, п'ятдесят, сто років?

Головний лісничий ДП «Колківське ЛГ» Юрій Рибчинський (в центрі) з учасниками клубу

Друзі, – звернувся Анатолій Кравець до своїх вихованців, – а давайте із таких же сіянців висадимо студентську алею біля рідного педагогічного коледжу. Підтримали одноголосно. І за кілька днів з благословення директора коледжу,

заного в Україні педагога і науковця Петра Бойчука сосинки виструнчилися в ряд обабіч коледжу. Соснову алейку назвали «Студентська».

Соснова алея «Студентська» біля коледжу

...Ліси ростуть!.. Їм не просто простувати до неба... Декотрий раз здається, що вони стоять на місці. Але через вісімдесят-сто років хтось маленький помітить, що вони пішли дуже-дуже високо і далеко, по них орієнтуються перелітні птахи і навіть мандрівні вітри. Що вже говорити про новітні покоління студентів: «Там, в урочищі Пеньківщина, лісовий бір «Освітянка», тут – через дорогу від знаменитого парку культури і відпочинку імені Лесі Українки алея «Студентська». Отакий «Всесвіт» є у Луцьку, формуючи всесвіт навколо себе. Справами його пишаються і педагоги, і лісівники (дод.18).

Так виглядає студентський ліс «Освітянка», зимою 2018 року

Вигляд студентського лісу «Освітнянка», літом 2019 року

Лісівники запевняли тодішніх студентів, що за десятки років тут будуть гарні доглянуті ліси. Проте тоді у 2011 році в це важко вірилося. Але свого слова лісівники дотримали: ліси зберегли, доглянули – і вже є результат.

Так виглядає студентський ліс «Освітнянка» у 2019 році – практично над самою трасою «Луцьк - Колки». Тож щоразу, проїжджаючи повз ту пам'ятну ділянку, тепер уже молоді люди, які його створювали, можуть переконатися: ліс прижився і гарно росте», - йдеться у дописі прес-служби на сайті Волинського обласного управління лісового та мисливського господарства.

Про участь в акції «Майбутнє лісу в твоїх руках» у своїй книзі «Лісова книга» (Бір «Освітнянка», алея «Студентська») описує письменник, журналіст, етнограф, крає- і природознавець Сергій Цюриць [16].

В клубі «Всесвіт» постійно відбуваються зустрічі з письменниками, науковцями, краєзнавцями. Ці зустрічі завжди цікаві, адже перетворюються у жвавий діалог між гостями та аудиторією. Автори книг дарують на згадку свої книги з авторським підписом. Учасники «Всесвіту», навіть свою бібліотеку мають. (дод.9).

Зустріч з письменником – це завжди свято. В бібліотеці - філії № 6 відбулась зустріч з нашим краянину, журналістом, драматургом, прозаїком,

членом Спілки письменників України й Асоціації українських письменників, багаторазовим лауреатом «Коронації слова», переможцем номінації «Гранд Коронація», почесним громадянином Волині, лауреатом літературно - мистецької премії ім. Агатангела Кримського - Володимиром Савовичем Лисом. Професіонал зі своїм творчим кредо. З кожним новим романом талант цього письменника бере у полон нових читачів і серед них наші студенти. Студенти клубу «Всесвіт» Луцького педагогічного коледжу та бібліотечний актив мали приємну нагоду познайомитись з письменником, книжки якого вже давно оселилися на бібліотечних полицях. Це романи «Століття Якова», «Іван і чорна пантера», «Камінь посеред саду», «Соло для Соломії», «Із сонцем за плечима» які користувачі читають з захопленням, радять прочитати друзям. Студенти клубу активно задавали питання. Їх цікавило все: як вчився письменник, чи щасливе було його дитинство, чи будуть екранізовані його романи, та ще багато-багато інших запитань, на які жваво та відверто, іноді з гумором відповідав Володимир Лис. Зустріч пройшла цікаво, в інтерактивному спілкуванні. І, насамкінець зустрічі, студенти радо підходили до автора, брали автограф та фотографувались на добру згадку, щиро дякуючи за радісні хвилини спілкування.

В центрі Володимир Лис, Анатолій Кравець та члени клубу «Всесвіт»

Презентація очікуваного видання братів Капранових «Майдан. Таємні файли» відбулась у луцькій бібліотеці № 6. Студенти клубу «Всесвіт» Луцького педагогічного коледжу побували на презентації цього видання. У книгу увійшло 20 файлів журналістських сюжетів та розслідувань. Вона відповідає на питання: «Хто готував Майдан?», «Коли це все почалося?», «Чому так багато людей вийшло?», «Хто фінансував Майдан?», «Хто готував російську весну?», «Хто стріляв у Нігояна?».

«Ми рік працювали над свідченнями. Ідею книги отримали під час роботи над програмою журналістських розслідувань «Брат за брата». Наша мета - бути неупередженими, ми не заангажовані політично. Не любимо владу. Адже на кожну оповідь свідка наводимо інформаційне повідомлення зі ЗМІ, яке нагадує та підтверджує наведений факт», - розповідають автори.

В центрі брати Капранови та А. Кравець

В клубі відбуваються різноманітні зустрічі з відомими красзнавцями Волині.

Зустріч суспільно-політичного клубу зі знаними волинськими красзнавцями. Це: Геннадій Васильович Бондаренко - професор Волинського

національного університету імені Лесі Українки, голова Волинської обласної організації Національної спілки краєзнавців України, та Олександр Йосипович Дем'янюк - доктор історичних наук, професор, проректор з науково-педагогічної роботи та моніторингу якості освіти Волинського інституту післядипломної педагогічної освіти. Гості розповіли про значення краєзнавчої роботи, розвиток волинезнавства, поділилися власним досвідом подібної праці, наголосили на ролі краєзнавчої освіти в усіх ланках навчання. Студентам, членам клубу, почуте було вкрай корисним, адже діяльність клубу базується саме на пошуковій роботі над нерозвіданими фактами волинської історії.

В центрі Г. В. Бондаренко, А. І. Кравець та О. Й. Дем'янюк

У Волинському краєзнавчому музеї відбулась зустріч з Олександром Остапюком – істориком, фахівцем в галузі музейництва, історичного краєзнавства та пам'яткоохоронної справи, члена Національної спілки краєзнавців України, лауреата премії імені Героя України Михайла Сікорського, обласної премії імені Миколи Куделі.

У центрі О. Остапюк лауреат премії імені Героя України Михайла Сікорського та обласної премії імені Миколи Куделі.

Клуб «Всесвіт» постійно бере участь у різноманітних заходах. Зустріч з співавторами колективного літературного збірника «Зірка Полин» у Волинській обласній бібліотеці для юнацтва. 26 квітня 2019р. виповнилось 33 роки від дня страшної техногенної катастрофи на Чорнобильській атомній електростанції. Наслідки цієї аварії пожинатимуть всі прийдешні покоління. Про Чорнобильську трагедію відзняті фільми, наукові телепрограми, написані літературні твори, мемуари. От і у бібліотеці зібрались люди, яким біль Чорнобильської біди відгукується їхнім сердечним болем і щирим словом.

Цікавою була розповідь про збірку та її авторів укладача і співавтора Лариси Волошенюк, яка познайомила присутніх із заступником голови ГО «Спілка інвалідів Чорнобиля Волині» Ростиславом Кухтеєм. Співавтори збірника Світлана Григор'єва, Володимир Ткачук, Володимир Мартиненко, Олександр Васильєв читали свої твори про Чорнобильську катастрофу. Багато тривожного і цікавого згадали про ті роки, поділились своїми враженнями та спогадами Володимир Павлік та Юрій Щербик.

Ростислав Кухтей згадав у своїх спогадах і про нашого земляка льотчика-випробовувача, Героя Росії та України, ліквідатора аварії на Чорнобильській АЕС Анатолія Грищенка, який отримав смертельну дозу радіації під час вже другої

спроби накрити реактор, спустившись на дуже низькі висоти, нижчі втричі від норми, що викликало лейкоз.

Пам'ятаймо про Чорнобильську аварію, бо ця пам'ять уберігає від помилок в майбутньому. Війни і катастрофи завжди починаються з людських помилок, амбіцій, хворобливих психічних станів, нетерпимості та халатності, жадібності та нещтвта.

Зустріч членів клубу з співавторами колективного літературного збірника «Зірка Полин»

«Лицарство духу і драми життя елітних родин Волині: незабутня родина Тимошенків» - так називався захід, присвячений незабутній родині Тимошенків, на чий долі позначилися складні державотворчі процеси, розділивши її державними кордонами, його провели у ВДОУНБ імені Олени Пчілки. Розповідали про трьох талановитих, відомих на весь світ синів Тимошенків. Сергій – середній із братів – архітектор, інженер, автор понад 400 проектів будов і архітектурних комплексів у різних країнах світу, лідер Волинського українського об'єднання, депутат Польського Сейму, тісно пов'язав своє життя із Волинню та Луцьком, зокрема. У місті Луцьку, на вулиці Ярошука було відкрито меморіальну дошку з нагоди 135-річчя від дня народження видатного архітектора. Дошку

розмістили на будинку, збудованому за власним проектом Сергія Тимошенка, в якому він проживав упродовж 1934-1939 років. Участь у заході взяли науковці, краєзнавці, члени клубу «Всесвіт». Ведучі заходу – Пилипюк Наталія та Хомяк Наталія. Уривки із роману Івана Корсака про родину Тимошенків «Борозна у чужому полі» читала Ціхоцька Юлія.

Клуб «Всесвіт» на заході, присвяченій незабутній родині Тимошенків

У Палаці культури міста Луцька відбувся Вечір пам'яті «Моя країна Гідності», у рамках якого було визначено переможців конкурсу на здобуття Відзнаки імені Сергія Байдовського. Відзнаку засновано ГО «Родина Героїв Небесної Сотні», у межах проекту «Відзнаки Героїв», аби пам'ять про Небесну Сотню надихала молодь творити та змінювати себе та свою країну (дод.19).

На вечорі пам'яті зібрались родини Героїв Небесної Сотні, громадські активісти, члени клубу «Всесвіт» Луцького педагогічного коледжу, небайдужі лучани та представники 35-ї сотні Самооборони Майдану «Волинська Січ», які разом з усіма присутніми пригадали хронологію Революції Гідності та найважчі сторінки новітньої історії України - розстріли на Майдані.

Вечір пам'яті «Моя країна Гідності» в центрі Олена Остапюк Стрельбіцька (сестра Сергія Байдовського), Анатолій Кравець та члени клубу «Всесвіт»

Вивчаємо нашу історію подорожуючи Україною. Студенти клубу побували в різних куточках України, а саме Закарпаття (палац Шенборна, замок Сент-Міклош, замок Паланок), Прикарпаття (Яремче, Верховина, Резиденція Святого Миколая, Колимия, скелі Довбуша), музей Б. Хмельницького в Чигирині, де була його резиденція, Черкаська область; замки України: Хотин, Чернівецька область; фортеця в Кам'янець-Подільську Хмельницька область, у містах Київ, Львів та багато інших місць нашої держави (дод.10).

Невеличкий екскурс в історію наших подорожей.

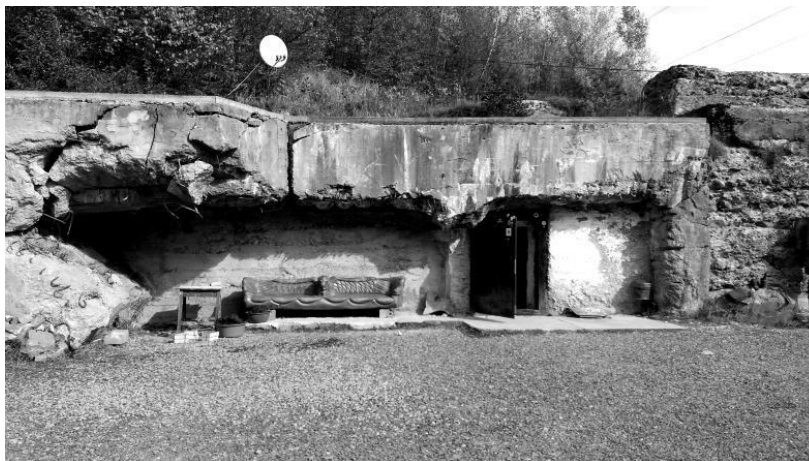
Закарпаття - це незабутній край з мальовничими краєвидами. Це край «зеленого золота» - лісів, садів і виноградників, край мальовничих гір і полонин, багатих цілющими мінеральними джерелами. Це – казковий куточок на Заході України. Увесь історичний шлях Закарпаття — від найдавніших часів і до наших днів — можна поділити на кілька періодів:

1. Стародавні часи, який хронологічно продовжується до IX ст.;
2. Феодална доба — з IX ст. до середини XIX ст.
3. До 1918 року, Закарпаття входило до складу Угорщини та Австро-Угорщини.
4. Період розвитку капіталізму (друга половина XIX — поч. XX ст.) — період між двома світовими війнами, коли Закарпаття входило до складу Чехословаччини;
5. Угорська окупація 1939—1944 років;
6. Закарпатська Україна (період 1944—1945 років),
7. Повоєнний період, коли Закарпаття приєдналося до України.

Цікавим об'єктом наших подорожей по Закарпаттю став бункер Лінії Арпада. Це найбільший бункер в Україні з часів Другої Світової війни зберігся на Закарпатті. Карпати, ховають багато таємниць. Одна з них – підземелля бункеру Лінії Арпада у Верхній Грабівниці. Це підземний військовий бункер, в якому були розташовані склади, шпиталь, казарма, контрольні виходи, вентиляційні шахти.

План - схема бункера

Вхід в бункер

У бункері члени клубу «Всесвіт» та керівник А.Кравець

Масштаби і якість виконаних робіт у ньому вражають, а ось точне призначення самого об'єкта залишається загадкою. Бункер вражає будь-якого відвідувача, який побуває всередині приміщення: підземний тунель з відгалуженнями пролягає на глибині 30-50 метрів під землею (1 метр бетону - товщина стін бункеру і десятки метрів гірської породи) і здатний витримати будь-яку атаку з повітря. За думками деяких експертів, цей об'єкт має довжину 1500 метрів. Хоча є також версії про те, що можливо тягнувся він і на 15км, і з'єднаний підземними ходами з об'єктами Лінії Арпада в урочищі Майдан (траса Київ-Чоп), горою Косяк (з якої гарна видимість села) та на перевалі Уклин (що можливо був вихід з тилу). Історія його будівництва сягає в ті самі часи, що і будівництво оборонної Лінії Арпада: з жовтня 1939 по 1944рр. Майже п'ять років. Будувався в

повній секретності. Звичайно, що місцеві жителі не брали участі у будівництві його зсередини. Всі основні роботи по копанню гірської породи шахтарським методом та заливання стін бункеру бетоном проводили солдати робочих штрафних батальйонів (штрафні військові підрозділи — військові підрозділи, в які у воєнний час як покарання направлялися військовослужбовці, які вчинили злочини, існували у вигляді штрафних батальйонів і штрафних рот) угорської і румунської армії. Тисячі військовополонених працювали у дробарках, каменоломнях, кар'єрах. Місцевих жителів, які мали кінні повозки чи воли, змушували найматися на працю по привозу будівельних матеріалів до бункеру. Мільйони витрачених коштів... Але насправді бункер виконував своє військове призначення не більше ніж два тижні - саме стільки часу знадобилося Радянській Армії, щоб його завоювати. 16 жовтня 1944р бункер здав свою оборону. По закінченню Другої світової війни, за наказом Сталіна, війська НКВД знищили всі об'єкти Лінії Арпада. У 1945 році Бункер Лінії Арпада був законсервований: його всі входи і виходи підірвали. В такому стані він перебував більше ніж 20 років, поки в 1968 році його не почали використовувати солдати Мукачівського прикордонного загону Радянської Армії, розташували тут свій запасний командний пункт - ЗКП. До 1991р об'єкт охороняли і оберігали саме ці прикордонники. Правда після розвалу Радянського Союзу Міністерство Оборони України віддало споруду на баланс місцевої сільської ради. За часи 90-х та 2000-х років його було повністю знищено вандалами, які заради власної наживи повірізали та повикрадали з нього всі металоконструкції: кабель, труби, ліжка, унітази, умивальники, душові, броньовані двері. Ще до недавнього часу функція бункеру була - сміттєзвалище, так місцеві жителі використовували приміщення даного об'єкту. 2012р – рік відродження об'єкту. Ініціативні молоді підприємці оформили оренду будівлі у сільської ради. Бункер очистили, реставрували, відновили, облагородили. Ось так із сміттєзвалища з'явився у Закарпатті один із найцікавіших туристичних об'єктів - Бункер Лінії Арпада.

Зараз збережено понад 800 метрів всіх тунелів бункера. І хоча це, звісно, не всі масштаби бункеру, які були в часи Другої Світової війни, але в Україні він є

найбільшим підземним бункером, збереженим з того часу і також являється одним із найбільших, що збереглися у Східній Європі. Зараз доступними для відвідувачів є близько 500 метрів підземних тунелів і приміщень різного призначення. Поступово ведуться реставраційні роботи в недоступних місцях.

Вражаючим для дослідників клубу, було озеро Синевир, яке є найбільшим і найглибшим високогірним озером України. Воно справедливо вважається найкоштовнішим природним скарбом однойменного Національного природного парку та однією з візитних карток Українських Карпат. Розташоване воно на висоті 1350 м над рівнем моря.

Вхід до природного парку «Синевір», А. Кравець та члени клубу

Цікавою є легенда, згідно якою мальовниче озеро утворилося від потоку сліз графської доньки Синь, на місце, де її коханого, простого верховинського пастуха Вира, було вбито камінною глибою за наказом підступного графа.

Насправді ж Синевирське озеро утворилося у післяльодовиковий період, близько 10 тисяч років тому внаслідок перекриття річкової долини зсувами. Середня площа водного плеса становить 4-5 га, глибина озера – в середньому 8-10 м. Проте, місцями найбільші глибини Синевиру сягають 19-22 метри. Це навіть більше, аніж в Азовському морі, найглибше місце якого – 14 метрів. Синевир живиться поверхневими та атмосферними водами, з озера витікає невеликий струмок (басейн р. Терєблі). Вода – слабомінералізована, чиста, прозора. Тут водиться три види форелі – озерна, райдужна та струмкова.

Краєвиди навколо водного дзеркала – надзвичайною мальовничі та величні. Стрімкі схили, вкриті струнками ялинами, вік яких сягає 140-160 років, спадають прямо до водної поверхні. Посередині ж озера розмістився, немов зіниця блакитного ока, невеликий острівець площею усього кілька метрів. Звідси і народна назва Синевиру – Морське око. Люди своєю фантазією намагаються доповнити красу природи. Архітектори вдало вписують оглядові площадки у навколишній ландшафт. А на півострівці височить вирізана із червоного дерева скульптурна композиція місцевих майстрів-умільців «Синь і Вір». Висота монументу – 13 метрів, вага – близько 30 тон. Відображаючись у воді, він сприймається таємниче, як чудова казка про кохання.

Мисливський замок Шенборнів в центрі А.Кравець та члени клубу

Із захопленням учасники клубу слухали історію мисливського замку Шенборнів.

Палац був зведений в кінці XIX сторіччя. Архітектори використовували модний в цей період неоромантичний стиль, об'єднавши найбільш колоритні риси романської і готичної архітектури. Замок Шенборн побудований за астрономічним принципом.

Кожен елемент не тільки функціональний, але і відіграє символічну роль. Наприклад, вікон в будівлі 365, як днів у невисокосному році. Цікаво: що 366-е вікно замуровано. У році 52 тижні. Рівно стільки димоходів у замку. Кількість входів – дорівнює календарному року. У кутах палацу – 4 вежі, що символізують зиму, весну, літо й осінь. Гострі баштові шпилі прикрашені флюгерами. Стіни замку Шенборна оздоблені самобутніми барельєфами з символікою, що належить графського роду. А вікна – унікальними вітражами, що ілюструють його історію.

Це невеличка сторінка наших подорожей Україною, а цікавих місць у нас дуже багато, де були студенти клубу.

ЗМІ про клуб «Всесвіт». Засоби масової інформації про роботу клубу «Всесвіт» публікують інформацію, в таких виданнях: газети «Віче», «Волинська газета», «Луцький замок» «Вісник коледжу» ЛПК, «Голос України» газета Верховної Ради України, Всеукраїнський журнал «Лісовий вісник», Всеукраїнська газета «Україна Козацька», Інтернет видання «Волинські новини», телебачення UA Волинь, «Телерадіокомпанія Сфера-ТВ» та інше (дод.11).

Займаючись пошуково-краєзнавчою роботою, студенти клубу працюють по різним напрямкам. Вони збирають, систематизують, аналізують, видають пошуково - краєзнавчі роботи (дод.12), створюючи серії клубу за різними напрямами.

«Пізнаємо історію Волині разом»:

- Місто Луцьк: минуле і сучасне.
- Історія вулиць міста Луцька.
- Історія Луцького підземелля.
- Партизанський рух на Волині.

- Духовна спадщина мого роду.
- Історія мікрорайону Теремно (дод.15).
- Волинськими стежками людських доль.
- Підпілля на території Луцька в період Другої світової війни.
- Село Скулин, Ковельський район.
- Село Пустомити, Горохівський район.
- «Небесна Сотня Волині».
- Історія авіації в місті Луцьку.

Пошуково-краєзнавча робота «Підпілля на території Луцька в період Другої світової війни» знаходиться в Баварській державній бібліотеці (Мюнхен. Німеччина) (дод.14).

«Історичні постаті Волині»:

- Катерина Десницька.
- Юрій Лелюков.
- Козацький полковник Г.Гуляницький.
- Костянтин Арцеулов
- Педагог, художник, волинянин Г.Н. Остапенко

Є в клубі і своя відеотека де зібрано матеріали про клуб та відео про історію Волині (дод.13).

«Тільки той, хто вивчає минуле - не безпорадний перед сьогоденням». Тому ми досліджуємо історію свого народу, цим допомагаємо іншим більше дізнатися про рідний край - це гасло нашого суспільно-політичного клубу «Всесвіт» Луцького педагогічного коледжу.

Висновок

Позааудиторна робота студентів – це процес, в якому домінує елемент самореалізації. Вона дає змогу студентам гармонізувати внутрішні та зовнішні фактори формування професійної культури, створює додаткові умови для реалізації внутрішнього потенціалу, задоволення тих потреб, які в процесі аудиторної роботи не задовольняються. А також має бути орієнтована на особистість студента. Зростання ролі позааудиторної та самостійної роботи є однією з провідних ланок перебудови освітнього процесу у ВНЗ. Самостійна робота – це не лише засіб зростання інтелектуального потенціалу, професійної культури, а й платформа формування відповідальності, оволодіння засобами самоактуалізації, самовиховання, самоосвіти.

Розвитку творчості студентів сприяють різні форми та види позааудиторної навчально-виховної роботи (організація дискусійних студентських клубів, клубів за інтересами, індивідуальні консультації та ін.).

У сучасній педагогічній літературі майже не узагальнено нові підходи до організації самостійної роботи студентів, різноманітних форм і видів. Без самостійної роботи фахівець сформуватися не може. Дуже важливо, щоб у ВНЗ на кожній кафедрі, циклових комісіях функціонували клуби, проводилися додаткові диспути, семінари, консультації. Добре, коли ці процеси мають усталений, організований характер, а студентське самоврядування значною мірою намагається вирішувати організаційно важливі питання.

Я вважаю, що до основних форм позааудиторної роботи студентів належать виконання домашніх завдань, пошуково-краєзнавча робота, безпосередня участь у конференціях, змаганнях, іграх, педагогічна практика, участь у роботі клубів, гуртків, робота в літньому таборі відпочинку дітей, організація змагань, диспутів, круглих столів, допомога соціальним службам.

Позааудиторна робота – один із головних чинників формування самостійності студентів. Прикладом може бути студентський суспільно-політичний клуб «Всесвіт», який функціонує в Луцькому педагогічному коледжі.

Список використаних джерел:

1. Великий українець: Матеріали з життя та діяльності М.С. Грушевського / Упоряд. А. П. Демиденка - К: Веселка, 1992. - 552 с.
2. Всеукраїнська нарада з питань викладання навчального курсу «Основи краєзнавства» у закладах вищої освіти. Матеріали та документи. Київ, 24 травня 2018р. / Науковий редактор О.П. Реєнт, відповідальний редактор О.А. Удод. – К.,2018. – 112с.
3. Герасимик М.І. Провоосвітня та праводоступна Волинь. / М.І.Герасимик – Луцьк: ПВД «Твердиня»,2009. – С 120 -133.
4. Зек Б.М. Проект «Наші захисники» і національно - патріотична складова освітнього процесу /Б.М.Зек// Методологічні та методичні проблеми викладання соціально-економічних дисциплін у сучасному освітньому процесі : Матеріали доповідей (тез, статей) учасників ІХ науковопрактичної конференції (21 листопада 2019 року) / за наук. ред. д-р філос. наук, доц., доц. кафедри гуманітарних наук Херсонської державної морської академії А. М. Лещенко; канд. істор. наук Б. М. Зека / упор. А. С. Фарина, Т. Й Жалко. Луцьк, 2019. С. 52–56).
5. Кравець А.І. Історія мікрорайону Теремно: пошуково - краєзнавча робота суспільно – політичного клубу « Всесвіт» / А.І. Кравець – Луцьк: Вид –во. Луцький педагогічний ко-ледж, 2011. – 20 с.
6. Кравець А. І. Людські долі волинян часів Першої світової війни. Українське державотворення: проблеми і сучасність: збірник наук. праць. Вип. XIV / Ред. кол.: Г.В.Бондаренко, О.Й.Дем'янюк. Луцьк: ПП Іванюк В.П., 2018. С. 56–62.
7. Кравець А.І. Місто Луцьк: минуле і сучасне: пошуково - краєзнавча робота суспільно – політичного клубу «Всесвіт» / А.І. Кравець – Луцьк: Вид –во. Луцький педагогічний ко-ледж, 2012. – 34 с.
8. Кравець А.І. Історія авіації в місті Луцьку: пошуково - краєзнавча робота суспільно – політичного клубу «Всесвіт» / А.І. Кравець – Луцьк: Вид –во. Луцький педагогічний коледж, 2013. – 79 с.

9. Кравець А.І. Історія Луцького підземелля: пошуково - краєзнавча робота суспільно – політичного клубу «Всесвіт» / А.І. Кравець – Луцьк: Вид –во. Луцький педагогічний коледж, 2013. – 38 с.
10. Кравець А.І. Духовна спадщина мого роду: пошуково - краєзнавча робота суспільно – політичного клубу «Всесвіт» / А.І. Кравець – Луцьк: Вид –во. Луцький педагогічний коледж, 2013. – 27 с.
11. Кравець А.І. Суспільно – політичний клуб «Всесвіт» як елемент виховної роботи у Луцькому педагогічному коледжі / А.І. Кравець – Луцьк: Вид–во. Луцький педагогічний коледж, 2012. – 88 с.
12. Кравець А.І. Підпілля на території Луцька в період Другої світової війни: пошуково - краєзнавча робота суспільно – політичного клубу «Всесвіт» / А.І. Кравець – Луцьк: Вид –во. ПП Іванюк В.П., 2018. – 79 с.
13. Кравець А.І. «Волинськими стежками людських доль» / А.І. Кравець, В.С. Гуляницький. – Луцьк: Луцький педагогічний коледж, 2015. – 128 с.
14. Кравець А.І. Козацький полковник Григорій Гуляницький: пошуково - краєзнавча робота суспільно – політичного клубу «Всесвіт» / А.І. Кравець – Луцьк: Вид –во. ПП Іванюк В.П., 2019. – 39 с.
15. Руденко Ю.Д. Українська козацька педагогіка: витоки, духовні цінності, сучасність: навчальний посібник / Ю.Д. Руденко, О.Т. Губко – К: МАУП, 2007. – 342 с.
16. Цюриць С.Н. Лісова книга / С.Н.Цюриць – Луцьк: «Доля», ПП Іванюк,2012.С. 90-92.
17. Яворницький Д.І. Історія запорозьких козаків: у 3-х томах / Д.І. Яворницький; АН УРСР, Археограф. комісія, Ін-т історії. – К: Наукова думка, 1990. – Т. 1. – 320 с.

ДОДАТКИ

СЦЕНАРІЙ ВИХОВНОГО ЗАХОДУ (дод.17)

«Хто вмирає в боротьбі - у серцях живе навіки»

(до Дня пам'яті Героїв Небесної Сотні)

Мета: вшанувати пам'ять героїв Небесної сотні, прищеплювати любов до Батьківщини, виховати патріотичну свідомість, розвивати бажання стати гідними громадянами України.

Оформлення: виставка книг ВДОУНБ ім. О. Пчілки, мультимедійна презентація, відео, куточок пам'яті Небесної Сотні (Прапор України, фотозображення і список прізвищ героїв, рушник, ікона, квіти), музичний супровід.

Хід заходу

Ведучі: Логвинюк А., Гергель Н.

Герої такі не вмирають,
Вони будуть вічно живі.
Героїв завжди пам'ятають
На небі й на рідній землі!

Звучить пісня «Запалю свічу» виконує Козицька Б. 3-муз.

Заходять 3 студентки (Вовк Д., Раті О., Самоірова С.) з лампадками і ставлять їх на стіл, зупиняючись на своїх місцях (ті, хто розповідатиме вірші)

Ведуча 2 Логвинюк А.

Тим, хто в боротьбі за волю і кращу долю України не дожив до сьогоднішнього дня, спить у незнаних і безіменних могилах – присвячується!

Ведуча 1 Гергель Н.

Цвіту нашого народу, його славним синам і донькам, які у розквіті сил віддали свою молодість, і, найдорожче, життя – присвячується!

Ведуча 2 Логвинюк А.

Сьогодні ми зібралися тут, щоб в скорботі схилити низько голови перед пам'яттю людей різного віку, яких було вбито у мирний час ХХІ століття.

Звучить гімн України: виконує Демчук О. 21-муз.

Студентка Вовк Д.

Не люди по Майдану – боги ходять,
Ці хлопці тілом й духом визначні
Слова в них щирі й красномовні –
Вони Вкраїни славнії сини!

Спасибі вам усім звитяжні браття,
Низький уклін від серця до землі,
Ви розпалили не на вулиці багаття,
А в серці кожного жагу до боротьби!

Спасибі вам за кожен день й хвилину,
Яку ви на Майдані провели!
Ви захищали весь народ й країну
Від чорної ядучої чуми.

Студентка Раті О.

Спасибі вам, що ви стояли міцно,
Стояли, бо не знали вороття...
Спасибі раненим й загиблим,
Бо не ховали ви від куль свої життя!

Спасибі всім, хто був тут на Майдані
Й хто руки свої досі не зложив
Спасибі й тим, хто думкою за нами Хто плакав гірко, вірив і молив...

Спасибі серцем і душею, Я щиро це і палко говорю!
Як крикнуть: «Слава Україні!» «Навіки слава!» – я завжди скажу!

Ведуча 3 Фрончко К.

Коли зі сцени повідомили, що в одного загиблого – четверо дітей, у другого – єдина трирічна донечка залишилася круглою сиротою, бо мати померла ще раніше, а третій – ще взагалі не встиг пожити, йому лише 17 років... І тут 50-тисячний Майдан заплакав так по-дитячому пронизливо, як ніби він теж став цією сиротою, що плаче за втраченими батьками...

Ведуча 4 Лясковець С.

Та раптом люди розступились, до сцени під'їхав автобус та швидко з трунами загиблих героїв. На автобусі не було позначок «Ритуальна служба» «Поховання». Так надписи на цьому автобусі були б недоречні. Бо коли молоді, красиві, сильні, мужні чоловіки, які вчора були поруч, сьогодні лежать у труні, це ніяк не може бути «Ритуал». Це війна.

Ведуча 3 Фрончко К.

У них були такі мирні професії – як вони могли з такими «ботанічними» навичками опинитися на лінії вогню? Як мабуть посміхався снайпер з цих незграб – ще б пак, йти в атаку з дерев'яними щитами та палицями – це ж так непрофесійно, хіба так вчинить професійний солдат? Хіба вояк буде рухатися по відкритій вулиці Інститутській?

Ведуча 4 Лясковець С.

Першою жертвою став Сергій Нігоян, який народився та проживав у селі Березнуватівці Солонянського району Дніпропетровської області. Батько та мати — вірмени, був єдиною дитиною в сім'ї. Родина Сергія Нігояна переїхала жити в Дніпропетровську область з прикордонного з Азербайджаном села Навур, рятуючись від війни в Нагірному Карабасі. Сергій у селі користувався повагою, був спокійним, працюючим і справедливим.

Ведуча 1 Гергель Н.

Загинув 22 січня 2014 року у віці 21 року від поранення, спричиненого свинцевою картеччю під час подій біля стадіону «Динамо» на Грушевського під час Європейської революції в Україні. Сергія було

застрелено близько шостої години ранку, в момент, коли ще тривало перемир'я між мітингувальниками та «Беркутом».

Ведуча 2 Логвинюк А.

Сергій був єдиним сином. Виріс він в селі, навчатися йому було важко, оскільки спочатку погано знав мову. Але він був спортивним хлопцем, брав участь у всіх змаганнях і завдяки цьому сільська школа завжди посідала другі-треті місця. Як спортсмена, Сергія часто нагороджували подяками та медалями. Він завжди захищав слабких або дівчат. Після закінчення 11 класу він поступив у Дніпродзержинській технікум фізкультури. Як розповідають, він сам поїхав на Майдан, оскільки мав український паспорт і вважав Україну своєю справжньою батьківщиною. Останнього разу він приїздив додому на свята і знов повернувся в Київ.

Перегляд відео:

«Нігоян декламує вірш Шевченка»

Ведуча 3.Фрончко К. Ведуча 4 Лясковець С.

В той же день жертвами стали ще декілька осіб.

Ведуча 4 Лясковець С.

Навіщо вони йшли вперед? Навіщо? Адже їм так багато було чого втрачати! Вони пішли на смерть, тому що бути солдатом, це не значить вміти тільки добре стріляти та знатися на тактиці. Бути солдатом – значить не відокремлювати свою особисту гідність від гідності за свою державу. Це значить поважати і любити не тільки те, що є в тобі та на тобі, але й все те, що навколо тебе. Твоя країна. Твоя колиска. Твоя відповідальність.

Студентка Вовк Д.

Цілу Україну затуляли ви собою,
Самі беззахисні на площі у вогні.
Ридало небо, рвалося надвоє,
Бо ще не бачило подібної борні.
Так дорого за волю заплатили,
Такий тернистий до свободи шлях,
Небесну сотню зорі освітили,
Щоби безсмертною лишилась у віках.

Ведуча 1 Гергель Н.

Навчитися воювати – нескладно. Проте бути солдатом – це значить мати дух солдата. Солдат без душі – кілер. Солдат з душею – воїн. У війні за незалежність України народилася нова незалежна нація, яка має творити свою незалежну культуру та історію. Ми маємо жити в системі координат, яка зрозуміла для нас. Серед символів, які мають значення та торкаються серця.

Перегляд відео: «На варті неба»

Ведуча 2 Логвинюк А.

Ці душі – світле воїнство, котре постало, наче як з порожнечі. Але насправді воно постало з високих могил нашої древньої землі. Шляхетні воїни давнини переродилися в простих наших сусідів та друзів – студентів, фермерів, підприємців.

Ведуча З. Фрончко К.

Ці люди – наша нова аристократія, наша шляхта. Так, вона різна. Часом земельно-груба, часом виховано-тендітна, а часом загибла. Убита скаженими кріпаками та дешевими найманцями. Лицар від найманця різниться тим, що про нього пишуть поеми, а не плебейські віршики. Про нього мріють шляхетні панянки. За ним плачуть матері. Вони подарували нам все. Віддали все, що мали, і ми не можемо цим знехтувати.

Сценка присвячена Героям Небесної сотні

Виходять мама(Гурін Ю.) та син (Сухацький А.)

Син: Мамо, чи це вже весна, що квітами встелена площа?

Мамо, чом пташка сумна?

А ще вчора співала в віконце.

Мати: Синку, це ще не весна.

А квітами землю встелили,

Бо в рай відлітає душа, а тіло—

В холодну могилу.

Син: Мамо, а може, це сон, і, може,

Зі сну я прокинусь?

Як сонечко за горизонт,

У твої обійми долину?

Мати: Так, моя пташко, ти спиш,

Та більше уже не проснешся.

Спогадом в небо злетиш,

Янголом в сон мій вернешся.

Син: Мамочко, мамо, не плач,
Витри сльозу, посміхнися,
За серце в скорботі—пробач,
Пробач, що не міг я скориться.

Мати: Як же я можу, мій сину,
Гнів в своїм серці носити?
Ти ж моя мила дитина,
Як же без тебе нам жити?

Син: Матусю, поглянь в синє небо—
Це ж очі мої, як у тебе.
Вдивися у жовте колосся—
Це моє, як у батька волосся.
Не плачте за мною у хаті.
Я землю відстояв свою.

Звучить пісня «Мамо, не плач» виконує Козицька Б. 3-муз.

Ведуча 1 Гергель Н.

Ми закликаємо вас сьогодні згадати у ваших молитвах усіх Героїв, які поклали свої голови за наше майбутнє. Хай пам'ять всіх невинно убитих згуртує нас, живих, дасть нам силу та волю, мудрість і насагу для зміцнення власної держави на власній землі. У жалобі схилимо голови. Вони згасли як зорі.

Ведуча 2 Логвинюк А.

Героям Майдану, героям АТО, які померли за світле майбутнє України, мирним жителям, які полягли в неоголошеній війні на Сході України хвилина мовчання.

Хвилина мовчання (метроном)

Ведуча 3 Фрончко К.

Нехай кожен з нас торкнеться пам'яттю цього священного вогнючастинки вічного. А світло цієї свічки хай буде даниною тим, хто навічно пішов від нас, хто заради торжества справедливості жертвував собою. Вони повинні жити в нашій пам'яті!

Звучить гімн Небесної сотні «Пливе кача» виконує Демчук О. 21-муз., ведучий запалює свічку і передає її студентам по залу. Свічку передають з рук в руки.

Перегляд відео «Пам'яті Героїв Небесної Сотні»

Студентка Самоірова С.

І буде мир, і буде спокій,
Свободи дух підкорить Небеса.
Розпустить коси пава ясноока,
То Україна - то твоя земля!!!
Навіки стихне бій гармат і градів,
І стихне біль пораних сердець.
Лише відлунням київських парадів,
Одягне пава свій вінець...
І буде мир, і буде спокій!!!
У кожному домі і родині.
Лунатиме хвала у небеса високі:
Навіки мир і слава Україні!!!

Ведуча 4 Лясковець С.

На завершення хочеться сказати : «Люди, бережіть серця свої, щоб не стали каменем! Розбудуйте в душах Божий храм, щоб не повторити великий гріх!». Хочемо подякувати всім присутнім, що разом з нами згадали наших Героїв, Героїв України.

Викладачі в центрі Н.М.Павлюк, А.І.Кравець та студенти клубу

«Вісник коледжу» (дод.11)

5 Знайоміться: клуб "всесвіт" 17 листопада 2004 р.

"ВСЕСВІТ" ДОПОМАГАЄ ВИЗНАЧИТИСЬ У ЖИТТІ

Укружечні позив молоді людські дитки втілюють оригінал.

«Визначити своє місце в суспільстві?»
«Іти у "всесвіт"»
«всесвіт» – це ми, молоді і за віком, і за душевним настроєм учасники клубу. Існує клуб 2 роки, а до того був гуманітарно-політичний клуб. От ми собі й подумали: чому б нам не створити на його основі щось ширше і перспективніше? Так народилося наше "всесвіт", що поставив за мету не тільки навчати юних аналізувати, що нас цікавить. Молодим, звісно, цікаво знати не тільки про вибори, а й про перше засідання, і про Олімпійські ігри, і про інші народні свята, і про досягнення медицини, і про походження назви "Україна", і про третю сторіну історії.

Помітне засідання клубу відбулося самим юнітам: "Тероризм як форма політичної боротьби", "Вузол зав'язаний найдовше", "Корпус Мару США в Україні", "Голодомор в Україні 1932-33 роки".

Звільнившись бажанням дізнатися все про світ, члени клубу не забувають розкопати корінь. Інтерес до свого, національного, у них глибинний. А відтак оцінюють і форми діяльності клубу є

– Прокласти про допомогу та оновити підтримку
– Протестувати проти несправедливого ставлення або критика на свою особисту думку або переконання
– Робити кошти, яких не знаєш правильного шляху
– Надавати людям можливість самостійно вирішувати свої проблеми
– Говорити "Дякую, ні, вибачте, ні"
– Не звертати уваги на порази і читати згідно зі своїм переконанням
– Публікувати, навіть коли інші бачать його привертливості
– На свої особисті почуття
– Бути байдужими на любов'язанні
– Бути байдужими на шлюб
– Пти за матюком
– Вибачитися за те, що він був самим собою

– Почуватися винним за свій вчинок
– Змиритися з неприємною ситуацією
– Принести в жертву свій внутрішній світ заради будь-якого
– Працювати більше, ніж йому дозволяє час
– Робити щось, коли він не хотів і не в змозі цього зробити
– Виконувати вертушки на вимоги
– Нести на собі татар чаша неправильної поведінки
– Відмовитися від свого «Я» заради когось
Говорити про свої права, пам'ятаючи: вони є і в реалі людей. Начайтись поважати особисті права інших.

Світлана Романчук

ДО РЕЧІ:
Де живе дух музики, там відбуваються великі, – відкрив М.І. Пирогов

політичні, економічні, історичні, культурні полі, але і роботи правдиві висновки. Скажімо, чому б молодим людям не розкрити переконаній переконаній камінь? Вони змогли б не тільки сказати виконувати свій громадянський обов'язок, а й допомогти б іншим не розгубитися у фєрверку агітаційних реклам.

У свій назві клубу "всесвіт" закладено ідеї різноманітності. Так народилося наше "всесвіт", що поставив за мету не тільки навчати юних аналізувати, що нас цікавить. Молодим, звісно, цікаво знати не тільки про вибори, а й про перше засідання, і про Олімпійські ігри, і про інші народні свята, і про досягнення медицини, і про походження назви "Україна", і про третю сторіну історії.

Помітне засідання клубу відбулося самим юнітам: "Тероризм як форма політичної боротьби", "Вузол зав'язаний найдовше", "Корпус Мару США в Україні", "Голодомор в Україні 1932-33 роки".

Звільнившись бажанням дізнатися все про світ, члени клубу не забувають розкопати корінь. Інтерес до свого, національного, у них глибинний. А відтак оцінюють і форми діяльності клубу є

– Прокласти про допомогу та оновити підтримку
– Протестувати проти несправедливого ставлення або критика на свою особисту думку або переконання
– Робити кошти, яких не знаєш правильного шляху
– Надавати людям можливість самостійно вирішувати свої проблеми
– Говорити "Дякую, ні, вибачте, ні"
– Не звертати уваги на порази і читати згідно зі своїм переконанням
– Публікувати, навіть коли інші бачать його привертливості
– На свої особисті почуття
– Бути байдужими на любов'язанні
– Бути байдужими на шлюб
– Пти за матюком
– Вибачитися за те, що він був самим собою

– Почуватися винним за свій вчинок
– Змиритися з неприємною ситуацією
– Принести в жертву свій внутрішній світ заради будь-якого
– Працювати більше, ніж йому дозволяє час
– Робити щось, коли він не хотів і не в змозі цього зробити
– Виконувати вертушки на вимоги
– Нести на собі татар чаша неправильної поведінки
– Відмовитися від свого «Я» заради когось
Говорити про свої права, пам'ятаючи: вони є і в реалі людей. Начайтись поважати особисті права інших.

Світлана Романчук

ДО РЕЧІ:
Де живе дух музики, там відбуваються великі, – відкрив М.І. Пирогов

ОБІЦЬОНИ ПРО НЕОБІЦЬОНИ, АБО ОСОБИСТІ ПРАВА СТУДЕНТІВ
Кожні студент має право:
– Висловлювати власну думку
– Бути байдужими на шлюб
– Пти за матюком
– Вибачитися за те, що він був самим собою

Анатолій Кравець

6 Художествені життя коледжу 14 травня 2007 р.

Україна – Європейський союз

Таку назву мало засідання суспільно-політичного клубу "всесвіт". Навчально-педагогічний клуб є заснований громадянами України, соціальною згуртованою, творчою особистістю, формування політичних, історичних, економічних та культурних знань, розвиток мислення студентів, загального розуміння процесів розвитку, його різноманітності й спрямованості, уміння застосовувати знання на практиці, виконання у студентів особистісних рис громадянина України, загальнолюдських духовних орієнтацій, сприйняття ідей гуманізму та демократизму, інтеграцію і взаєморозуміння між народами на основі особистісного усвідомлення досвіду історії, підготовка студентів до свідомої активної участі в суспільному житті Української держави, усвідомлення її ролі та місця в Європі у світі, формування у них співвідповідальності та любові України.

На засіданні виступила керівник центру Європейської інформації Ліна Басюк. Студенти, запрошені на засідання клубу, дізналися про засновників об'єднаної Європи, про завдання, які ставлять перед собою Європейський Союз, про структуру ЄС, а також план дій "Україна – Європейський Союз".

Романтична пісня творить Воляни – щодня триває, жає джерело творчого натхнення для наших студентів. Вони об'єднують їх серце і душу, виконують і розвиває музичну та загально культурну, формує громадянську поведінку.

Ось уже майже 20 років у Луцькому педагогічному коледжі існує традиція проведення фольклорних фестивалів.

У березні 2007 року традиційний фестиваль фольклору мав назву "Віну прощаймо – віну зустріємо".

У день фестивалю актова зала коледжу була перетворена студентами на великий, перетворений на великий залуку прийшла на свято весни, пісні та молодих талантів.

На прикрасній сцені – весня, ділова газеточка, сім'я з музик. Виступи групи І-А. Звучить волинська автентична веснянка "Дяк змю, та й до Бучина", її підхоплює гурт дівчат І-Б з лірикою "Стриженка". А далі лунають пісні "Ой, бубельку, голубчик", "всесвітньо-галицький", "Регульничко", "Діва-полонезка" – все це фольклор Волини.

Як відомо, величезний цінний творчості талантів діями жарово-тематична розмаїтість, надихаючи лютецька краса і своєрідність. "Що сторона – то воляни", – говорять воляни, коли вони заходять про їх відеоматеріали. Оскільки у різноманітності волинська веснянка є розгалужена. Як свідчать старожити, таку музику її творці отримали тому, що виїжджали на роки села або вулиці. Особливо поширені роляни у Володимир Волинському, Камінь – Каширському, Старапольському районах. Немовне ярвенка співано на гостей фестивалю виконання пісень-ролянок "Маришова" (І-В), "всесвітньо-галицький" (І-Ж), "Ой, бубельку, голубчику" (І-З), "Ой, вербушко" (І-Б), "Ой у лузі кланя сонця" (І-І), "Ой, вербушко" (І-Д), "Діва-полонезка" (І-В), "Святий Трійці" (І-Г), "Ой на гаюку, на гаючку" (І-ІІ).

Фестиваль став справжнім святом, захоплюючою шоу-програмою з великим емоційним зарядом.

Богдана Жордан, викладач методики музичного виконання

Крім того, члени клубу "всесвіт" були представлені самими ЄС.

На прохання студентів, яких цікавила проблема співробітництва відіду внутрішньої політики Волинської області – державної адміністрації Шуча Михайла Васильовича. Він розповів про політичну ситуацію в області і місті, про наявність політичних партій в області, яких нараховується 112, про те, що собою являють ці політичні сили, як вони працюють, які у них програми. Студенти побачилися Анастасія, Хомас Крик та інші члени клубу завдали гостям багато запитань, на які одержали кваліфіковану відповідь.

Зараз члени клубу "всесвіт" працюють над іттеніями нових заходів і проектів.

Анатолій Кравець, керівник клубу "всесвіт"

3 Козацькому роду нема переводу 17 листопада 2007 р.

Ми – козацького роду!

В історії України є славі сторінки – це козацька воляни. Волелюбні й горді, багаторічній і безстрашній козацький воляни не за гроші, не заля нагород – метою їх життя та смерті була боротьба за незалежність українського народу і православ'я віру.

Середок О.М. – доктор Київського військово-козацького інституту імені Святослава Хороброго, полковник українського козацтва Гуцульського В.С., нападок волинських полковників Гуцульських, учителя історії.

"Феномен українського козацтва" (Ворон Н.Б.); "Українське козацтво Запорізьке суцільне" (Олександр П.С.); "Історія виникнення і становлення рестрового українського козацтва (Ткачук Т., Стадницька Ю.); "Козацька медицина" (Сарабін В.).

Завдячуючи пісенню присутніх прийняв переможців Всеукраїнських конкурсів козацької пісні гурт «Козацьчеський» (керівник Штукалко В.).

Танець "Гоним" у виконанні учасників школи козацького гарту (керівник Середок О.М.) став яскравим ілюстрацією доповіді «Фольклор мистецтво козаків» (Лебедь В.). Проложуючи когорту українського козацтва, головний отаман Волинського округу генерал П.С. Олександр і генералітні пісар Копа

14 жовтня, на свято Покрови Пресвятої Богородиці, яку козаки вважали своєю покровителькою, відзначається День українського козацтва. На чергому засіданні суспільно-політичного клубу «всесвіт» було проведено науково-практичну конференцію «Українське козацтво: історія та сучасність». До конференції була підготовлена виставка-галерея портретів козацьких гетьманів.

Учасникам конференції стали пашанові на Волині людинохраничів козацьких традицій: Олександр П.С. – головний отаман Волинського округу, генерал, кандидат історичних наук; Панишко Г.Т. – доцент кафедри теорії та історії політичної науки ВДУ імені Лесі Українки, кандидат історичних наук;

3 вітальним словом до учасників конференції виступив директор Луцького педагогічного коледжу Войчук П.М.

Протягом конференції були висвітлені питання історії українського козацтва:

Сучасних Козацьчеських Громад України О. Союз прийняв гурт «Козацьчеський» до козацького коша Волинського округу.

Кравець А.І., керівник клубу "всесвіт"

5 Студенти коледжу – майбутнє української освіти 14 грудня 2010 року

розмовляють її громадяни, а залежить від того, як вони ставляться один до одного, до культури та історії своєї держави; управління другою державною мовою сприятиме подоланню української мови, адже за статистикою 80% населення України розмовляє сурижком.

Хоча в цій трі виграли команди опозиції, ми вважаємо, що в нашій країні повинна бути одна державна мова – українська! Адже рідна мова – це дорога спадщина, яка об'єднує народ. Обов'язок кожного з нас – берегти цю спадщину, гідно поводитися з нею, ширше її використовувати і збагачувати її, щоб передати її наступним поколінням спокійно, гідно і з любов'ю до своєї історії.

Олександр Віліський, 3-А клас, м. Луцьк.

Свято добра
Учасники клубу "всесвіт" завітали у дитячий будинок "Сонечко" (місто Кієв) та подарували малцям багато добра, сміху, радості.

Спочатку всіх діток та їхніх вихователів теплим словом привітав керівник клубу А.І. Кравець. А потім почалося справжнє діло. Студенти перетворилися на героїв казки "Ріпка" і разом з малцями розгадували загадки, співали пісень, промовили дотепні ігри та розгадали загадки. Дітки, а найголовніше – дарували малцям душевне тепло та спілкування.

Яке ж свято без подарунків! Законлюючи діло не було меж, коли їм вручили скриньки книжечки, ромальнички, олівці, фарба та смачні тостица!

Хвилина прощання була зворушливою і щемливою. Діти не хотіли відпускати гостей, бо повіршували їм студентами, дуже просили приїжджати ще і ще.

А майбутні педагогі, зворушені безощерністю та широтою дітей, запевнили своїх маленьких друзів, що обов'язково підготують для них нове жарне діло.

Тетяна Савчук, 22 клас, м. Луцьк

Школа професійних лідерів
Професійкові активісти стали учасниками тренінгу "Формування лідерських якостей". Т.М. Досенко, методист з питань організації самоврядування молоді, що просто ознайомила студентів з інтерактивними формами колективної роботи, а й на практичній показала, як за короткий час об'єднати молодих людей в команду однодумців, здружити і зарядила колективною енергією учасників тренінгу.

Цікаві ігри, дискусії, конкурси допомогли студентам усвідомити основні напрямки діяльності, щоб згуртувати професійкову групу, як організувати колективний захід, як стати комунікативним, самостійним, виконувати ділові та організаційні якості.

Кожна пам'ятає для себе певні плани дії, у когось звільнився нові мрії, а основне – професійкові лідери зрозуміли, що планів в команді можна досягти успішні, навіть творити чудеса...

Іванна Копа, 2-Г клас, м. Луцьк

Формуємо громадянина

Молодь і виборче право

Учасники круглого столу – студенти клубу “Політолог” ВНУ імені Лесі Українки, суспільно-політичного клубу “Всесвіт” Луцького педагогічного коледжу, представники політичних партій, політологи, експерти обговорювали тему “Участь молоді у виборчих процесах України”.

Лейтмотивом дискусії стала думка, що вибори є однією з форм здійснення народовладдя. Головний результат виборчої кампанії полягає не стільки в реалізації права на вибір, а в обранні, делегуванні повноважень, наділенні владою, визнанні лідером певної посадової особи.

Після полеміки учасники круглого столу дійшли висновку, що частина сучасної української молоді не розуміє важливості виборчих прав.

Тому перед органами влади, освітніми установами, громадськими організаціями, політичними партіями постає спільне завдання – формування активної громадянської позиції молодого покоління, яке спрямує свої знання, розум, амбіції на побудову нових соціальних відносин у суспільстві.

Г.І.Єрко, викладач суспільних дисциплін

Обговорення актуальних питань освіти

Важливим питанням освіти і виховання було присвячено науково-практичну конференцію “Методологічні проблеми викладання суспільствознавчих дисциплін у сучасному освітньому процесі”.

Мета конференції: висвітлити проблеми викладання суспільних дисциплін у вищій школі, на уроках “Громадянської освіти” з навчального курсу “Я і Україна” (1–4 класи) та в дошкільних навчальних закладах, а також розкрити навчально-розвивальний потенціал

інноваційних методик викладання дисциплін суспільствознавчого циклу. Учасники конференції обговорювали питання:

“Використання інноваційних методик та проблеми викладання суспільствознавчих дисциплін у вищій школі”;

“Нові підходи у вивченні “Громадянської освіти” у початковій школі”;

“Проблеми та перспективи проведення занять суспільствознавчого циклу в дошкільлі”.

У конференції взяли участь науковці, вчителі-практики, студенти Володимир-Волинського та Луцького педагогічних коледжів, вихователі дошкільних навчальних закладів Волині.

Людмила Шумік, 32 шкільний

Ні – “білому рабству”!

Однією з найгостріших загроз сьогодення є злочини, пов’язані з торгівлею людьми. Щоб застерегти молодих людей від небезпеки, було проведено семінар “Торгівля людьми як проблема сучасності”.

У ході семінару зазначалося, що серед найголовніших порушень прав людини є злочин, який має багато назв – “біле рабство”, “торгівля людьми”, “контрабанда людьми”. За оцінками експертів, щорічно 1–2 мільйони жінок та дітей стають “живим товаром”.

З особливою увагою студенти і викладачі слухали Віталія Володимировича Буза, старшого оперуповноваженого з особливо важливих справ відділу боротьби зі злочинами, пов’язаними з торгівлею людьми, УВС України у Волинській області. Він розповів про те, як уникнути пасток работоргівців, а також ознайомив із правилами легального працевлаштування за кордоном і в Україні.

Олена Ліштван, 32 шкільний

15 ТРАВНЯ 2003 року

БАГАЖ ЗНАНЬ НІКОЛИ НЕ ВАЖКИЙ,

АБО ХОЧ І МАЛО КЛУБУ ЛІТ, ХОЧЕ ЗНАТИ ВСЕ ПРО СВІТ

Ми і світ У калейдоскопі подій, що блискавично змінюються, молодій людині неважко втратити орієнтир. Як визначити своє місце у світобудові, щоб з пилки всесвіту вирости у повнозерний колос і дивувати знаннями та інтелектом оточуючих? Ключик до тасмиці росту – у допитливій небайдужості. А ще, якщо поруч неординарний наставник і захоочує до пошуків, успіх забезпечений. У цьому плані членом клубу "Всесвіт" Луцького педучилища поталанило на керівника Анатолія Івановича Кравця. Хоча сам він стверджує, що усе навпаки: поталанило йому, що доля звела з такими активними і допитливими дітьми з другого курсу дошкільного відділу.

Чим же манить "Всесвіт" до пошуку інформації цих дітчат, що вони усією групою створили ударне ядро клубу і заявляють про його існування цікавими засіданнями? Про це сьогоднішня розмова із лідерами клубу Анатолієм Кравцем та його правою рукою – прес-секретарем Вікторією Павлюк.

А. І.: – Ми молоді: і за віком учасників, і за віком самого "Всесвіту". Бо існує наш клуб тільки другий рік. А до того був гуртком політінформаторів. От ми собі й подумали: чому б нам не створити на його основі щось ширше і перспективніше? Так народився клуб, що поставив за мету не тільки навчати юних аналізувати політичні новини, а й економічні, історичні та нововведення, які відбуваються як у нашій державі, так і за кордоном. Скажімо, чому б молодим людям не знати усе про вибори, щоб не тільки свідомо виконувати свій громадянський обов'язок, а й допомогти іншим орієнтуватися у феєричній агітаційній рекламі. Не все те золото, що блищить. Щоб політ яскраві агітації не збивав з пантелику, ми на одні із засідань підготували відомості про усі політичні партії, які існують, проаналізували перспективи кожної та пильніше придивились до їхніх лідерів.

– Значить, ваш клуб – заполітизований гурт молодих людей? Чи ставить перед собою якусь іншу мету?

– Вже у самій назві закладена ідея різнобічних знань – знань про всесвіт. А звідси і різноманітність тем, що нас цікавлять. Молоді, звісно, цікаво знати не тільки про вибори, а й про перепис населення, і про олімпійські ігри, і про танці народів світу, і про досягнення медицини. Хтось із дітчат запропонував познайомитися із значущим тибетським медициною. Ми й запросили таку людину – Г. С. Роживо. І от вам такий цікавий приклад. Галина Степанівна хала до Луцька цілу ніч із Вінниці сама за кермом авто, але прийшла до нас свіжою і бадьорою, хоч і не спала. Натомість важко навіть визначити її вік, бо виглядає дуже молодод, адже сама користується секретами тибетської медицини. Звісно, що дітчатом це цікаво, але не тільки це.

– А що ж іще?

– Група, яка становить основу клубу, – майбутні вихователі та завідуючі дитячих садків, набрана на основі середніх освіт. Вони прагнуть стати своєрідними менеджерками дитячих виховних закладів і знати усе.

– Як кажуть, багаж знань за плечима не носити. Отже, дітчата три-

мають свої носики за вітром сучасності?

– Інакше і не може бути. Що актуально, вони підхоплюють. До 60-річчя УПА, наприклад, вирішили, що мусимо обговорити цю збройову і трактовану неоднозначно тему. Кожен із членів гуртка (а тоді у нас ще був гурток, а не клуб) підготував повідомлення про Українську повстанську армію, і приносив різнопланово.

– Де черпаєте інформацію? Надаєте перевагу довідковим джерелам, ЗМІ чи зустрічам з очевидцями подій?

– Нам нескладно було напередодні 60-річчя УПА познайомитися з учасниками воєнної зустрічі, бо вони, приїхавши до Луцька з різних міст України, проживали у нашому училищному гуртожитку. Записали ми декілька спогадів. Проте більшість цікавої інформації знаходимо в історичних джерелах, монографіях та періодиці. Дітчата ходять по бібліотеках, вибирають новинки з бібліографічних каталогів, сортує підшивки газет. До речі, й у нас в училищі своя прекрасна бібліотека. Дуже цінним у цьому плані є "Український історичний журнал". Наприклад, із його рубрики, присвяченої 60-річчю УПА, я багато цікавого почерпнула для себе. Зокрема, що організація українських націоналістів у своїй програмі називає парашутистів слідунами. Призбули ми сьогодні й таке гарне українське слово, як "повитки", а вживаємо тільки пелюшок. Отож, зібрані членами клубу матеріали ми систематизуємо, роздруковуємо і оформляємо у спеціальні папки та обговорюємо на засіданнях клубу. А ще вони стають у пригоді усім студентам педучилища, хто звертається до нас з проханням дати ту чи іншу інформацію. Скажімо, про УПА чи символіку України.

– Хто пропонує тематику засідань "Всесвіту" – члени клубу чи Ви самі?

– На початку навчального року збираємося саме з цією метою, щоб скласти план. Одних цікавить медицина, інших – географія, ще інших – політика та історія. Проявили, наприклад, дітчата підвищений інтерес до долі Організації українських націоналістів. Чому вона розділилася на дві частини

– бандерівці і мельниківці? Чому у 1952 році припинила своє існування? Нерідко у планах відбиваються гарячі події дня. Як-от: "Тероризм як форма політичної боротьби", "Вузол зав'язаний талібами", "Корпус Миру США в Україні".

– Захопились бажанням дізнатися усе про світ, дітчата не забувають свого родового коріння?

– Інтерес до свого, національного, у них глибинний. Вони прагнуть знати трохи більше від шкільних програм про українських геніїв Тараса Шевченка та Лесю Українку, про діяльність князів-благодійників Острозьких, про долю української національної символіки. А відтак охоче пропонують екскурсії у Красназвичий музей, Музей волинської ікони, Музей історії міліції, у картинну галерею. А також залюбки записують легенди та перекази з історії міст і сіл Волині. Кожна про свою малу батьківщину – своє головне місце на планеті, де народилася і виросла. Ось, наприклад, Вікторія Павлюк із Маневичького району збирає історичні дані про Маневичі. Світлана Чирко – про Ківерці, Ольга Суєс – про Камінь-Каширський. Це їм потрібно і для складання екзамену з історії.

– Хто бере на себе левову частку клопотів по організації зустрічей? Як бачила я у вашому оголошенні, ви ж на такі засідання запрошуєте усіх бажуючих.

– Так. А підготовкою займаються практично всі, хоча є у нас і ініціативний штаб. Це – Вікторія Павлюк, Ірина Чеб, Лілія Міщук, Олена Гижук, Людмила Колесник та інші. Так можна назвати половину членів клубу. Як проводили останнє засідання "Танцююча планета", задіяні були майже усі...

Про цей захід захоплююче розповідає прес-секретар "Всесвіту" Вікторія Павлюк:

– Щось хотілося і для душі. Відкрите засідання "Танцююча планета" ми підготували ще й для гостей. Запросили на нього своїх викладачів та однопітків. Задіяні були всі дітчата, не тільки четверо ведучих. Було дуже цікаво. Адже розповідь про історію кожного танцю супроводжувалась демонстрацією самого танцю. Високопрофесійно це робили країні танцювальні ко-

лективи Палацу учнівської молоді.

Коментує Анатолій Іванович:

– Від цього заходу всі були у захваті. А керівник їхньої групи Людмила Дмитрівна Каневська тим паче задвоєлена, що її вихованки намагаються щось робити, чимось цікавляться. Вони – просто живі люди, з якими можна працювати, гори вернути. От закінчат училище, підуть на роботу – й усього цього не буде. Тож хай користуються моментом. На те й студентські роки, щоб якомога більше цікавого і корисного від них узяти.

Вікторія:

– Ми другий і останній рік в педучилищі. Це для нас останній курс. Зараз – переддипломна практика. Так здружилися, що сумно стає від думки про розлуку. І здружив нас Анатолій Іванович, бо він дуже цікава людина, вміє навіть на перший погляд нецікаве цікаво подати. У нас такого немає, щоб хтось стояв осторонь якось ідеї: як всі – так всі. Коли до Луцька приїхала виставка воскових фігур із Санкт-Петербурга, ми самі запитали Анатолія Івановича, чи підемо. "Звичайно!" – відповів. Інакшої відповіді й не могло бути. Хоча не раз втомимося після напружених занять, але варто тільки комуся подати ідею...

– У вас виключно дівочий колектив. Чи не почувастесь через це якого дискримінації?

– Навпаки, добре. Мені здається, що, якби у нас в групі був хоч один хлопець, було б щось та не так. Ми не змогли б настільки відверто про щось своє поговорити.

Коментар: Анатолій Іванович не просто їх здружив. А читавши за навчальною програмою курс "Основи підприємництва та управлінської діяльності", дав їм основи менеджменту та маркетингу. Здивується, невіждо це майбутнім вихователям? Насамперед майбутнім керівникам дитячого закладу і навіть дитячого колективу – це своєрідний менеджмент. Від його таланту сформувати колектив залежить результат усього навчально-виховного процесу. А кінцевий результат – це теж своєрідний прибуток, це надбання знань. Коли дитина із блиском в оченях розповідає те, що учора розказав їй вихователь, і так переконливо, – це прибуток "навчально-

ТОРІНКАМИ ІСТОРІЇ

КОЗАЦЬКІ РЯДИ ПОПОВНИЛИСЯ

Як би там не було, але а кордоном Україну асоціюють із козацтвом. Досі вважаючи, що саме тут живуть могутні чоловіки, які можуть усе. І навіть провисіти причепленими о гори за ребро, ще й пісеньки про це співати. А яке свято їз українського гопака? І хоча ародилося козацтво на Дніпроетровщині та Запоріжжі, його історію пам'ятають і вивчають у ожному куточку нашої держави.

На Волині також зустрічаються олоді люди з оселедцями. Можна важати, що це культ чомусь далеому для нашого регіону, а можна приймати, як данину мужності і нагаання бути схожими на наших героїчних предків.

Саме перед Святою Покровою, яка зажалася захисницею козацтва, суспільно-політичний клуб «Всесвіт» на олі з Анатолієм Кравцем вирішив організувати науково-практичну конференцію на тему: «Українське козацтво: історія та сучасність».

Гостей свята привітав Петро Бойк – директор Луцького педагогічного коледжу, у стінах якого й відбу-

валося дійство. Чому дійство? Бо тут не тільки теорію вивчали, а й співали козацьких пісень, витанцювали бойовий гопак, стрибали на склі і клялися гідно носити звання козака.

Говорили ж, і про нову геополіти-

чну силу України, і про козацьке ім'я як початок родоводу, і про особливості тогочасної медицини, і, звичайно, про історію його виникнення. Торкнулися й теми військового бойового мистецтва та шляхи його

відродження в незалежній Україні.

А хлопців із гурту «Козаченьки», який ставав неодноразовим переможцем Всеукраїнських конкурсів козацької пісні (керівник Володимир Штихалюк) урочисто приймали в козаки. Промовляючи присягу, яку зачитував генеральний писар кола суверенних козацьких громад України Сокур, молоді люди схилилися біля прапора. Але не ставали на коліно, бо козаки ні перед ким так не стояли, а лише пригинали їх.

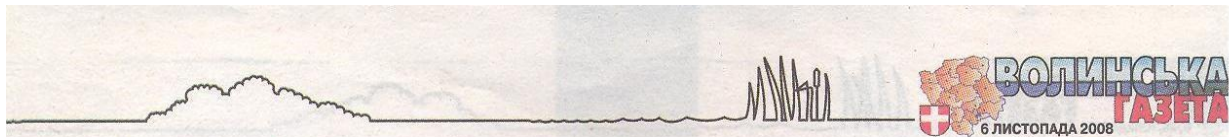
Головний отаман Волинського округу, генерал, кандидат історичних наук Петро Олешко нагородив нащадків славних козацьких родів Віктора Гуляницького та Анатолія Кравця грамотами за внесок у розвиток та відродження козацтва, патріотичне виховання молоді.

– Метою нашої конференції було осмислення самих себе, своєї історії, свого коріння, – каже викладач ЛПК та керівник клубу «Всесвіт» Анатолій Кравець. – Це усвідомлення нації, яка розпочала воскресіння після вікового сну.

Оксана ЧУРИЛО.

Фото Григорія КУРДИЛЬЧУКА.

Залишилася наслідком 18 років 2007р.

ЮНІ КОЗАКИ ТА БЕРЕГІНІ

КРАСА ВРЯТУЄ СВІТ

Понад 300 років тому тут не на життя, а на смерть стояли наші предки – славні козаки, які боронили рідну землю від чужоземного нападника. А сьогодні на місці жорстокої битви під Берестечком 57 дівчат та юнаків заприсягнули на вірність рідній землі і вступили до лав Українського реєстрового козацтва.

– Задумка поїхати у Берестечко з представниками двох учбових закладів – Луцького педагогічного коледжу і Луцького інституту розвитку людини університету «Україна» – під патронатом ректора інституту. Волинського ота-

мана, генерал-лейтенанта Українського реєстрового козацтва Романа Карпюка виникла давно, – розповідає викладач ЛПК та керівник суспільно-політичного клубу «Всесвіт» Анатолій Кравець. – І ось ця мрія здійснилася. Ми хотіли, аби така урочиста подія, як посвята юнаків та дівчат у козаки та берегині, відбулася саме у Берестечку.

Дійсно, студенти запам'ятають цю непересічну подію у своєму житті надовго. Адже прикладалися до козацького прапора та давали присягу там, де кожен клаптик землі дихає історією. Вони готові захищати рідну землю. Але перш ніж робити це заради миру.

Юнаки та дівчата не тільки побували у музеї та церкві, якій вдалося вціліти у тому страшному бою, а й спробували козацький куліш. А ще всі бажаючі могли проїхатися верхи на конях.

Оксана ЧУРИЛО.
Фото автора.

Тендітність і мужність.
Фото Оксани ЧУРИЛО.

КЛУБНЕ ЖИТТЯ

«ВІЙНА МИНУЩА,

Зал – у захваті.

«Минає день» виконували разом.

А МУЗИКА – ВІЧНА»

Мій улюблений актор і режисер Леонід Биков свого часу казав: «Війна минула, а музика – вічна». І, дійсно, що б не траплялося, але завжди і скрізь нас супроводжує музика. Чи то сумна, чи весела, але вона звучить. Навіть у течії річки, весняних струмків чи битті серця – своя мелодія.

Степан Раковець.

Тільки сьогодні почути чисті голоси, гарну змістовну пісню не так просто. Все заповонила «фанерна» попса. Естетичного у цьому мало, тож не дивно, що слухати справді гарні твори зазвичай не вміють. Навчити студентів розбиратися у красі, мелодії, набути естетичного смаку вирішив керівник клубу «Всесвіт», який працює при Луцькому педагогічному коледжі, Анатолій Кравець. Хотів не просто розповісти про музику, а зробити, як на мене, головне – дати можливість почути чисте звучання мелодії. Для цього запросив до коледжу молодих співаків,

яким, я переконана, незадовго будуть аплодувати кращі концертні зали не тільки нашої держави, а й інших країн світу.

Сьогодні я вирішив відійти від історії, політики, а поспілкуватися про вічне – музику, – зауважив Анатолій Іванович. – Хоча, напевно, говорити про неї марно. Її треба слухати. Зараз почуєте голоси Олександра та Оленки – й одразу все зрозумієте.

Дійсно, при перших акордах здалося, ніби ми потрапили у «Ла Скала». Лауреати та призери вокальних конкурсів та фестивалів Олена Зубіхіна та Олександр Голощук зараз навча-

ються у Волинському національному університеті (Інституті мистецтв). Їхнє захоплення музикою перетворилося в працю. Тепер вони – солісти Волинської обласної філармонії. «Пам'яті Карузо», «О соле міо», «Адажіо», «Любовь не знает слова „Нет!“», «Місяць по небі ходить» були сприйняті на біс. Живий звук, задушевна атмосфера... Мелодія лилася і проникала у серце, і від того ставало радісно і спокійно. Голоси звучали настільки чисто, що мурашки пробігли. А «Материнська пісня» і «Минає день» – пісні, які Саша та Олена виконували разом, злили їхні голоси у єдине.

Коли співакам запропонували виступити для студентів, погодилися одразу. До того ж, у підколеджі викладає їхній хороший товариш

зал коледжу далекий від ідеального, запевняє: незабаром закуплять нові крісла, обладнають сцену. Загалом, у навчальному закладі ремонт, отож, напевно, й до цього куточка дійдуть. Широко посміхаючись, розповідає про те, що ще за навчання в інституті зрозумів: за цими молодими людьми велике майбутнє.

Голосом хлопчика з с. Чорнів, що на Турійщині, милувалися мало не на всіх концертах, що відбувалися в районі. Його стежкою у життя стала тамтешня музична школа. У 2005-му Олександр Голощук вступив до ВНУ на «Музичну педагогіку і ви-

ючого» можуть вже знати співаки сучасної естради. Він же вважає своїми кумирами Миколу Баскова та Володимира Гришка.

Олена Зубіхіна – з Ново-волинська. Навчалася у музичній школі, Будинку школяра. Вона – Сашина одноклассниця, і саме він запропонував піти разом на прослуховування у філармонію. Так, випадок вирішив долю обох. Оленка не співає будь-що. Лише те, що припало до душі. Каже: і слова, і музика повинні мати смислове навантаження. Обоє співаків мріють вступити у консерваторію. Дуже хотілося б, щоб такі голоси чуло більше коло

«Всесвіту» на пам'ять.

ють у Волинському національному університеті (Інституті мистецтв). Їхнє захоплення музикою перетворилося в працю. Тепер вони – солісти Волинської

обласної філармонії. Називає себе починаючим артистом, але, послухавши його, з упевненістю скажу, що

шанувальників, аби вони не розбилися об стіну буденності і прагматичності сучасного світу.

Оксана ЧУРИЛО.

ДОЗВІЛЛЯ

Село лежить, немов в тумані.
Голодний рік, голодний день.
Іде – не йде, поже по мертвах,
Й хвалити Бога – хоч поже.
Весняний дух живий – нестерпний,
До сонця зводять все живе.
Воно і молиться, і плаче,
Радіє сонцю і воді.
Якби він знав, коли б побачив –
Сини ростуть на лободі.
Сини Радянської держави!
Та знає вождь, усе він зна...
І в ус всміхається лукаво.
В Москві весна. Його весна!

Історія українського народу знала чимало трагічних подій. Але те, що сталося в Україні в 1932-1933 роках не має аналогів в історії цивілізованого людства. Без війни, без епідемії, без стихійного лиха загинули мільйони ні в чому не винних селян.

Це – уривок із сценарію, що підготував для показового виступу клуб Луцького педагогічного коледжу „Всесвіт“. Це – лише одна тема, серед багатьох тих, над якими працювали члени клубу. Чому почала саме з цього

про все. Тому й зупинилися на „Всесвіті“.

Отож і не дивно, що на емблемі клубу зображені книги і глобус. Одна зі студенток-випускниць навіть вишила своєрідний прапорець-емблему.

Темі, над якими працюватимуть, щоразу вибирають гуртом усі члени клубу. Тут і голодомор, і доля української національної символіки, і тероризм як форма політичної боротьби, й УПА (визволителі чи загарбники), й історія перепису із найдавніших часів до сьогодні, і тибетська медицина та багато інших. До кожної з цих тем члени клубу готують добірку матеріалів, цікавих даних. Отож, не дивно, що дискусії виходять змістовними, а свята – цікавими.

Все це записують у плані роботи клубу. Але протягом семестру події відбуваються різні, і стосовно цього плану може змінюватися. Адрже інколи питання, які ще не так давно були актуальними, з часом втрачають свою вагу. Отож, від плану доводиться відходити.

Щороку у клубі займається 10-15 людей. Ті, кому це цікаво. Керівництво „Всесвіту“ не має на меті зібрати кількість. Головне, аби молоді люди вивели знання, які допомагатимуть їм у майбутньому житті, які

ІНФОРМАЦІЯ ВІД „ВСЕСВІТУ“

го? Бо побачила, що сценарій передбачає втілення в образ тогочасної людини. Людина, яка мала право лише стогнати і розхвалити свого вождя. Говорити і думати було за-

зможуть передати своїм учням. Заняття у клубі дають можливість розвивати творче мислення, формувати власний погляд та критичне ставлення до інформації.

Зустріч із координаторами Центру європейської інтеграції у Луцьку (Тетяною Лізіневець та Наталією Касянчик).

боронено. Сьогодні ж в університетах є такий предмет як риторика. Вона вчить мислити, мати свою думку, власне „Я“. Зазначу, що за радянських часів риторика викладала лише визначенням одиниць – тим, хто мав управляти масами. А якщо хтось не справлявся з такою місією і спрямовував свій розум на інші цілі, його знищували. Зараз часи змінилися докорінно, й мати свою думку – давно не злочин. Проте задля цього треба володіти інформацією. Бо думка без знань безглузда. Ось такі значення (до того ж, що стосуються різноманітних тематик) уже п'ятий рік намагається давати своїм студентам викладач Луцького педагогічного коледжу Анатолій Кравець.

– Спочатку це був гурток політінформації, – розповідає керівник „Всесвіту“. – Через певний проміжок часу ми зі студентами збиралися і вирішили створити щось більше. Невеличкі уривки, витягнуті з подій, які відбуваються протягом тижня, не можуть дати повної картини того, що трапилось. Та й цікаво ж аналізувати, а не просто сприймати подію, як нелегіт. Відтак вирішили збільшити масштаб. Так із гуртка вийшов клуб. А назва мала відповідати завданню, які перед собою ставили – все

зможуть передати своїм учням. Заняття у клубі дають можливість розвивати творче мислення, формувати власний погляд та критичне ставлення до інформації.

зможуть передати своїм учням. Заняття у клубі дають можливість розвивати творче мислення, формувати власний погляд та критичне ставлення до інформації.

зможуть передати своїм учням. Заняття у клубі дають можливість розвивати творче мислення, формувати власний погляд та критичне ставлення до інформації.

зможуть передати своїм учням. Заняття у клубі дають можливість розвивати творче мислення, формувати власний погляд та критичне ставлення до інформації.

зможуть передати своїм учням. Заняття у клубі дають можливість розвивати творче мислення, формувати власний погляд та критичне ставлення до інформації.

Оксана ЧУРИЛО.

ПОВСВЯТА В КОЗАКИ

ЗАПРИСЯГНУЛИ НА ВІРНІСТЬ

57 дівчат та юнаків із Волині прибули до славного містечка Берестечка, аби на землі, де за волю і славу України полягла тисячна козацька армія, заприсягнути на вірність рідній землі.

— Задумка поїхати у Берестечко двома навчальними закладами: Луцьким педагогічним

коледжем і Луцьким інститутом розвитку людини під патронатом ректора інституту, Волинського отамана, генерал-майора Українського реєстрового козацтва Романа Карп'юка виникла давно, — розповідає викладач ЛПК та керівник суспільно-політичного клубу «Всесвіт» Анато-

лій Кравець. — І ось ця мрія здійснилася. Ми хотіли, аби така урочиста подія, як посвята юнаків та дівчат у козаки та берегині, відбулася саме на святому місці, де загинули наші предки.

Дійсно, студенти запам'ятають цю непересячну подію у своєму житті надовго. Адже вони прикладалися до козацького прапора та були освячені на місці, де кожен клаптик дихас історією. Тут 18 червня 1651 року 100-тисячна козацька армія постола проти 170-тисячної польської. Два тижні лилася кровопролитна боротьба. Козаки програли через зраду татарів, але вони не здалися.

Сьогоднішня молодь досить жваво цікавиться історією. Юнаки і дівчата готові захищати рідну землю. Але передусім хочуть робити все заради миру.

Наш кор.

Всі, хто за нас поліг
у вирвищах смертей,

Не згасне героїка тих славних днів

... У верхів'ї ріки Стир, на стику Волинської, Рівненської та Львівської областей, розташувалися невеликі поселення: Берестечко, Пляшева та Острів. Сьогодні це — заповідник, священна для кожного українця земля. У червні 1651 року тут, під Берестечком, відбулася одна з визначальних битв у ході Визвольної війни українського народу середини XVII століття, у якій за рідну Україну поклали свої голови тисячі її тисячі героїв.

Прощу прийняти мене в УРК

Сюди, до Берестечка, з усіх куточків нашої країни ідуть як на прощу, щоб серцем доторкнутися до славної історії народу, осягти велич героїчому борців за нашу свободу. А нещодавно у Берестечко прибули 57 дитчат та юнаків з обласного центру Волині - Луцька, аби на землі, де за волю і славу України повстала козацько-селянська армія, зарисувати на вірність рідній землі.

Задумка поїхати у Берестечко двома навчальними закладами - Луцьким педагогічним коледжем і Луцьким інститутом розвитку людини, під патронатом ректора інституту, отамана Волинського обласного товариства Українського Ресстрове Козацтво, генерал-лейтенанта УРК Романа Карпюка, виникла давно, адже сучасна молодь цікавиться історією, вивчає її не лише за книжками, а й подорожуючи містами в селами, розповідає викладач педагогічного коледжу та керівник суспільно-політичного клубу «Веселит» Анатолій Кравець. — І ось ця мрія здійснилася. Після посягати усі разом ми, вже козаки і беретини УРК, ще раз перегорнули сторінки історії краю.

та релігійним, народ піднявся проти своїх гнобителів - шляхти і католицького духовництва. На чолі цього найбільшого з усіх народних повстань кінця XVI - першої половини XVII

Домініка Заславського-Острозького, Миколи Остророга та Олександра Консипольського - з'єдналося з військом воядів руського князя Яреми Вишневецького і прибуло під

війська на чолі з Яремою Вишневецьким. У запеклих боях під Збаржем серед багатьох загинули також козацькі полковники Бурлай, який раніше прославився здобуттям

трудового українського народу, Зборівський договір не приніс йому звільнення від гніту.

Український народ прагнув волі, а шляхтичі, фактично втрапивши свої маєтки, вимагали від короля нової війни, щоб відновити своє панування і старі порядки.

У травні 1650 р. корольський сейм вирішив розпочати війну. Він уповноважив короля збільшити кількість війська до 51 тисячі чоловік і скликати у відповідний час загальне ополчення шляхти. У лютому наступного року на Поділлі виступило дванадцятитисячне військо під командуванням польського гетьмана Мартіна Калиновського. Вночі з 19 на 20 лютого, порушуючи Зборівський договір, воно несподівано напало на козаків у містечку Красне. Гетьман Калиновський, динуючи на своєму шляху Шаргород, Мурахов, Ямпіль і розташовані там козацькі гарнізони, з боями дійшов до Виниці, де дорозу йому заступив виницький полковник Іван Богун. Важкі бої під Винницею підірвали сили армії Калиновського й примусили її відступити на захід. Слідом за відступаючими посувалися козацькі війська, не даючи перепочинку ворогові. Втрачаючи у постійних боях людей, коней, гармати, озброєння з запасами провіанту, залишки війська Калиновського у травні 1651 р. поблизу Добротворя (тепер Львівська область) з'єдналися з основними корольськими силами. Цими подіями фактично розпочався другий період Визвольної війни.

Посвята у ресстріві козаки проходить біля пам'ятника загиблим козакам у Берестецькій битві.

століття, яке переросло у Визвольну війну, став політик і полководець - гетьман Богдан Хмельницький. На початку 1648 р. він вигнав із Запорізької Січі шляхетський урядо-

вці. Бої шляхетської армії з козацько-селянським військом Богдана Хмельницького закінчилися 24 вересня блискучою перемогою повстанців, їм відкрилася дорога Сінопта, та Станіслав Мрозовицький, відомий Морозенко. Одночасно з облогою Збар'я козацько-селянське та кримське війська 15-16 серпня 1649 р. оточили польсько-

Клинемося вірно служити козацтву й Україні.

До молоді звертається отаман Волинського обласного товариства УРК Роман Карпюк.

Почорніло поле од крові за вольную волю

Перебуваючи у заповіднику «Козацькі могилы», легко перенестися уявою в бурхливе сімнадцяте століття.

Влітку далекого 1651-го на полях сіл Пляшева і Острів (теперішній Червоноармійський район Рівненської області) відбулась одна з найбільших битв другого періоду Визвольної війни українського народу проти шляхетського поневолення 1648-1654 рр. Доведений до відчаю потрійним гнітом - соціально-економічним, національним

вий гарнізон і розпочав підготовку до рішучої збройної боротьби з польсько-шляхетськими військами. 16 травня 1648 року військо Богдана Хмельницького, підсилене ресстрівими козаками, які перейшли на бік повстанців, повністю розбило під Жоптими Водами частину корольського війська, очолюваного Стефаном Потоцьким, а 26 травня під Корсунем розгромило головні шляхетські сили. На початку вересня 1648 р. нове шляхетське військо, в якому було понад 40 тисяч чоловік, під командуванням трьох польських магнатів —

на Львів і далі, углиб Польщі. Після того, як за наказом Богдана Хмельницького у листопаді 1648 р. облогу Львова і Замостя було знято і тимчасово припинено воєнні дії, військо повернулося на Україну. Український народ прагнув скинути шляхетське ярмо і вбачав свій єдиний вихід у продовженні збройної боротьби. У 1649 році війна вибухнула з новою силою. На початку липня військо Богдана Хмельницького і кримського хана Іслам-Гірея III оточили фортецю у Збар'язі на Тернопільщині, де замкнулося десять тисяч шляхетського

шляхетську армію короля Яна Казимира під Зборовом (тепер Тернопільської області). Через зраду підкупленого королем хана Богдана Хмельницький змушений був задовольнитися підписанням з королем Зборівського договору, за яким кількість ресстрівих козаків зростає до 40 тисяч чоловік, король змушений був оголосити амністію всім учасникам повстання, в тому числі шляхтичам православного і католицького віровизнання, які воювали проти нього у складі козацько-селянської армії. Незважаючи на деяке поліпшення долі

Корольське військо складалося з регулярних частин і німецьких найманців. На боці короля були ще й приватні війська магнатів. Імовірно, загальна чисельність війська становила 150 тисяч чоловік, а якщо врахувати озброєну і здатну до бою челядь, — то, мабуть, сягала й 200 тисяч.

16 червня все корольське військо рушило з-під Сокаля до Берестечка. За ним тягнувся обоз у півмільйона возів, лише коней у війську, як вважають історики, було півтора мільйона. 19 червня король прибув до Берестечка. Його війська переправилися на правий берег Стиру і влаштували тут укріплений табір.

Хмельницький зі своїми військами знаходився тоді під Збар'язем, а відтак перейшов під Колодище поблизу Виниці. Тут, на Колоденському полі, він збирав і впряждував військо та очікував свого сумнозвісного союзника - хана Іслам-Гірея, який, погодившись прибути на допомогу, вимагав від Хмельницького не розпочинати військових дій проти короля до підходу татарів. Жодні тогочасні джерела не дають достовірних даних про кількість козацько-селянського війська Хмельницького. Воно могло нараховувати десь 120-140 тисяч

Згадали всіх героїв поіменно

У державній обласній універсальній бібліотеці імені Олени Пчілки відбулася презентація книги «Волинський пантеон: схід-2015». Це унікальне і вкрай необхідне своєчасне видання підготували відомий краєзнавець заслужений працівник культури Геннадій Гулько і авторитетний в Україні дослідник доктор історичних наук Олександр Дем'янюк.

Книжка — про всіх загиблих минулого року в зоні АТО воїнів. Автори подають портрети воїнів, їх біографії, розповідають про бойовий шлях героїв, їхні нагороди і відзнаки, вказують на

місце поховання, а також налічують джерела, з яких отримано цю інформацію: газетні публікації, електронні ресурси. Окрім того, у виданні вміщено багато іншого інформаційного матеріалу: зведені відомості полеглих воїнів за військовими званнями, список помертло нагороджених, втіяги з відповідних указів Президента України тощо. Подаються кольорові зображення шевронів усіх підрозділів, де герої проходили свій бойовий шлях.

Окрім 63 прізвищ втрачених нами у 2015 році воїнів, у книжці є дані ще про трьох, яких не ста-

ло в 2014-му, але особу їх вдалося встановити пізніше. Серед них і колишній командир 51-ї окремої механізованої бригади полковник Павло Пивоваренко. Офіцер загинув під час виведення 51-ї ОМБр з Іловайського котла між населеними пунктами Горбатенко і Новокатеринівка Старобешівського району Донецьчини. 30 серпня тіло Павла Пивоваренка перевезли до Запорізького обласного бюро судмедекспертизи. 1 жовтня він був похований на Кушугумському кладовищі як невідомий військовослужбовець. Наприкінці 2014 року ДНК-експертиза засвідчила, що загиблий № 3191 — командир 51-ї ОМБр. Так було повернуто добре ім'я бойовому

офіцеру, якого дехто вже виступив звинуватити в дезертирстві. Під командуванням Павла Пивоваренка 51-ша бригада виводила майже 20 населених пунктів. «Не залишив він частину навіть після поранення і все зробив, щоб вивести залишки з Іловайського котла якомога більше білих». «Він до останнього був із солдатами, — пише в одному з інтернет-видань учасник тих подій. — Навіть коли почався котел, він не з генералами був, а прийшов до наших хлопців у бійцяж і дві доби провів там із ними. І якщо він не виставив оборону, то всі загинули б». Тож сини полковника Павла Пивоваренка Євген і Максим можуть пишати своїм батьком, а його підлегли — своїм командиром.

На презентації було багато учнівської й студентської молоді. Розповіді авторів про героїв наших бійців сприятимуть патріотичному вихованню.

Це вже друга книга, підготовлена Геннадієм Гульком і Олександром Дем'янюком. Перша — «Волинський пантеон: схід-2014» вже витримала два видання. Примірники отримали родини загиблих героїв, надійшли вони також у бібліотеки та навчальні заклади. Профінансував видання благодійний фонд «Волинь-2014».

Максим СОЛОНЕНКО.

Волинська область.

На знімку: автори книги Геннадій Гулько та Олександр Дем'янюк (в першому ряду зліва направо) зі студентами Луцького педагогічного коледжу після презентації.

Фото автора.

Інтернет видання: Волинські новини (www.volynnews.com)

Шість десятків волинян стали козаками у Берестечку. Суспільство: Волинські Новини. Читати. Слухати. Дивитись. Відновити. Avant browser

Файл Правка Вид Навігація Групи Імбраноє Канали Сервіс Очіє Справка

Назад Вперед

Адрес: http://www.volynnews.com/news/society/2749/

Поиск: "Живий князь"

Искать в вебе Искать на сайте Поиск Подсветка

Волинські новини
Читати. Слухати. Дивитись.

Приклад: Романюк

Пн Вт Ср Чв Пт Сб Нд
1 2
3 4 5 6 7 8 9
10 11 12 13 14 15 16
17 18 19 20 21 22 23
24 25 26 27 28 29 30

Дитячі ігри» розважали волинських школярів під час канікул До роботи автостанції у Луцьку – багато

Суспільство

e-Disk 1 Гб персонального Інтернет-пространства

Шість десятків волинян стали козаками у Берестечку
3 листопада, 10:53

 57 дівчат та юнаків із Волині прибули Берестечка, аби на землі, де за волю і славу України полягла тисячна козацька армія, записатися на військ рідній землі. Про це 3 листопада інформує репортер «Волинських Новин».

«Задумка поїхати у Берестечко двома навчальними закладами: Луцьким педагогічним коледжем і останнього – Волинського отамана, генерал-майора Українського реєстрового козацтва Романа Карлюка – виникла давно. Й ось ця мрія здійснилася. Це святе місце, де загинули наші предки, і ми хотіли, аби така урочиста подія, як посвята юнаків та дівчат у козаки й берігінні, відбулася саме тут», – розповів викладач ЛПК та керівник суспільно-політичного клубу «Всесвіт» Анатолій Кравець.

Організатори посвяти впевнені, що студенти запам'ятають цю непересічну подію у своєму житті надовго. Адже вони прикладали до козацького прапора та були осяянені на місці, де кожен клаптик дихає минулиною.

«Сьогоднішня молодь досить жваво цікавиться історією. Вони готові захищати рідну землю. Але передусім робити все заради миру», – переконаний пан Кравець.

Категорії: Суспільство

Останні новини

- «Дитячі ігри» розважали волинських школярів під час канікул 4 листопада, 15:20
- За пробне зовнішнє тестування доведеться заплатити від 48 до 69 гривень 4 листопада, 15:00
- Урок невпіздної пам'яті пройшов у Волинському національному університеті 4 листопада, 14:39
- До роботи автостанції у Луцьку – багато зауважень 4 листопада, 14:15
- На Любодільщині ФАП реконструюють під дитячий садочок 4 листопада, 13:57
- Луцький міський голова знає, як подолати економічну кризу? 4 листопада, 13:34
- Волинь матиме газ зникну 4 листопада, 13:15
- Реформування ЖЕК у Луцьку залежить від депутатів міськради 4 листопада, 12:56
- Горіла звелла зі світу ще двоє волинян 4 листопада, 12:34
- Школа попросила журналістів зарезервувати свій час 4 листопада, 12:14

Мережа Шинних Центрів Nokian Tyres

Голосування

Чи відчувли ви на собі економічну кризу в Україні?

Так, бо подорожчали ліки і харчі

Ні, бо подешевшав бензин

Так, бо втрапили роботу і зарплату

Ні, бо мої заводи працюють і надали

Так, бо стали менше давати харчі

Ні, бо економічна криза – вигадка журналістів

Голосувати

ТОП-5

Команда Повєткіна ГОТОВА СУДИТЬСЯ...

Як відпочивають футболісти "Динамо" ФОТО

Чеська супермодель нанесла Кличко-младшому "правий..."

Нестор Шибрлік "В парламенті виявився..."

Раїса Богатирєва назвала головний козирь...

Вийшли ліпи

Поиск: "гезен..." Луцький прес... Загрузка ка... Сін'я Дні Как должен п... Как кригито... Шість десятк... Погода в Лу... Что дайт юу... СТРУКТУРА У... Шість десят...

http://www.volynnews.com/news/government/2799/

Волинські студенти зробили крок до євроінтеграції. Політика: Волинські Новини. Читати. Слухати. Дивитись. Відновити. Avant browser

Файл Правка Вид Навігація Групи Імбраноє Канали Сервіс Очіє Справка

Назад Вперед

Адрес: http://www.volynnews.com/news/policy/3221/

Поиск: "Ужгород"

Искать в вебе Искать на сайте Поиск Подсветка

Волинські студенти зробили крок до євроінтеграції
20 листопада, 14:38

 Волинські студенти мали можливість більше дізнатися про ЄС та перспективи вступу до нього України у рамках міжвузівської студентської науково-теоретичної конференції «Україна – Європейський Союз». Про це 20 листопада інформує репортер «Волинських Новин».

Відбувається конференція у Луцькому педагогічному коледжі, організатором її є суспільно-політичний клуб «Всесвіт» та кафедра суспільних дисциплін цього навчального закладу. Мета заходу – інформувати студентство з актуального наразі питання вступу України до ЄС, – розповів викладач суспільно-наукових дисциплін, керівник клубу «Всесвіт» Анатолій Кравець.

Участь у конференції візьмуть студенти педколеджу, представники і викладачі університету «Україна», Волинського національного університету імені Лесі Українки, Волинського інституту післядипломної педагогічної освіти, Центру Європейської інформації, Волинської наукової бібліотеки імені Олени Пчілки. Також до дискусії запрошені співробітники Волинської облдержадміністрації.

Зокрема заступник начальника управління з питань внутрішньої політики ОДА Тарас Літковець розповів студентам, що не сприяє вступу України до ЄС, про крайн-протиників нашої держави та тих, хто нас підтримує. До речі, пан Літковець зауважив, що своїм хорощим автошляхам Польща завдячує саме Євросоюзу, який вклав у неї значні гроші.

Категорії: Політика, Суспільство

піднімають тарифи
20 листопада, 16:38

- Президент прислухається до думки депутатів Ківерцівської райради? 20 листопада, 16:16
- З подачи ПРП «Луцьктепло» «труститиме» міська прокуратура? 20 листопада, 15:57
- Микола Войтович: «Наша країна ніколи не виходила з кризи» 20 листопада, 15:46
- У селі Старовижівщини до влади – конкретні пропозиції і прохання 20 листопада, 15:34
- На Волині провадуть ще одне військове містечко 20 листопада, 15:16
- Десткі дітей із садочку, де зафіксували сальмонельоз, у Луцьку нікому, крім батьків, не потрібні? 20 листопада, 14:59
- Волинські студенти зробили крок до євроінтеграції 20 листопада, 14:38
- Волинський школяр найкраще усміхався Остапу Вишні 20 листопада, 14:25
- Подорожчання ниндіобриє зробити сльськогогосподарську продукцію Волині екологічно чистішою? 20 листопада, 14:15

Мережа Шинних Центрів Nokian Tyres
м. Луцьк, вул. Дубніська, 22 Б
т./ф. 8 (0332) 75-76-02, 75-76-07

Голосування

Штрафи за порушення правил дорожнього руху збільшили, щоб:

Навести лад на українських дорогах

Захистити соціально працівників ДАІ

Зменшити кількість смертей на автошляхах

Добріше потрусити гаманці водів

Наповнити стабілізаційний фонд і пережити економічну кризу

Догнати і перегнати Європу за розміром штрафів

Узаконити владну заганку

Голосувати

ТОП-5

- На Волині більш ніж тисяча безробітних стали бізнесменами

Поиск: "Ужгород"

Пуск Modern Adm01 Avant Browser Microsoft Word

17:08

Шукачі історії їздили Волиню (дод.2)

6 Травня 2014

Інтернет видання:

Волинські новини (www.volynnews.com)

Гуртківці студентського суспільно-політичного клубу «Всесвіт» Луцького педагогічного коледжу об'єднуються у пошукові групи й досліджують історію Волині. Зібрані матеріали увійдуть в новий історичний посібник. Для Інформаційного агентства Волинські Новини про «шукачів історії» розповів керівник клубу «Всесвіт» Анатолій Кравець.

«Нещодавно пошукова група відвідала могилу розвідника Куприяна Сивого на території Боратинського форту, а також музей «Першої світової війни» в селі Переспа Рожищенського району, де знаходяться матеріали ще про одного волинянина Корнія Назарчука», - говорить Анатолій Іванович.

З нагоди 100-ї річниці Першої світової війни, суспільно-політичний клуб «Всесвіт» планує продовжити такі поїздки та видати посібник. У цій доробці цілий розділ присвятять героям-волинянам, які загинули під час війни. «Зараз ми займаємося пошуковою роботою по темі: «Волиняни в період Першої світової війни. Їздимо по історичних куточках Волині, відвідуємо музеї, бібліотеки, спілкуємося із старожилами, які пам'ятають про своїх родичів-героїв. От так і збираємо інформацію по піщинках», - розповідає член клубу Юрій Сінковський. Окрім нього, до складу цієї пошукової групи увійшли Михайло Новосад, Олег Кузьмич, які є студентами ЛПК та їхній керівник Анатолій Кравець.

ВОЛИНСЬКІ НОВИНИ

ВОЛИНСЬКІ НОВИНИ

ВОЛИНСЬКІ ВОДИ

ВОЛИНСЬКІ НОВИНИ

Таємничими стежками Першої світової на Волині (дод.2)

28 Червня 2014

Інтернет видання:

Волинські новини (www.volynnews.com)

Волиняни дослідили маловідомі поховання героїв Першої світової війни в нашому краї. Зокрема, знайшли могили загиблих воїнів під час Брусиловського прориву в 1916-му році. Дослідницькі роботи волинян приурочені до 100-ї річниці Першої світової війни. Займаються цим учасники суспільно-політичного клубу «Всесвіт» Луцького педагогічного коледжу під керівництвом Анатолія Кравця. «У нас є дві групи пошуковців.

До першої входять студенти: Дарина Хмільовська, Ірина Мелех, Владислава Лотвін, Марія Жемела, Андрій Ющак, Андій Музика. Їхнім завданням є пошук матеріалів в архівах краєзнавчого музею та Волинської області. Практичне дослідження сторінок історії на місцях виконує інша група шукачів: Юрій Сіньковський, Михайло Новосад, Сергій Сапіжук. Цього разу ми приїхали із села Ромашківці Ківерцівського району. Там знаходяться поховання воїнів 8-ї армії Південно-Західного фронту під командуванням генерала Брусилова у червні 1916-го року, яка здійснила Луцький прорив, чим скувала наступ австро-угорських військ на інших фронтах», – говорить у коментарі Інформаційному агентству

Волинські Новини Анатолій Кравець. Серед учасників поїздки - студент Михайло Новосад. Він розповідає, що клуб «Всесвіт» зараз займається пошуковою роботою на тему: «Волиняни в період Першої світової війни». Для цього молодий науковець разом з іншими учасниками їздить історичними куточками Волині, відвідує музеї, бібліотеки, спілкується із старожилами, які пам'ятають про своїх родичів-героїв. «Тільки той, хто вивчає минуле - не безпорадний перед сьогоденням. Тому ми досліджуємо історію свого народу, цим допомагаємо іншим більше дізнатися про рідний край. От, мало хто знає, що в Ківерцівському районі є могила вахмістра Уланського полка Григорія Жулая (1895-1916рр.), який служив у 39-му армійському корпусі генерала Олексія Каледіна. А також могилу підхорунжого армії генерала Брусилова – Олександра Фатєєва, який загинув у червні 1916 року під час Брусиловського прориву в роки Першої світової війни», - говорить Михайло Новосад. Нагадаємо, редакція ІА Волинські Новини нещодавно повідомила про те, що волинські дослідники відвідали могилу розвідника Купріяна Сивого на території Боратинського форту, а також музей «Першої світової війни» в селі Переспа Рожищенського району, де знаходяться матеріали ще про одного волинянина Корнія Назарчука. Після завершення досліджень, суспільно-політичний клуб «Всесвіт» планує видати посібник. У виданні цілий розділ присвятять героям-волинянам, які загинули під час Першої світової війни.

Історія Волині: самопожертва Леонтія Дацюка, який охороняв імператора (дод.3)

29 Грудня 2015

Інтернет видання:

Волинські новини (www.volynnews.com)

Маловідомі сторінки історії про подвиги наших земляків беззаперечно свідчать про характер українського народу – самопожертва заради інших, заради рідної землі. Інформаційне агентство Волинські Новини розповідає про Леонтія Івановича Дацюка, який охороняв російського Імператора Миколу II, мужньо воював під час Брусиловського прориву й не хотів слави та маєтків, а, думаючи про рідну домівку, попросив у царя, за свою мужність, звести на Великій Волині школу для дітей. Віднайти забуте ім'я в історії Волині часів Першої світової війни вдалося пошуковій групі клубу «Всесвіт» при Луцькому педагогічному коледжі з її керівником, істориком Анатолієм Кравцем.

У коментарі ІА Волинські Новини Анатолій Іванович розповідає, що «розкопати» нову глибу історії вдалося під час зустрічі з онуком учасника Першої світової війни Василем Вороном, який поділився спогадами про свого героїчного дідуся Леонтія Дацюка.

ІЗ СЕЛЯНИНА У ВОЇНИ

«Бойові дії Першої світової війни активно розгорталися на європейській частині Російської імперії. Наприкінці 1914-го року її армія почала переходити до опозиційних боїв на Південно-Західному фронті. Противник чинив наступ, відтак війська російської армії відступали. Водночас, солдати відводили з собою на Схід мирне населення з Волині та Галичини. Воєнна статистика свідчить про те, що Волинською губернією пройшли понад 600 тисяч біженців, з них на місцях осіли понад 130 тисяч людей. Разом з війтом люди ішли сім'ями, родинами, беручи із собою усе, що мали, найцінніше: худобу, одяг, інструменти. Санітарно-гігієнічні умови були жахливими, чимало біженців хворіли інфекційними недугами. Усі спали і їли без крівлі над головою, а воду часто брали з калюж. Йшли вони цілими сімействами, тягнучи за собою коней, корів і той скарб, котрий встигли захопити.

Вони чекали, що, прийшовши сюди, будуть бажаними гостями. Звичайно, їх чекало глибоке розчарування. В жахливих санітарно-гігієнічних умовах, разом із худобою, прогресували інфекційні хвороби. Питної води не було, навіть для їжі використовували дощову воду з калюж. Дров не було, як і даху над головою. Спали під відкритим небом і в дощ, і в холод», – розповідає Анатолій Кравець.

Прожити цей важкий період довелося і Леонтію Дацюку. ...Тривала Перша світова війна. Під загрозою окупації опинилися Західні області України. Піклуючись про народ, царський уряд вивозив з Волинської Губернії населення – біженців до Миколаївської губернії. А військові представники шукали серед таких придатних до служби в армії чоловіків. Леонтій Дацюк жив у селі Повча Дубнівського району колишньої Волинської губернії. Про цей момент згадував так: «Дацюк Леонтій Іванович, ріст дванадцять вершків (196 см), очі голубі, русявий», - вигукував військовий, розглядаючи зарубки на дереві, для вимірювання росту і наказував писарю: «Записуй до Преображенського полку». І в той же час говорив діду: «Кожен день, солдатику, будеш бачити Царя. І де ти такий завалюєся?».

НОВЕ ЖИТТЯ ДЛЯ ПРОСТОГО ВОЛИНСЬКОГО ПАРУБКА

Преображенський полк був одним з військових формувань, шефом якого був сам Імператор Микола II, як і всі попередні царі та цариці починаючи з Петра I, який його заснував. Новобранець з Волині опинився в столиці імперії. Щоденна муштра, вивчення історії Російської держави, караульна служба в Зимовому палаці – таким стало нове життя волинянина. Розповідаючи про свої бойові подвиги, у Леонтія Івановича часто запитували, чи важко було охороняти Царя? На це, пригадують очевидці, він лише посміхався. А робив це, вочевидь тому, що до труднощів йому не звикати, адже доля послала важкі випробовування ще в шестирічному віці. Тоді Леонтій Дацюк залишився без матері. А батько віддав його в найми до чеського землевласника, який залишив по собі в малого сироти добру пам'ять і вдячність за справжню науку на все життя. Найми з малих років привчили до важкої праці, поваги до старших, до справжньої чоловічої дружби, прагнення самому собі давати раду в житті. Серед преображенців ходили легенди про колег-воїнів. Вони мужньо боронили Вітчизну, прославляли своїми іменами легендарні походи і перемоги. Кожного ранку Імператор приймав парад своїх полків, вдивлявся пильно в очі кожному солдату і вони вірою й правдою служили Царю і Батьківщині.

ВІДМОВИВСЯ ВІД МАЄТКУ, ЗАРАДИ ШКОЛИ В РІДНОМУ СЕЛІ

У своїй новій військовій сім'ї Леонтій Дацюк був таким як і завжди – самовідданим й відзначився хоробро. Будучи на посту біля Зимового палацу, фрейліна не вгледіла дитину, і та випала з балкону. Солдат підхопив дитя і врятував йому життя. Барабани на плацу вибивали дрібний звук, від якого мурашки бігли по шкірі. Імператор обходив стрункі ряди вишколених солдат. «За гідний вчинок - врятування дитини - яку ти, солдатику, хочеш нагороду? Проби землю, худобу, реманент, будинок, гроші», - пропонував мені цар. Але я відповів, що хочу, щоб в моєму рідному селі на Волині побудували школу для дітей. І так, цар побудував красиву школу з червоної цегли, яку називають Солдатською», - зі спогадів Дацюка.

ЖОРСТОКІ ВИПРОБОВУВАННЯ ТА БОЙОВІ ДІЇ

Війна вимагала жорстких рішень. Так, Преображенський полк, охороняючи Ставку Імператора, відправився на фронт. Втрати несли щоденні, а командирів навчали на фронті в бойових умовах. У таку команду потрапив і Леонтій Дацюк, навчаючись на молодшого унтер-офіцера. Після вишколу 17 курсантів, перед ними поставили бойове завдання - взяти ворожого «язика». Із завданням справилися далеко не всі. Із усіх курсантів з «трофеєм» та живими залишилося лише двоє, один з них – наш земляк. Відповідно до успішно виконаного завдання та проявленої мужності і героїзму Дацюка Леонтія Івановича представили до нагороди Георгіївським хрестом. «Здоровий німчурака попався», - так розповідав у своїх спогадах про спецзавдання сивочолий дідусь своєму онукові.

Війна була у розпалі й Преображенський полк потрапив у центр Луцького наступу (Брусилівського прориву). Леонтій Дацюк і тут проявив себе, не побоявшись куль та власної загибелі самовіддано та без роздумів кинувся захищати старшого по званню. Так, представник Ставки граф Бобринський (кум Імператора Миколи II) на одній з позицій на Волині, вздовж річки Стохід, пішов оглядати лінію фронту. У своїх споминах Леонтій Дацюк розповідав, що граф був він маленького росту і в окулярах і під час огляду прийняв болотяні купини за солдат і почав з ними вітатися. «Ваше Сиятельство, это кочки», - сказав я йому.

«Кочки? Отставить!», - відповів граф. А неподалік була ворожа розвідка, яка нас викрила й відкрила артилерійський вогонь. Я прикрив своїм тілом командира. Коли обстріл закінчився, граф встав, поправив мундир і сказав: «Дацюк, у вас, наверное, пудов десять веса». «Никак нет, Ваше Сиятельство, всего лишь п'ять», - розповідав онукові про пережите мужній воїн.

З великими труднощами і втратами просувався фронт з Луцька, на Броди, Тернопіль, Чернівці, а з Ковеля в напрямку Маневичі, Барановичі. Постачання армії було кинуте напризволяще. Головними харчами в армії були чечевиця і вобла. Гаряче харчування було дуже рідко. Коли солдатам в окопах несли у відрі їжу, то дорогою в нього потрапляв пісок від тертя по стінах траншеї і на дні залишався на третину осад з піску... Солдати дуже часто хворіли. Спали на власноруч зроблених матрацах: мішковину зшивали у великий матрац, напихали його сіном і клали в окопи та траншеї, які були підтоплені водою. Одяг доводилося щоденно сушити.

З кровопролитними боями війська просувалися протягом двох місяців літа і звільнили територію на 60-80 кілометрів в глибину фронту. Оборона противника була надто міцною. У своїх спогадах про цей час, Леонтій Дацюк із сумом згадував не лише втрати побратимів, а й нищення природних багатств Волині. Він шкодував добротного лісу, який був вирубаний на укріплення не по-господарськи і за це засуджував ворогів. Почався наступ в перших числах червня артилерійським обстрілом, який тривав майже дві доби. Сонця не було видно, протягом трьох діб. Поле битви було вкрите трупами і солдати збирали останки своїх і ворожих солдат і хоронили в братських могилах, які збереглися на Волині та в інших областях України, Білорусії, Польщі. Говорячи про ворогів, Дацюк ніколи не називав ворожих солдат представниками тих чи інших країн, народів. Для нього всі були ворогами, які прийшли на його землю не по своїй волі.

Згодом, успішний наступ російської армії призупинився. Об'єднані сили Австро-Угорщини, Німеччини та інших сателітів були налякані такими успіхам і розпочали наступ, який змусив російську армію відступати. За два місяці вони просунулися на 80-120 кілометрів, а відступаючи, осилили цю відстань за півтори

добі. «Під час відступу, російська армія нищили на своїй дорозі села, палила їх, під руйнацію потрапили й маєтки, палаци, храми, залишаючи за собою пустку. Вкрай скрутне становище стало для мирного населення. З одного боку західні повіти Волинської губернії опинилися під австро-німецькою окупацією, з іншого – фронт, де гриміли гармати та свистіли кулі. Що задкуючи російські війська, що атакуючі австрійські війська – усі завдали величезних втрат серед мирного населення, по довкіллю, економіці й непоправному нищенню культурних надбань.

ДИВО СПАСІННЯ ТА ЧАРОДІЙНІ ЛІКИ

Про відступ Леонтій Дацюк говорив, що був такий щільний вогонь, що й голови не підняти. А кулеметник так пристрілявся до волинянина, що від його рюкзака та шинельної скатки нічого не вціліло.

Та дивом йому вдалося вижити. Захистив тоді солдата від ворожих куль надгробний камінь, який чудом виявився серед поля бою. За ним і заліг Дацюк. Вийшовши з-під обстрілу, полк зупинився на переформування в урочищі Хвороща, що на Млинівщині Рівненської області. Звідси додому, до села Повча Дубнівського району, було рукою подати. Не втримався солдат і попросився додому. Бігом поспішав до рідного села.

Зустрічали його цілим селом. Картину воїн побачив невітшну: фронт двічі пройшов через його територію і нічого та нікого не щадив, навколо були голодні, холодні, обездолені селяни. Вони журилися долею своїх рідних, що були на фронті, долею країни, де війні не видно було кінця та все розпитували Леонтія Івановича.

Коли почало вечоріти, то люди почали розходитися й помітили, що гість недобачає. У нього була «куряча сліпота», - хвороба знесиленої армії, коли в сутінках втрачався зір від браку вітамінів.

Втім, його вилікувала народними методами місцева бабуся.

«Жвава бабуся принесла тоді чорну курку, через яку заставили кілька разів переступити і на диво сліпота відступила. Тоді я пошкодував, що такої бабусі не було в нашому лейб-гвардійському Преображенському полку, де більша половина солдат вже мала таку хворобу», - розповідав учасник Першої світової війни.

ПІСЛЯМОВА

Після відвідин рідної домівки, солдат повернувся в полк, згодом в імперії відбулася Лютнева революція і полк частково розформували.

Так закінчилася Перша світова війна для унтер-офіцера лейбгвардійського Імператорського, його Величності, Преображенського полку Дацюка Леонтія Івановича.

Із військових трофеїв, які дід Левко приніс з війни додому, був лише молитвослов на німецькій мові, який і досі зберігають у родині. Також зберігають в сім'ї й скриню, з якою Леонтій Дацюк йшов в армію. На його верхній кришці напис: «1914 рік».

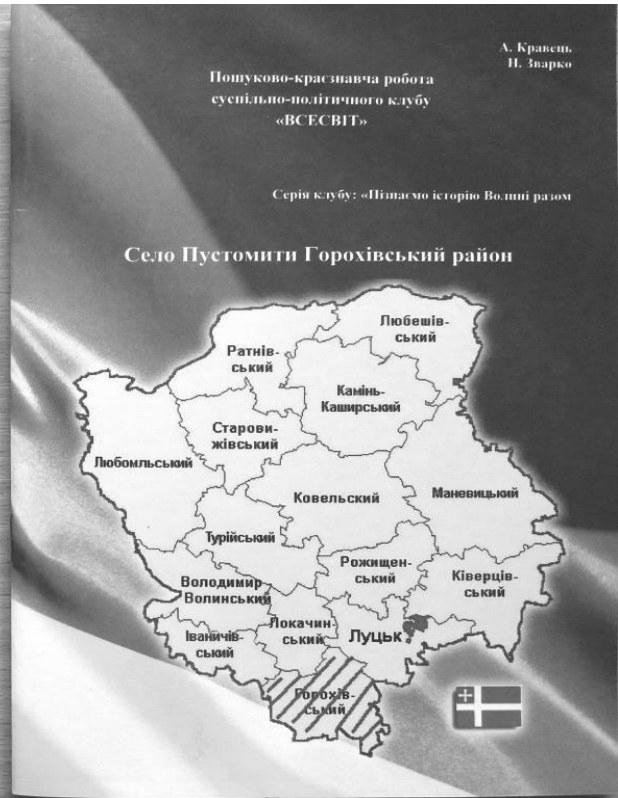
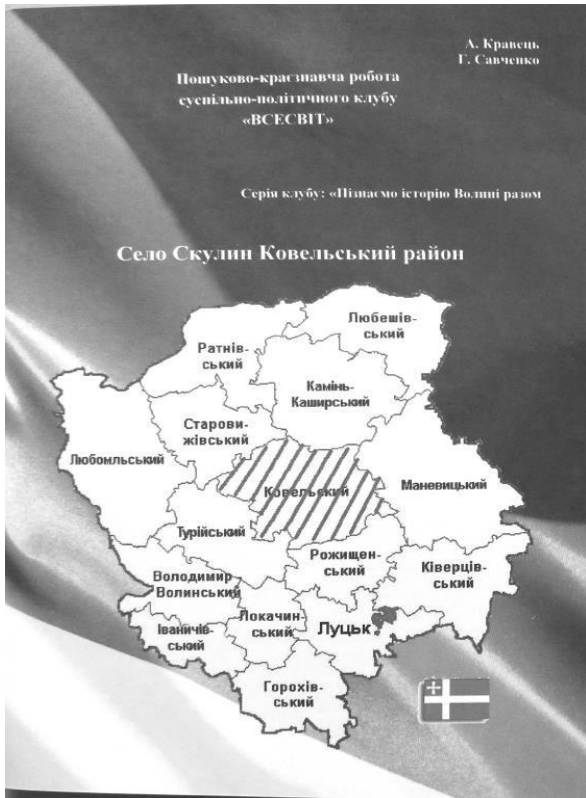
«Перша світова війна стала важким випробуванням для волинян. Після неї кілька років населення губернії жило в екстремальних умовах. Багато людей лишати свої домівки й шукали кращого життя в інших землях. Господарство Волині було на межі знищення, села спустошені, кваліфікованої робочої сили не вистачало, не було предметів першої необхідності, ціни зросли. Війна відкинула Волинь від індустріальних центрів країни, загострила продовольчу кризу», - розповідає історик Анатолій Кравець.

Втім, мужні люди та любов до рідної землі допомогли українцям відродити понищене, розбудувати свою Батьківщину та здобути омріяну незалежність від фашистських та російських загарбників.

Підготував журналіст Вадим Панафідін

Серія клубу: «Пізнаємо історію Волині разом» та «Історичні постаті Волині» (дод.12)

Відео матеріали діяльності клубу (дод.13)

Гості клубу (дод.16):

Валентина Штинько

На фото сидять В. Штинько та Н.Горик

Членкиня клубу
"Всесвіт"
Львівського педагогічного коледжу
на споминки
мого зучар'я
21.04.2005 р.

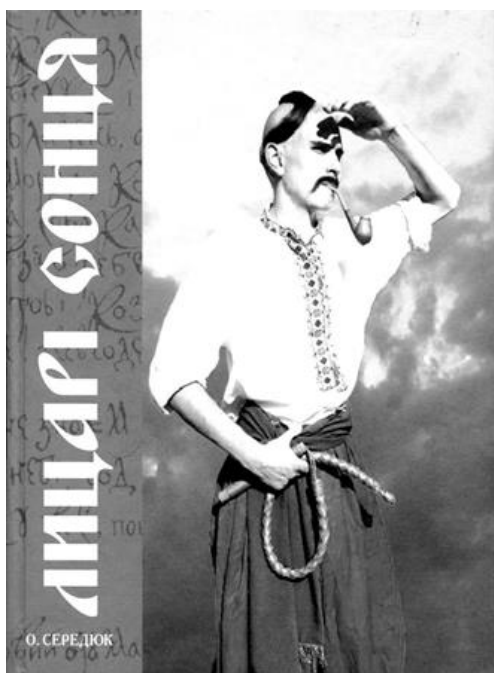
Автор
Микола
Онуфрійчук

На фото другий з права М.Онуфрійчук

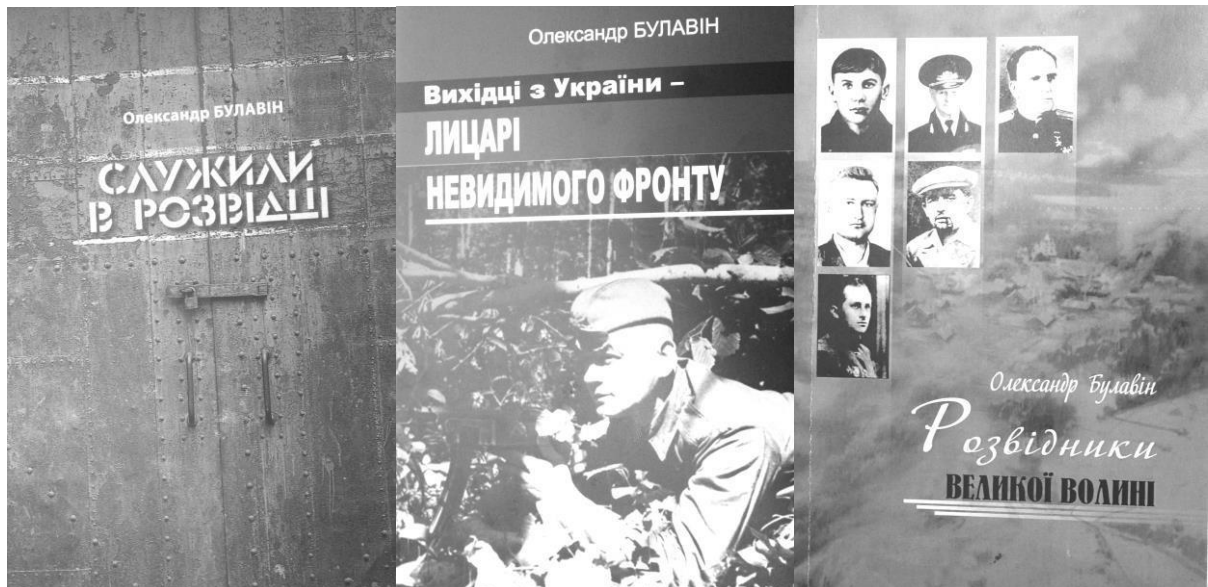

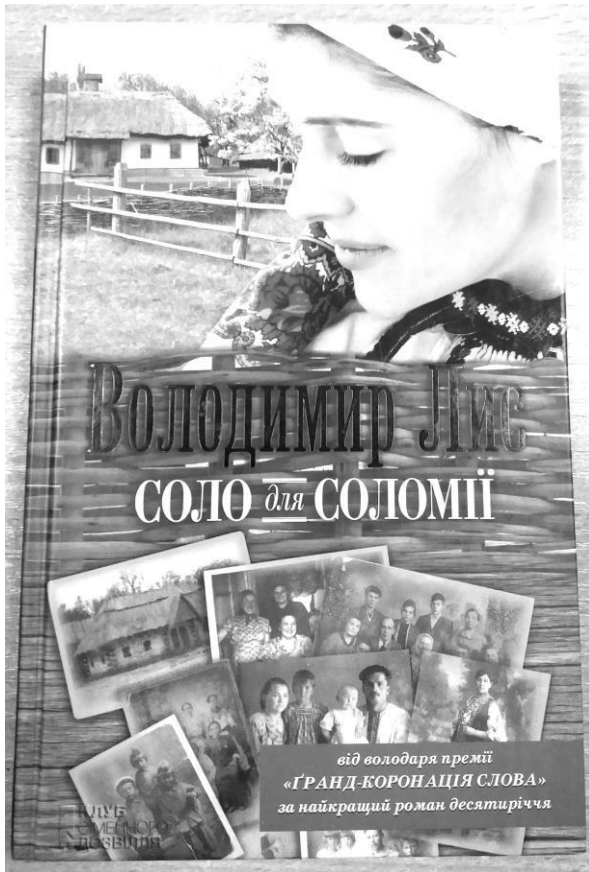
О. Середюк

На фото О.Булавін

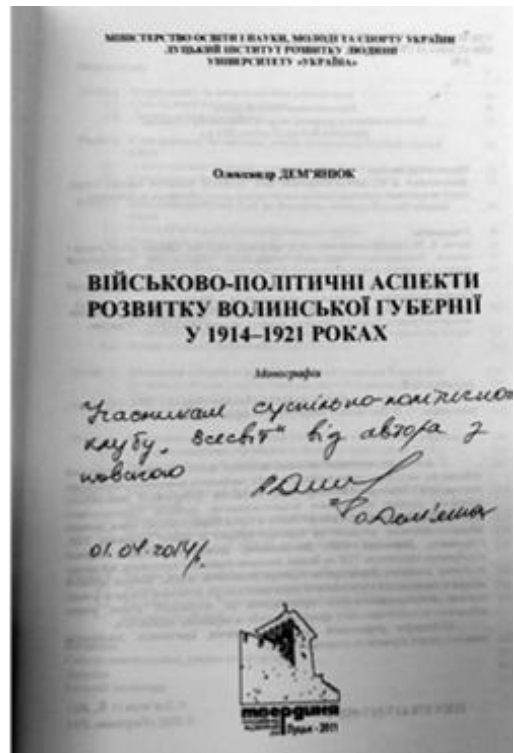
Володимир Ліс
СОЛО для СОЛОМІЇ

Кубові "Всесвіт" —
щастя соло і
в дублях!
Відбув святкування
вільно
5.11.2014

Олександр ІРВАНЕЦЬ
П'ЯТЕ ПЕРО

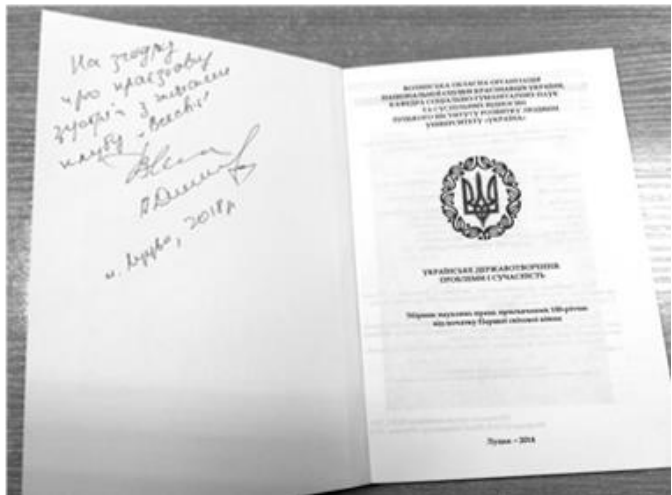
Кубові
"Всесвіт" —
з побажанням
успіхів.
О. Ірванець,
23.11.2014.
Львів

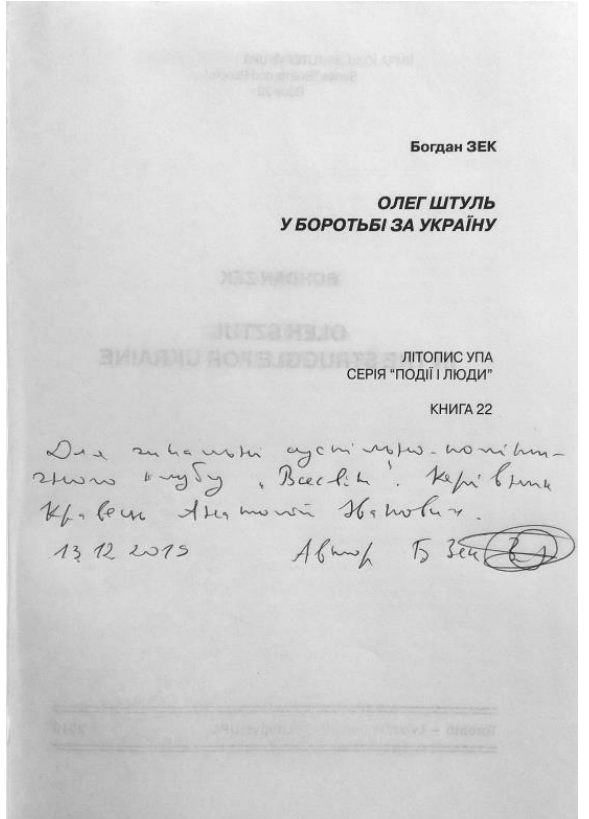
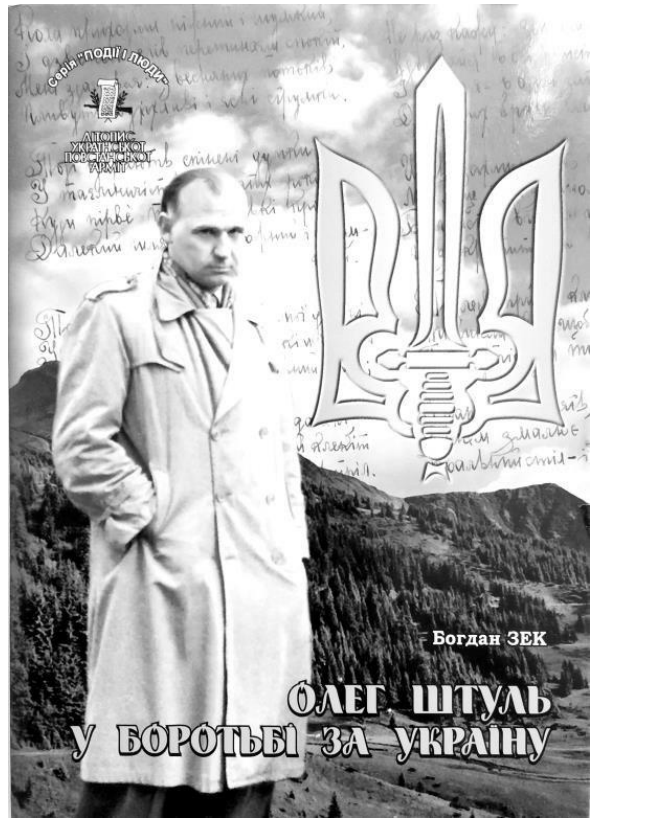
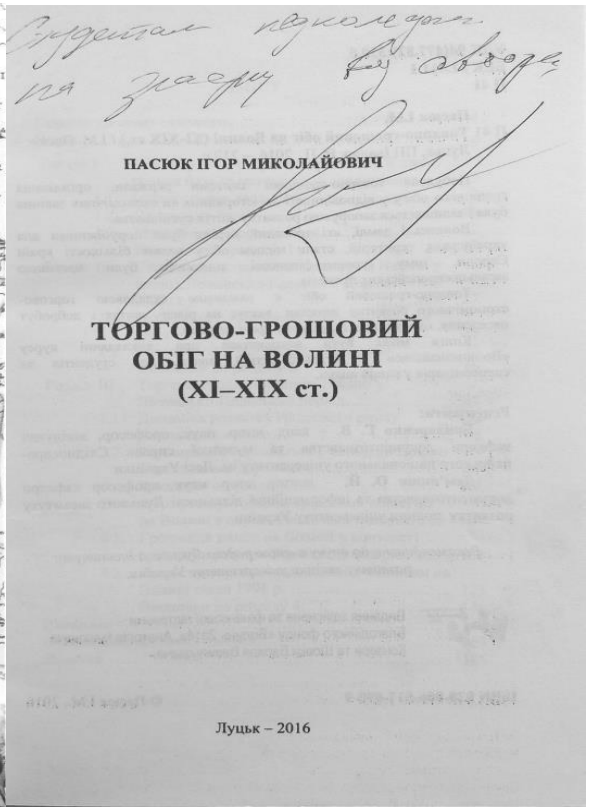
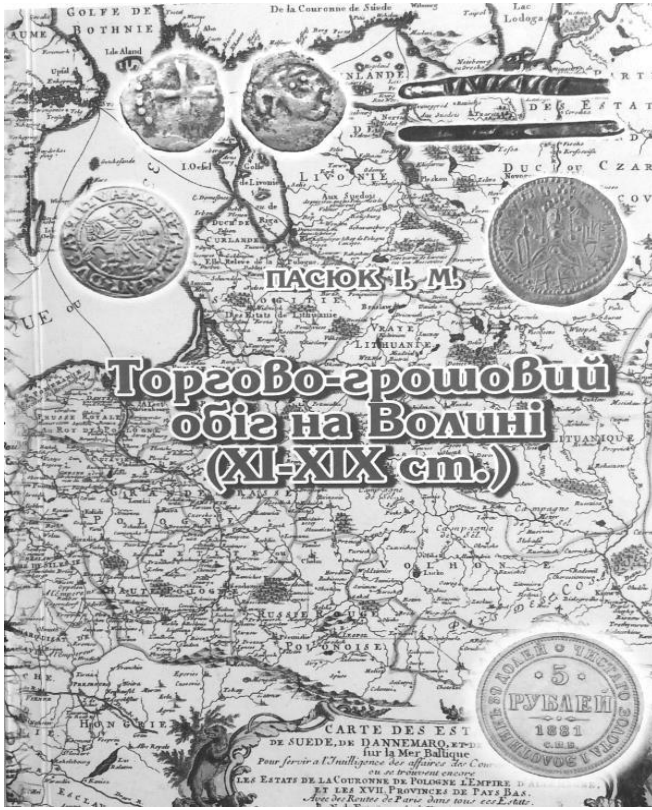
УКРАЇНСЬКЕ ДЕРЖАВОТВОРЕННЯ:
 ПРОБЛЕМИ І СУЧАСНІСТЬ

Львів - 2014

Національно-патріотичне виховання (дод.1)

На фото посвята в козаки та берегині членів клубу «Всесвіт»

Зустріч з О.О.Булавиним

Верхній ряд у центрі О.Середюк та А. Бондарчук

Зустріч з ветеранами прикордонних військ Волині

**Зустріч з поетесою Галиною Прач-Рибачук у головній книгозбірні Волині
(на фото в першому ряду, четверта зліва) та члени клубу**

На фото студенти клубу ЛПК, восьмий зліва фотохудожник Віктор Чухрай: про історію, романтику та Старе місто

ПОДОРОЖУЄМО УКРАЇНОЮ

Столиця України гостинно зустрічає Волинян (дод.10)

Таємнича та захоплююча Хотинська фортеця

Перлина Хмельниччини – Кам'янець-Подільська фортеця

Милуємося красвидами Карпат та підкорюємо вершини Буковелі

Милуємося краєвидами Карпат та Закарпаття

Музей «Колочавська вузькоколія»

Замок Паланок (Мукачівський замок) – замок у закарпатському місті Мукачево

Ранкові промені на Синевирі

Тустань – середньовічна наскельна фортеця-град і митниця IX-XVI століть

На території мисливського замку Шенборнів.

«Скелі Довбуша» на висоті 668 м над рівнем моря

**Санаторій «Квітка полонини», Солочин, Свалявський район,
Закарпатська область**

Водоспад Шипіт, с. Пилипець

**«Козацькі Могили» - комплекс пам'яток в селі Пляшева
Рівненської області**

**Місто Львів засновано королем Данилом приблизно у 1231-1235 роках.
Близько 1272 року місто стало столицею Галицько-Волинського
князівства**

Із задоволенням та гордістю вивчаємо історію рідного міста Луцька

Луцький Замок

**Волинська державна обласна універсальна наукова бібліотека ім.
Олени Пчілки**

Волинський регіональний музей українського війська та військової техніки

Будинок скульптора Голованя, неофіційно «Луцький будинок з химерами» - архітектурна пам'ятка

Красназавчий музей

Пам'ятник М. Грушевському м. Луцьк

Волонтерська робота клубу «Всесвіт» (дод.7)

Зустріч із солістами Волинської обласної філармонії

У здоровому тілі – здоровий дух!

Студентська алея біля коледжу

Конкурсні роботи (дод.15)

Місто Луцьк – древнє і вічно молоде. У ньому гармонійно поєднуються прадавній дух минулого і стрімкий поступальний розвиток сучасності, європейська вишуканість і щира українська гостинність. Відвідавши наше місто,

ви зможете відчутти чарівну гармонію історичної минувшини з мальовничою волинською природою. Луцьк – одне з найбільших міст Західної частини України.

Чисельність його населення становить близько 205 тисяч мешканців.

Територія міста – 4161 га. Враховуючи географічні, економічні, побутові особливості, місто розділене на 11 мікрорайонів: Старе місто, Центр, Завокзальний район, Теремно, Гуца, Вишків, Дубнівська, Кичкарівка, Красне, Гнідава, Вересневе. До головних географічних переваг належить прикордонне положення міста – безпосередньо сусідами Волині є Польща та Білорусь. Але хотілося б зупинитись на маловідомій сторінці нашого міста – на мікрорайоні Теремно.

Основна характеристика району №4 «Теремно»

Район «Теремно» розташований у східній частині Луцька, він межує з районами №3 «Завокзальний» та №7 «Дубнівський». Площа його становить 349,4 га, кількість населення - 24200 чол. На території району «Теремно» розміщені чотири школи (№№17, 18, 22, 23), училище, вищий учбовий заклад, дитячі дошкільні заклади, медичні заклади, 16 продовольчих та 18 непродовольчих магазинів, 7 підприємств побуту, 2 відділення зв'язку та пошти, 2 банківські установи, заклад культури, готельний комплекс «Лучеськ», спортивний комплекс «Колос». Район №4 обслуговує ЖКП № 7.

Актуальними питаннями, що потребують вирішення є:

➤ завершення капітального ремонту вулиць Писаревського, продовження капітального ремонту вул. Загородньої, Ветеранів, Підгаєцької;

- реконструкція вулиць Писаревського, Загородньої, влаштування скверу;
- влаштування зливової каналізації від вул.Сагайдачного до пр.

Відродження;

- влаштування асфальто-бетонного покриття вул.Сагайдачного;
- благоустрій зони відпочинку і оздоровлення міської лікарні;
- очищення, впорядкування, благоустрій річки Сапалаївки;
- продовження житлового будівництва до 300 квартир;
- розвиток торгової мережі;
- комплекс екологічних робіт по підприємству "Волинь-Авто", комбінату

молокопродуктів, ВАТ "Хліб";

- продовження благоустрою зони відпочинку "Теремнівські озера";
- ремонт покрівель по вул Січова №№3,5, вул.Сагайдачного,29, Рівненська,

83, Декабристів, 32;

- завершення капремонту житлового будинку на вул.Вороніхіна №1, вул.

Сурікова №4;

➤ встановлення приладів поквартирного обліку води, газу, теплової енергії у будинках по вул. Ковалевської №23, вул. Відродження №26;

- встановлення критих зупинок на вул.Теремнівській;
- будівництво цеху по виробництву дитячого харчування;
- будівництво торгового комплексу біля ЗОШ №22;
- продовження забудови нового житлового району Ліпіни на проспекті

Відродження.

Почнемо наше дослідження мікрорайону з історії села Теремно

Найдревніша згадка про саме село Теремно датується 1322 р. Назва села походить від слова терем, що у перекладі з грецької означає житло. У Древній Русі це був верхній ярус багатого палацу. Логічно припустити, що у князівському селі стояли тереми, або принаймні один великий терем-палац звідки і пішла назва села. А ще коли люди приїжджали на Луцький ринок, зупинялися на ночівлю.

Литовський князь Любарт Гедемінович називав це село своїм, тобто князівським. Во спасіння своєї душі він це село, разом з іншими поселеннями та

землями, подарував соборній церкві св. Іоанна Богослова, яка знаходилася у Верхньому замку м. Луцька, і своє бажання підтвердив Грамотою. З цього часу село Теремно перейшло у володіння Луцьких владик. Можливо уже тоді стояв і храм. Про церкву у с. Теремно, досліджену нині, знаємо з люстрації Луцької єпископії за 1607 р., в якій записано, що у Теремно знаходився замок та церква Воздвиження Чесного Хреста. Один з них був збудований на початку XVIII ст. (до 1712 р.), а у кінці XIX ст. уже підупав і постала необхідність побудови нового храму. У 1888р. на Теремно-Підгаєцьку парафію був призначений молодий енергійний священик отець

Миколай Наркисович Селецький. Він ревно взявся за будівництво нового храму. Із більш почесних парафіян була створена Опікунська рада, головним завданням якої було побудувати новий храм. З цього моменту почався і збір пожертвувань. Серед багатьох жертводавців виділяється широко відомий своїми благодіяннями кронштадський протоієрей Іоанн Сергієв (святий праведний Іоанн Кронштадський), який допомагав матеріально багатьом парафіям Волині. Не обійшов він своєю увагою та допомогою будівництво храму і села Теремно. Від нього в Опікунську раду надходили кошти декілька разів. Перший внесок – 200 рублів надійшов у 1892 р., а всього ним прислано 500 руб. сріблом. Серед індивідуальних жертводавців протоієрей Іоанн Сергієв вніс найбільшу суму. У будівництві допомагали й інші особи духовного звання: архієпископ Херсонський і Одеський Іустин, архімандрит Сергій – намісник Києво-Печерської Лаври, священик В. Дембновецький – благочинний I округу Житомирської єпархії і інші. Проявили свою любов до храму Божого і люди в погонах. Серед них: командуючий Київським військовим округом, який найперший надав матеріальну допомогу, генерал-ад'ютант Михайло Іванович Драгомиров, начальник 11-дивізії генерал-лейтенант Всеволод Федорович Панютін, Санкт-Петербурзький градоначальник – Віктор Вільгельмович фонВаль. Серед благодійників були також офіцери та нижні чини 43 Охотського та 44 Камчатського полків, різного рангу чиновники, купці, учителі, селяни. Зробило свій внесок у будівництво й Управління державним майном, виділивши безкоштовно з Жидичино-Свозької

лісної дачі увесь необхідний для будівництва храму дерев'яний матеріал. А також від св. Синоду отримали 1500 руб. Всього витратили 8000 рублів. Архітектором і керівником будівництва був селянин с. Студинь Рівненського повіту Варфоломій Дем'янчук. Він спроектував і побудував на той час не один храм. В. Дем'янчук розробив план храму і для села Теремно, який був затверджений єпархіальними начальством і архітектором. 28.07.1891р. відбулося освячення місця під будівництво храму. Свято-Хрестовоздвиженський храм – однокупольний, дерев'яний, на кам'яному фундаменті з чотириярусною дзвіницею збудовано за 4 роки і 3 місяці. Освячення його відбулося у неділю, 15 жовтня 1895р. і звершив його місцевий благочинний о. Ананій Петрович Бродович. Переддівтарну частину храму прикрашав різблений іконостас, у якому розміщувалися 25 ікон, писаних у Почаєво-Лаврській іконописні. Ікони розміщувалися також в олтарі та всередині храму. На богослужіння віруючих скликали п'ять гучних дзвонів. У період будівництва храму у с. Теремно проживало біля 1100 душ населення. З них чехів римо-католиків біля 600 душ і біля 100 душ православних чехів. Українці та росіяни склали 400 душ. Мали в селі свої помешкання три сім'ї поляків і одна сім'я караїмів. Село Теремно розташовувалося на схід від Луцька і довгий час знаходилося від нього на відстані п'яти верств. Починаючи з ХХ ст., як місто, так і село, стрімко розросталися, ідучи один одному назустріч. У 1959 р. с. Теремно припинило своє існування. Більша його частина стала мікрорайоном м. Луцька, менша – називається с. Липини.

Св. Хрестовоздвиженський храм села Теремно пережив і вистояв дві світові війни і інші лихоліття. Нанесені ними руйнації швидко ліквідовувалися дбайливими руками парафіян. Храм не витримав натиску тільки у мирний час. У 1962 р., напередодні Пасхи Христової, служби в храмі припинилися. У 1977 р. він був знятий з реєстрації, а у 1982 р., як такий, що знаходиться в аварійному стані і не придатний до подальшого використання, документально був підготовлений до знесення. Руйнувати храм почали вночі. Зі слів багатьох ще живих свідків відомо, що стіни його були досить міцні. Накинувши на храм троси, тракторами богоборці хотіли одним махом звалити споруду, але гусениці тракторів рили

землю, заглиблюючись, а храм стояв. Тоді його стали рвати на частини. Храм зруйнували менш як за добу. Воістину ламати – не будувати!

Тут колись був Св. Хрестовоздвиженський храм с. Теремно

Розпочалися будівельні роботи при настоятелеві храму протоієреєві Анатолії Опанасику, який очолював їх до 2002 року. В подальшому своєму житті він приймає монашеський постриг з іменем Даниїл. У сані ігумена подвизався у Києво-Печерській Лаврі. На жаль, його земне життя рано скінчилось – 14 вересня 2007 року ігумен Даниїл відійшов до Господа

Продовжив будівництво у 2003 році і завершив його 23-тій (з 1797р.) настоятель, секретар Волинської єпархії, протоієрей Миколай Бондарук. Будівництво нового храму від початку його і до освячення проходило важко. А що важко дається – стає ціннішим і ріднішим. У Луцьку у липні 2009 року постав один із кращих мурованих православних храмів. Формою він нагадує хрест, але більш схожий на величний корабель, особливо якщо дивитися збоку олтаря. В одній в'язі з триярусною дзвіницею храм поставлений на двометровий цоколь. Довжина 33 м, ширина 13,5 м. висота 30 м. Увінчують храм сім куполів з хрестами, що відповідає семи таїнствам церковним. З них центральна частина – п'ятикупольна, що символізує Господа нашого Ісуса Христа і чотирьох євангелістів. Зведення нового храму в колишньому с. Теремно, як і попереднього, не обійшлося без благодійників. За час тривалого будівництва

відбулося безліч політичних, економічних, суспільних та інших змін. Пройшли інфляційні процеси, тому неможливо підрахувати вартість споруди, як і встановити, хто яку матеріальну допомогу надав.

Єдине можна сказати, що на зведення храму жертвували кошти або безпосередньо трудилися на будівництві всі – від парафіянина-селянина до керуючого архієрея, від учня до професора, від робітника до керівника області, від рядового до генерала.

Наш земляк Мазурець Л.Г. – член екіпажу крейсера «Варяг» (1904-1905 рр).
106-річниця з дня героїчного бою крейсера «Варяг» і канонерського човна «Кореєць» з японською ескадрою поблизу корейського порту Чемульпо відзначили урочистими заходами моряки Чорноморського флоту РФ та Військово-Морських сил України.

Екіпаж крейсера «Варяг» (Мазурець Л.Г.четвертий зліва в верхньому ряду)

Мальовнича тихоплинна Рось з її берегами, оброслими зажурливими вербами та вільхами, є чи не найпершою візиткою цього краю. Саме тут було проведено урочисто-поминальні заходи з нагоди 106-річниці трагічного початку російсько-японської війни 1904 - 1905 років. У морському бою неподалік від Чемульпо (нинішній Інчхон) двом російським кораблям протистояв один важкий, п'ять легких крейсерів і вісім міноносців Японії.

Настав ранок 27 січня 1904 року. У Центральному державному архіві Військово-морського флоту Росії, у фонді 870, справи №30584 зберігся вахтовий журнал крейсера «Варяг». Тож можна з високою мірою достовірності простежити за нерівним боєм, який витримав Руднев і його екіпаж. Отже, хроніка того дня, що навечно ввійшов в історію російського військово-морського флоту, і не лише російського: в екіпажі «Варяга» було три чверті українців із Волинської губернії Російської імперії, тобто з України.

О 6.00 – пробудження. Через півгодини – молитва і сніданок. У цей же час японський крейсер і два міноносці знялися з якоря і пішли.

На 7.00 всі японські судна залишили рейд Чемульпо. На крейсері було шикування, піднято кормовий і стеньговий прапори, зроблено ранкове прибирання і розведено пару в казанах №№16, 17 і 18.

Командир крейсера о 8.00 прийняв у себе капітана французького крейсера «Паскаль». Він повідомив Рудневу про те, що на крейсері «Тальбот» збирається нарада капітанів всіх іноземних суден. Дев'ята тридцять – нараду відкрив Бейлі. У цей же час Рудневу вручили пакет, отриманий від російського консула Чемульпо Поляновського. У пакеті виявився ультиматум адмірала Уріу:

«З огляду на існуючі на даний час ворожі дії між урядами Японії та Росії я шанобливо прошу Вас залишити порт Чемульпо із силами, що перебувають під Вашою командою, до полудня 27 січня (9 лютого) 1904 року. У противному разі я буду зобов'язаний відкрити проти Вас вогонь у порту. С.Уріу».

Руднев підвівся і прочитав ультиматум уголос англійською, потім переклав французькою. Присутні мовчали. Потім капітан I рангу Бейлі відкликав в окрему каюту капітанів французького й італійського крейсерів. Їм сказав, що коли

росіяни не залишать рейд, то до 16.00 британський, французький і італійський крейсери залишать Чемульпо. Обидва капітани мовчки погодилися. Після цього усі повернулися до Руднева й оголосили йому рішення. Капітан I рангу Руднев відповів, що вийде в море і битиметься з японцями, але просить колег провести «Варяг» і «Кореєць» до виходу в море. Бейлі відповів, що це неможливо, бо це порушення нейтралітету. Руднев підвівся, сказав французькою: «Отже, мій корабель – шматок м'яса, кинутий собакам? Ну що ж, мені нав'язують бій і я прийму його. Здаватися не збираюся, хоч би якою була велика японська ескадра». У каюті зависло незручне мовчання. Руднев вийшов. Близько десятої командир повернувся на корабель. Він вирішив прориватися з гавані в море і там, давши бій, спробувати піти на північний захід у Порт-Артур. Однак Всеволод Руднев не знав про наліт японців на Порт-Артур, про важкі ушкодження російських броненосців від японських торпед. Про це він дізнається з французьких газет уже на борту крейсера «Паскаль». А того, що артилерія «Варяга» практично безсила проти японської, бо снаряди непридатні для ураження противника, ні командир, ні його бойові товариші так ніколи і не дізналися.

П'ятнадцять хвилин на одинадцяті – командир зібрав офіцерів у кают-компанії, оголосив їм про початок військових дій і дав кожному відповідні інструкції. Офіцери одностайно прийняли рішення: у випадку невдачі підірватися, і в жодному разі не віддавати крейсер у руки супротивника. Згодом приготували в мінному льосі запальний патрон зі шнуром Бікфорда. Вибух було доручено зробити ревізору крейсера, мічману Миколі Черниловському-Соколу. Рішення йти на прорив і прийняти бій на рейді вважалося зручнішим, бо, по-перше, вузький рейд не давав можливості маневрувати, по-друге, виконуючи прохання японського адмірала, була слабка надія, що японці випустять із рейду і зі шхер і дадуть бій у морі, що було краще, адже в шхерах доводилося йти певними курсами, отже, не можна було б використовувати всі засоби нападу і захисту.

Отже, рішення було прийнято: необхідно всіма силами спробувати подолати вузькість рейду, вийти у відкрите море і там спробувати піти на північний захід, у бік Порт-Артура. Якби Руднев знав про те, що Порт-Артур уже заблоковано, то

прориватися треба було на південний схід і, обійшовши Корейський півострів, рушити до Владивостока. Однак історія не має умовного способу.

10.40 – склянки пробили «вино й обід».

11.00 – команда й оркестр вишикувалися на шканцях. Руднев вийшов уперед і сказав: «Сьогодні одержав листа від японського адмірала про початок військових дій і пропозицію залишити рейд до полудня. Безумовно, ми йдемо на прорив і вступимо в бій з ескадрою, хоч би якою сильною вона була. Ніякого питання про здачу не може бути. Ми не здамо ні крейсер, ні самих себе, борючись до останньої можливості та краплі крові. Виконайте ваші обов'язки точно, спокійно, не кваплячись, особливо комендори, пам'ятаючи, що кожний снаряд має завдати шкоди супротивнику. У випадку пожежі гасити її без розголосу, даючи мені знати... Підемо сміливо в бій за віру, царя і Батьківщина, ура!»

Над палубою крейсера тричі прокотилося могутнє «ура!». Мов луна прокотилося «ура!» і на «Корейці». Його чули на іноземних суднах, чули і японці, котрі вже захопили Чемульпо. На «Корейці» служив вільнонайманим селянин із Київщини – кок Криштофенко. Командир «Корейця», капітан II рангу Беляєв запропонував йому зійти на берег, адже присяги Криштофенко не давав, і його участь у бої була не обов'язкова. Та кок відмовився залишити судно. Він відповів: «Вмирати, так усім разом, ваше високоблагородіє. Я битимусь разом із вами». Командир призначив кока піднощиком снарядів на кормову гармату.

11.10 – прозвучала команда: «Усі нагору, із якоря зніматися!». Через десять хвилин «Варяг» уже йшов повільним ходом повз англійський та італійський крейсери до виходу з рейду, маючи їх на лівому траверзі. «Корєць» йшов на лівому траверзі, прикриваючись потужним бортом крейсера, на якому було піднято всі прапори бойового розцвічування. Матроси й офіцери одягли чисту білизну, парадну форму та нагороди, судновий оркестр грав національний гімн. «На англійському й італійському крейсерах команди і варти нагорі проводжали криками «Ура!». На італійському крейсері грали наш гімн». Через п'ятнадцять хвилин пробили бойову тривогу. «Японська ескадра в числі шести крейсерів і восьми міноносців була розташована в строю пеленга від острова Іодолмі, до

північного проїзду, прикриваючи обидва виходи в море». Супротивник був на південному заході, причому попереду стояли крейсери, а міноносці трималися за ними. «За відомостями з іноземних суден», до складу ескадри супротивника входили крейсери «Асама», «Наніва», «Така-хіхо», «Хіюда», «Акаше» та «Нітака».

11.45 – пролунав перший постріл із крейсера «Асама», слідом за яким уся японська ескадра відкрила вогонь. «Варяг» зробив пристрілювання кормовою гарматою, потім дав залп правим бортом бронебійними снарядами. Третім снарядом супротивника було зруйновано праве крило переднього містка, почалася пожежа в штурманській рубці і було перебито фок-ватр. Першими загинули молодший штурман, мічман граф Олексій Нірод і далекомірник, кількох чоловік було поранено. Вийшла з ладу далекомірна станція №1, що визначала відстань до супротивника для стрільби. Крейсер відповідав бронебійними, японські судна – шимозами. Японська ескадра накрила крейсер: було підбито гармату №6 і загинули всі комендори. Мічман Губонін був тяжко поранений, але продовжував командувати стрільбою, поки не впав. Почали горіти зарядні патрони з бездимним порохом, але комендори загасили пожежу. Було підбито дві гармати головного калібру і три – протимінної оборони. Наступний японський залп зруйнував бойовий грот-марс, знищив далекомірну станцію №2, підбив дві гармати малого калібру. Від вибуху, що проник крізь палубний люк, спалахнули матроські житлові помешкання, але їх швидко загасили. «Варяг» жив і продовжував йти вперед. Він вів артилерійську дуель із японським флагманом «Асама», намагаючись вивести його з ладу. Тим часом в атаку на крейсер пішов японський міноносець, але перший же залп із «Варяга» пустив його на дно. Незабаром відвернув і «Асама», і місце мателота зайняв «Такашико», але буквально за лічені хвилини в японський крейсер влучили три снаряди головного калібру. Густий чорний дим огорнув і крейсер «Нітака». Але інші японські судна засипали «Варяг» градом снарядів.

12.05 – крейсер пройшов траверс острова Іодолмі. До відкритого моря було вже рукою подати, коли було перебито рульове управління. Другий снаряд розірвався біля фок-щогли: осколками, що влетіли в бойову рубку крізь прохід,

було контужено в голову Руднева, убито штаб-сурмача та барабанщика і тяжко поранено у спину стернового старшину Снегір'ова, легке поранення в руку дістав ординарець Руднева квартирмейстер Чібісов. Таким чином крейсер втратив командування та управління, маневреність. Без кашкета, у забрудненому кров'ю мундирі, командир вийшов із рубки і прокричав, перекриваючи шум бою: «Братики! Я живий. Цілься вірніше!» Однак відсутність маневру вирішила результат першого й останнього бою «Варяга» – Руднев наказав йти назад на рейд і там підірвати крейсер, який, отримавши пробоїну у підводну частину лівого борта, почав давати лівий крен.

12.40 – Японці, не бажаючи влучити своїми снарядами в іноземні судна, припинили вогонь. «Варяг», не доходячи до італійського крейсера, що стояв на рейді, зупинив машини і віддав якір. За годину бою крейсер випустив 1 105 снарядів, потопив міноносець і вивів із ладу три крейсери супротивника, але одержав такі ушкодження, що геть виключали можливість продовження бою. Тепер Руднев мав знищити корабель і врятувати команду від полону.

13.35 – провівши нараду з офіцерами на верхній палубі, Руднев на французькому катері вирушив до Бейлі, «де заявив, що має намір знищити крейсер за повною його непридатністю». Бейлі не заперечував. У цей час майже біля самого порту Чемульпо прогримів вибух: «Корейця» підкинуло в повітря, і, розколовшись на кілька частин, він швидко пішов під воду, а по рейду пішла сильна хвиля. Побачивши це, Бейлі попросив Руднева не підірвати «Варяг», а затопити його. Руднев погодився і залишив британський корабель.

13.50 – командир повернувся на корабель і повідомив про рішення, прийняте ним і британським капітаном. Офіцери погодилися. До крейсера підійшли катери і шлюпки з іноземних суден. Спочатку на них повантажили поранених, потім матросів і офіцерів.

15.30 – «Вся команда залишила крейсер. Старший і трюмний механіки ...відкрили клапани й кінгстони і теж залишили крейсер». На судні лишався командир і боцман, щоб пересвідчитися, що воно занурюється.

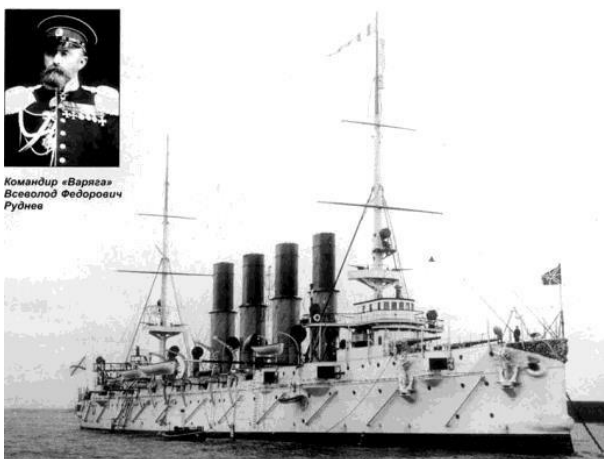
15.50 –командир і боцман перейшли на катер із «Паскаля», що очікував їх біля трапа. Руднев ніс із собою корабельні документи, боцман – кормовий прапор крейсера, гюйс. Прапор на щоглі не спускали. Катер відійшов від борта. «Крейсер «Варяг» поступово наповнювався водою і продовжував кренитися на лівий борт. Кормова частина його була вже у воді.

16.10 – «Крейсер «Варяг» занурився у воду, лігши зовсім на лівий борт».

На цій фразі обірвався запис у вахтовому журналі корабля-героя. Отже, Руднев крейсер ворогу не здав, екіпаж у полон не потрапив. З 535 чоловік, що були до бою на кораблі, загинули 30, поранені 85 матросів, старшин і офіцерів. Близько ста моряків одержали незначні рани. Через два дні на тому місці, де затонув «Варяг», спливли ще два трупи трюмних матросів.

Командир «Варяга»
Всеволод Федорович
Руднев

Крейсер «Варяг» – бронепалубний крейсер 1-го рангу 1-ї Тихоокеанської ескадри військово-морського флоту Російської імперії у 1901-1904 роках. Був побудований американською компанією у Філадельфії, США у 1898-1899 рр. Брав участь у російсько-японській війні.

Після одногодинного бою у Чемульпо крейсер був затоплений власною командою, аби не дістатися японцям. 1905 року японці під командуванням Араї Юкана підняли «Варяг», відремонтували і ввели в дію під назвою «Сойя». У 1916р. куплений Росією і включений до складу флотилії Північного Льодовитого океану під колишньою назвою (зробив перехід з Владивостока в Романів-на-Мурмані). У лютому 1917 року пішов на ремонт до Великобританії, де після Жовтневої революції проданий офіційним представникам Росії і в 1920 року перепроданий німецьким фірмам на злам.

Наприкінці березня 1922 року, перестало битися героїчне сталеве серце легенди російського флоту крейсера «Варяг». Під час переходу до заводу суднобудівної фірми неподалік м. Лендалфут судно наскочило на камені в Ірландському морі і напівзатонуло за 500 метрів від шотландського узбережжя.

Всі спроби зняти крейсер із мілини були марні і фірма розібрала судно на металобрухт. «Варяга» не стало, але його слава, мужність і відвага екіпажу, котрий витримав бій із японською ескадрою біля Чемульпо 27 січня 1904 року і не спустив прапора, назавжди залишаться в пам'яті народу.

Крейсер «Варяг», зазнавши значних ушкоджень і втративши 34 моряки вбитими, і човен «Кореєць» повернулися на внутрішній рейд порту Чемульпо, де були затоплені. Російські моряки, котрі залишилися в живих, через нейтральні порти, а потім через Одесу й Севастополь повернулися до Петербурга, де їх зустрічали як героїв. Старше покоління досі пам'ятає патріотичний фільм, у якому офіцери й моряки «Варяга» прийняли героїчну смерть, пішовши в морську безодню разом із кораблем, як і слова зі знаменитої пісні «Врагу не здається наш гордий «Варяг», пощади нікто не желяет...» Пощади тодішній командир корабля Руднев – у японців справді не просив, але, крім поранених моряків, на одеську землю з невдалого, але мужнього походу повернулися сам Руднев, три офіцери та 444 старшини й моряки.

Про все це можна дізнатися в подробицях, звернувшись до історичних мемуарів.

Адже хроніка тих подій, що навечно увійшли в історію, засвідчує: три чверті екіпажа «Варяга» становили українці, більшість із котрих була з Волинської губернії, в тому числі і наш співвітчизник Мазурець Л.Г., який проживав в селі Теремно.

Мазурець Л.Г. 1904 р.,

1955 р.

Восьмого лютого 1954 року, у день 50-річчя бою в Чемульпо «Варяга» і «Корейця» із японською ескадрою, вийшов Указ Президії Верховної Ради СРСР про нагородження п'ятнадцяти живих на той момент ветеранів-моряків медаллю «За відвагу», в цьому списку був і наш земляк.

У нашому краєзнавчому музеї зберігається його форма, яка була пошита з нагоди 50-річчя битви, а також його нагороди:

1954 року коли країна і народ відзначали 50 років подвигу «Варяга», розроблявся типовий проект нового ракетного крейсера для серії з чотирьох суден. Було вирішено одне з них спустити на воду під ім'ям «Варяг». Крейсер вступив до складу Тихоокеанського флоту 1963 року. Минуло 20 років, і на Чорному морі було закладено ракетний авіанесучий крейсер «Варяг» для охорони вітчизняних торгових комунікацій на океанських просторах. Недобудований «Варяг» нащадки славних моряків продали китайським бізнесменам для фешенебельного плавучого ресторану.

До останніх днів ветеран Мазурець Лук'ян Григорович залишався активним громадським діячем і брав активну участь у вихованні підростаючого покоління. Похований ветеран на Меморіалі Слави у м. Луцьк.

«Козацький полковник Григорій Гуляницький» (дод.5)

ЗМІСТ

Вступ

I. Анкета населеного пункту: повна сучасна назва, адміністративне підпорядкування, географічне місце знаходження

II. Історія виникнення та заснування населеного пункту

III. Видатна постать волинської землі

IV. Волинський шляхтич Григорій Гуляницький та його військова кар'єра

Висновки

Список використаної літератури

Додатки

Вступ

Актуальність патріотичного виховання молоді України та реалізація ідеї патріотичного виховання у сучасному українському суспільстві, набуло особливої значущості. На основі таких причин, як: реальна небезпека зовнішніх загроз територіальній цілісності та непорушності держави, соціальні та економічні зміни. Останні події в Україні викликали значну переоцінку ціннісних орієнтацій молоді. Період козацтва заклав основу виховання української молоді. Він був тісно пов'язаний з волелюбним духом козаків, побратимством. На сучасному етапі ми стали безпосередніми свідками того, що українські козацькі національні традиції і національна самосвідомість відроджуються та оновлюються. Наша група вирішила дослідити українське козацьке лицарство. Скільки ж років-віків українському козацькому лицарству? Запитаєте: до чого ж тут волиняни? Та до того, що й волинський край такий же козацький як і земля запорізька, все Придніпров'я, вся Україна. Тисячі волинян виборювали волю в повстанських загонах, у козацьких полках – Волинському (Звягельському), Поліському, Острозькому, Гощанському, Любарському, Миропільському, Остропільському та ін [5]. Опрацювавши архівні матеріали, дослідницька група клубу «Всесвіт» виявила, що у першому відомому козацькому реєстрі 1581 року було аж 73 волинян з Луцька, Володимира, Дубна, Острога, Кременця, Олики, Ковеля, Торчина. Тут, на Волині, здобував академічну освіту в Острозі славний гетьман Петро Конашевич-Сагайдачний [6]. «Тут, у повітовому Луцьку, на посаді

міського підстарости, у луцькому Хрестовоздвиженському православному братстві формувався могутній гетьман Іван Виговський – славний продовжувач справи полум'яного творця Української козацької держави Богдана Хмельницького», – говорить завідувач музею історії Луцького братства Бірюліна О. А. (дод.7).

Було досліджено, що поруч з Луцьком – село Уляники, яке дало козацькому війську аж трьох полковників – Гуляницьких Григорія, Івана, Данила. Нам було цікаво дізнатись про цю родину. Звернулись до Волинського краєзнавчого музею, де нам надали допомогу директор музею Силюк А. М. та головний хранитель музею Пушкар Н. Ю. (дод.3). Наступним кроком була робота в бібліотеці. Ми звернулись до Євтушок Є. О. заступника директора з наукової роботи Волинської ДОУНБ імені О. Пчілки. Пошуковцям клубу «Всесвіт» працівниками бібліотеки була надана вагома допомога в пошуках матеріалів про родину Гуляницьких (дод.4). У нашій дослідницькій роботі допомагали і студенти коледжу, яких зацікавила ця мало відома сторінка історії.

I. Анкета населеного пункту: повна сучасна назва, адміністративне підпорядкування, географічне місце знаходження

Село Уляники, Волинська область, Рожищенський район, Уляниківська сільська рада.

Засноване 1946 році

Населення 596 осіб

Площа 2,985 км²

Густота населення 199,66 осіб / км² Географічні дані:

Координати: 50°49'46" пн. ш. 25°06'20" сх. д.

Середня висота над рівнем моря - 200 м

Село Уляники розташовані поруч з річкою, що має назву Любка і є притокою річки Серна (дод.2).

II. Історія виникнення та заснування населеного пункту

Пошуковці з архівних матеріалів вияснили, що перша згадка про село, тоді ще Гуляльники, датується кінцем XIV ст. Тоді під час нападу татар було спалено

Озденіж і Уляники. На території села відомі наступні пам'ятки археології – це поселення. За 1,5 км на південний схід від села, на лівому березі притоки р. Серна – двошарове поселення тшинецько-комарівської культури доби бронзи і давньоруського часу X-XIII століття. Це один з тих населених пунктів, які сміливо можна назвати клондайком, принаймні історичним. У XVI-XVII ст. Уляники були одним з центрів тодішніх кримінальних хронік – то маєток спалили, то пограбували, то відібрали. Подібних скарг, де згадуються Уляники (Гуляльники) і родини власників дуже багато. Лише згодом активне життя в селі трохи заспокоїлося. Ну або ж все відбувається за закритими для свідків епохи дверима і ми вже ніколи не дізнаємося, у яких ще вибриках брали участь Гуляники-Гуляльники. Слід сказати, що великими землевласниками в селі не завжди були Гуляницькі, серед інших - Чернієвські, Городецькі, Богдашевські, Вольські та інші [7]. Вперше Гуляницькі згадуються в 1516 році. Це були представники православної малоземельної волинської шляхти [13]. За податковим реєстром 1570 року в селі проживало 14 родин з таким прізвищем [2]. У документах того періоду, особливо у луцьких гродських книгах, зустрічається сила-силенна згадок про Гуляницьких і Гуляники (тоді ще Гуляльницькі і Гуляльники). Здебільшого, це стосується різного роду дрібних сутичок за землю чи худобу, навіть між окремими представниками роду. У родині був свій знак Гуляницьких (дод.1)

III. Видатна постать волинської землі

Зустрівшись з директором Торчинського народного історичного музею ім. Г.О. Гуртового, кандидатом історичних наук Мельником О.В. (дод.5), який розповів про волинських козаків: «А окремою сторінкою є постать Григорія Гуляницького, який був представником саме волинської шляхти з Уляник. Він був одним з вірних соратників Хмельницького у Національно–визвольній війні, одним з творців перемоги під Конотопом, а після Петра Дорошенка висувався поляками й на гетьманство».

Народився Григорій Гуляницький в м. Корсунь, Київського воєводства. Походив зі шляхетської родини Гуляницьких гербу Остоя (дод.1), що здавна

проживала на Волині [6]. Політичний діяч В'ячеслав Липинський дає характеристику Гуляницькому, що той дійсно «шляхтич з воєводства Волинського», що по переході на територію козацької України і вступі до Війська Запорізького був послом від гетьмана до царя, потім полковником ніжинським, наказним гетьманом сіверським, полковником корсунським. Говорить також, що він великий ворог Москви і по смерті Богдана Хмельницького підтримує політику Івана Виговського [12].

У 1653 р. спричинився до відновлення Корсунського Свято-Онуфріївського монастиря. Під час Визвольної війни у 1649 р. та в серпні 1654 р. (разом з Марком Лєвоновичем і Іваном Дяченком) за дорученням Богдана Хмельницького очолював українське посольство до Москви [15]. Після Переяславської Ради Гуляницький був полковником корсунським (1662-1664) та ніжинським (1655-1659). Його також було назначено гетьманом Сіверським (1658-1659), а також старостою носівським (? - 1679 рр) [3]. На вшанування пам'яті нашого земляка 1 червня 2013 року у Луцьку з'явилася вулиця Григорія Гуляницького (дод.11), а 10 грудня 2015 року однойманна вулиця з'явилася і у Конотопі. Згодом відкрили погруддя полковнику Григорію Гуляницькому, на перехресті вулиць Тхора та Лазаревського міста Конотоп. (дод.12).

IV. Волинський шляхтич Григорій Гуляницький та його військова кар'єра

Наша пошукова група дослідила, що Григорій Гуляницький був одним з головних творців Гадяцької угоди, 7 (17) вересня 1658 року, як представник козацької старшини підписав її [6]. Активний прихильник гетьмана Івана Виговського та його політики незалежності[9].

Волинський шляхтич Григорій Гуляницький робив свою військову кар'єру на полях битв Визвольної війни. І хоч ім'я його не набуло гучної слави, проте, як офіцер, він мав непогану репутацію. Брав участь у багатьох боях у складі Чернігівського полку воював у корпусі Івана Золотаренка в Білорусі. Його старанність не минула ока гетьмана Хмельницького, і незадовго до смерті, у 1656 році він призначив Г. Гуляницького полковником ніжинським [10]. Очолюючи

цей, один із найзначніших, адміністративних полків, Гуляницький, який раніше не дуже втручався у політичні справи, тепер уже не міг стояти поза ними. Та, якщо за життя Б. Хмельницького вибір міг полягати тільки між польською й українською арміями, тобто між зрадою України та служінням їй (а в цьому питанні українсько-польський шляхтич Гуляницький зробив вибір раз і назавжди), то по смерті Великого Гетьмана довелось вибирати одного з-поміж багатьох претендентів на булаву і хоч-не-хоч втягуватись у громадянську війну [17]. Григорій Гуляницький твердо поклав собі стати на бік І. Виговського. Полк Г. Гуляницького – надійна збройна опора Виговського, дуже переконливий аргумент у боротьбі за владу [21]. Дізнавшись, що козаки кошового Барабаша прориваються з листом до російського царя, щоб донести на нього як на «зрадника», Виговський розіслав підрозділи двох полків Прилуцького й Ніжинського по всіх шляхах, намагаючись перехопити гінців. Цього зробити не вдалося. Але протистояння започаткувалося, бо ж спроба перехопити запорізьких гінців до царя – стала виступом проти росіян та їхніх спільників – Пушкаря й Барабаша. Сконцентрувавши свої війська в районі Полтави, Пушкар у січні 1658 року розпочав бойові дії проти військ Виговського, напавши передусім на невеликий загін сербських найманців. Відчуваючи загрозу цілій справі Виговського, полковник миргородський Лісницький звернувся із закликом до сусідів: «Негаймо до Миргорода! Треба стати проти заколотників ще до того, як підійдуть основні сили гетьмана!» І Гуляницький зі своїм полком не тільки одним з перших прибув під Миргород, а й, по суті, очолив військо, що мало чинити опір полкам Пушкаря та запорожцям Барабаша.

Зауваживши, що сили нерівні, а також переживаючи, що частина козаків може й піддатися на агітацію заколотників, адже Пушкаря підтримували запорозькі козаки, які мали великий авторитет серед городових, полковник Гуляницький обрав цікаву тактику. Він не став до бою, а ніби відступаючи, водив заколотників мало не по всій Полтавщині: вигравав час та залучав до свого війська місцевих ополченців. Описуючи цей дивний похід, літописець С. Величко зазначає: «Пушкар озброїв їх чим попало: рогатинами, косами, киями, утворивши

з них окремих полк так званих «дейнек», приєднавши до них власний полтавський кінний полк і загін запорозьких козаків на чолі з Яковом Барабашем, після чого вирішив іти проти Гуляницького до Миргорода. Але Гуляницький ухилився від битви й відступив од Миргорода до Лубен... від Лубен Гуляницький відступив далі, до Лохвиці. Пушкар всюди йшов за Гуляницьким, але не міг завдати йому шкоди, тому повернув від Лохвиці на Глинське, а звідти пішов геть» [5].

Завдяки цій розумній тактиці, полковник Гуляницький, по-перше, не доводив справи до кровопролиття; по-друге, врятував своє військо від першого нищівного удару. І він не помилився: повстання й справді на якийсь час затихло. У лютому зібралась у Переяславі рада, яка у присутності представника царя воєводи Богдана Хитрово, втретє проголосила гетьманом І. Виговського. Для прихильників пана Івана надзвичайно важливим був той факт, що обрання проходило в присутності царського посла, який, від імені царя, мав повноваження затверджувати новообраного. Це одразу послабило політичні позиції Пушкаря, який намагався діяти, розпускаючи чутки про те, що його підтримує російський цар, а Виговський – зрадник.

Щоправда, ні Пушкар, ні Барабаш на раду не прибули, отже, повстання тривало. Зате для Г. Гуляницького рада стала тим критерієм істинності й справедливості, яким вирішив керуватися до кінця. У травні 1658 року, коли війська гетьмана і заколотників зійшлися під Полтавою для генеральної битви, полк Гуляницького діяв з усією можливою рішучістю та мужністю, і заколот було придушено. Але після полтавської битви відбулася Гадяцька рада, на якій козаки ухвалили союз із Польщею та Литвою. Це викликало гнів царя, і він послав війська проти гетьмана Виговського. А щоб підкреслити, що Росія вже не визнає його за гетьмана, росіяни скликали раду прихильного до них козацтва й обрали тимчасового гетьмана, булава якого дісталася Іванові Безпалому. Так почалася українсько-російська війна.

Немає потреби переказувати всі її перипетії, вони відомі. Для нас та нашого дослідження важливо, що під час цієї війни Гуляницький та його полк

уславилися, обороняючись від російських військ Конотопа. Стягнувши всі полки, які перебували на той час в Україні, російський полководець князь Трубецькой повів їх до міста. Поблизу містечка Срібного проти них виступив полковник прилуцький, майбутній гетьман Петро Дорошенко. Та вистояти не зміг, сили були надто нерівними. Завдавши поразки Дорошенкові, росіяни вирізали всіх до одного жителів Срібного, а саме місто спалили. Окрилені цим «подвигом», росіяни посунули на Конотоп, маючи намір так само вирізати і його жителів. На захист стали полковник Гуляницький зі своїм Ніжинським полком, Чернігівський полк і самі міщани. Оборонців було мало: якихось чотири тисячі шабель. Росіяни ж облягли місто (21.04.1659 р.) величезною армією. Князь Трубецькой гадав, що Конотоп довго не вистоїть, бо він, полководець, мав перевагу не лише в шаблях, а й у гарматах. До того ж знав, що в конотопській фортеці обмаль продовольства і набоїв. Та й рушили на місто відомі російські воєначальники: князі Ромодановський, Куракін, Пожарський, Львов, Скуратов [2].

Молодший науковий працівник музею історії Луцького братства Прищепя К.А. розповіла цікаві факти.

«Трубецькой надіслав комендантові Конотопа полковникові Гуляницькому листа, в якому вимагав негайно здати місто і самому здатися на царську ласку. Гуляницький на «царську ласку» не зважив, а замість відповіді наказав дати залп по нападниках із фортечних гармат (дод.9). З цього залпу й почалася знаменита Конотопська битва, якій ще тільки належить посісти гідне місце в історії України, історії її збройних сил [2]. Понад два місяці, а точніше, 70 діб тривала облога (дод.10). Росіяни раз у раз кидалися на штурм фортечних мурів та валів, але захисники відбивали напади 40 тисячної російської орди, що в десять разів переважала кількісно оборонців Конотопа», - розповіла молодший науковий працівник музею історії Луцького братства Прищепя К.А. (дод.6).

Отоді й постав Григорій Гуляницький перед Україною, та й перед цілою Європою, як видатний український полководець. Уміло вибудовуючи захист, він у перервах між боями зміцнював оборонні вали та стіни, підтримував бойовий дух своїх козаків, які тут, на стінах Конотопа, протистояли варварам, які - захисники

це добре знали – знищили, зітерли з лиця землі містечко Срібне. Спочатку гетьман Виговський не мав наміру вести своє військо під Конотоп, оборони якого, та ще й такої могутньої, не планував. Але, вражений стійкістю воїнів полковника Гуляницького, 27 червня прибув зі своїми полками під Ніжин, намагаючись відтягти хоч частину росіян від штурму. Битва відбулася за 15 кілометрів від Конотопа, на берегах річки Соснівки. Знаючи, до якої звірячості здатні росіяни у захоплених українських містах і селах, козаки вдарили на них з такою лютю, що під час однієї битви винищили понад 30 тисяч вояків. Такої січі Україна не бачила вже давненько. Так само, як і російська армія давно не знала такого нищівного удару. Багато росіян, а з ними й князь Пожарський, потрапили в полон, і Виговський, на вияв зневаги, віддав їх татарам.

Таким чином 7-9 липня (27-29 червня за «старим стилем») 1659 року під Конотопом було розгромлене московське військо. Кульмінація цієї битви настала 8 липня, коли козацькі та кримські сили розтрошили добірні полки князів А. Трубецького та С. Пожарського. Московські втрати становили 30 тисяч загиблих і 15 тисяч полонених.

На жаль, блискуча перемога українського війська лише на деякий час припинила російську інтервенцію. Але потаємних дій інтервенти не припинили. Росіяни почали діяти через свою агентуру, настраюючи проти гетьмана Виговського то одного, то другого претендента на булаву, а також використовуючи небажання багатьох козаків єднатися з давнім ворогом України Польщею. Можливо, Виговський припустився помилки: йому слід було використати авторитет, славу і талант Гуляницького, зробити його наказним гетьманом і доручити подальші дії проти росіян. Але він цього не зробив. Після відомих подій, пов'язаних з усуненням Виговського від влади, полковник Гуляницький якимось дивом уцілів. Мабуть, тому, що росіяни дотягтися до нього не могли, а серед козацтва, навіть тієї частини, яка виступала проти Виговського, мав шану героя. Лишень від полковникування ніжинського, звичайно, мусив відійти. Впродовж якогось часу герой Конотопської битви тримався у тіні.

Повернувся до своїх маєтностей і зайняв позицію очікування, намагаючись з'ясувати для себе, кого з багатьох претендентів на булаву може підтримати.

Але в цей час на Правобережжі, з виру міжусобиць, на поверхню знову вигулькнув І. Виговський, якому Гуляницький, як ми пам'ятаємо, служив вірою та правдою. Щоб не допустити його до булави, гетьман Тетеря кинув свої порахунки із Сомком і повернув з військом на Правобережжя. Під Білою Церквою він запросив Виговського на переговори, підступом схопив його і скарав на смерть. Розуміючи, що це може викликати гнів Богуна й Гуляницького, які були в цей час зі своїми полками при війську короля, Тетеря пише на них донос. Застерігає короля у ненадійності цих двох полковників, які самі претендують на булаву, отже, ладні перекинутися й на бік росіян. Знешкодити ж Гуляницького, здатного збройно висловити незадоволення вбивством свого приятеля Виговського, Тетері було складніше: не міг король отак собі легко, без жодних доказів, як було у випадку з Богуном, повірити, що вчорашній герой Конотопа сьогодні раптом перекинетися до росіян. Але ж і Тетерю якимось треба було підтримати. Тому, повертаючись до Польщі, король наказав полковника Гуляницького та ще кількох ненадійних, на думку Тетері, людей, заарештувати, щоб згодом кинути в каземати Марієнбадської фортеці (дод.13).

У цих казематах і губляться сліди полковника Григорія Гуляницького...

Висновки

Рід Гуляницьких на Волині не погас. Його представники згадані в документах і XVIII-XX ст. Вони були військовими, юристами, лікарями, освітянами. Один з них – Віктор Святославович Гуляницький. Він закінчив історичний факультет Луцького педінституту і нині працює НРЦ міста Луцька. (дод.8) [5]

Після написання цієї роботи, була проведена виховна година в Луцькому педагогічному коледжі серед студентів 2-х і 3-х курсів на тему: «Козацький полковник Григорій Гуляницький» (дод.14).

Для нас як майбутніх вчителів шкіл Волині, необхідно знати про наших героїв періоду національно-визвольної війни. І в суспільно-політичному клубі видали книгу із серії «Історичні постаті Волині». Цей матеріал необхідно використовувати на виховних годинах, круглих столах, матеріал передали у бібліотеку і музей. Ми повинні пам'ятати відомих борців за волю України.

На прикладі таких постатей, які вели відчайдушну боротьбу за незалежність України, треба виховувати нашу молодь. Перспективою дослідження є врахування національного історичного підґрунтя у вихованні українського патріотизму, спрямованого на розбудову європейського, демократичного, правового та громадянського суспільства.

Список використаної джерел:

1. Бачинський В., Гром В., Цибульський В. Волинь у 16–17 ст. / В.Бачинський, В.Гром, В.Цибульський – К., 1997. – 111 с.
2. Бульвінський А. Конотопська битва 1659 року./ А. Бульвінський – Київ, 2009. - 64 с.
3. Ворончук І. Родоводи волинської шляхти XVI – першої половини XVII ст.: реконструкція родинних структур (методологія, методика, джерела)/ І.Ворончук – К., 2009. – 511 с.
4. Ворончук І. Населення Волині в XVI – першій половині XVII ст.: родина, домогосподарство, демографічні чинники./ І.Ворончук – К., 2012 р. – 712 с.
5. Гуртовий Г. Волинь – край козацький: історико–краєзнавчі нариси./ Г. Гуртовий – Луцьк: Надстир'я, 2009. – 388 с.
6. Гуртовий Г. Волинські козацькі полки в 1648–1649 рр.// Минуле і сучасне Волині та Полісся. Сторінки воєнної історії краю: матеріали XXX Всеукр. наук.–практ. істор.–краєзн. конф. 24–25 березня 2009 року м. Луцьк. – Луцьк, 2009. – Вип. 30.
7. Гуртовий Г. Вибрані краєзнавчі статті та бібліографія / Г. Гуртовий – Луцьк, 1994. – 155с.

8. Киричук М. Волинь – земля українська: навчальний посібник./ М. Киричук – Луцьк: Волинська обласна друкарня, 2000. – 516 с.
9. Кравець А. Козацький полковник Григорій Гуляницький / А.Кравець // Волинь – край козацький: Наук. зб.: Матеріали науково–практичної конференції з педагогічного краєзнавства (м. Луцьк –сміт Торчин – смт Рокині, 25 жовтня 2018 року) / Ред. кол.:Г. Бондаренко, О. Дем'янюк, П. Олешко. – Луцьк : ВППО, 2018. –С. 118 – 125.
10. Кравець А. Шляхтич з воєводства Волинського. / А. Кравець // Волинська газета – Луцьк 2007. 08.листопада.
11. Коваленко С. Гуляницький Григорій / С.Коваленко // Україна під булавою Богдана Хмельницького. Енциклопедія у 3–х томах. Т. 2. – К. : Стікс, 2008.
12. Липинський В. Україна на переломі. 1657–1659. Замітки до історії українського державного будівництва в XVII–ім столітті / В.Липинський // Український історичний журнал. – 1992. – № 2,5 – С. 144–151, С. 139–153.
13. Михайлюк О. Волинь у визвольній війні 1648–1654 рр. / О. Михайлюк // Велика Волинь.: минуле й сучасне. – Житомир, 1993. С. 42–44.
14. Мицик Ю. Гуляницький Григорій / Ю.Мицик // Енциклопедія історії України : у 10 т. / редкол.: В. Смолій (голова) та ін. ; Інститут історії України НАН України. – К.: Наукова думка, 2004. – Т. 2 : Г – Д. – С. 252.
15. Мицик Ю., Власов В. Історія України: З найдавніших часів до кінця 18ст.: Посіб. для вступників до вищ. навч. закл.. – К.: Вид. дім «КМ Академія», 2001. – Ч.1. – 208с.
16. Мороз Л., Акичев, Ш. Стеценко П. Конотопська битва: погляд через століття / Л. Мороз, Ш. Акичев, П. Стеценко // «Вітчизна» журнал письменників України №9–10 – Київ. –2000 – С.143–144.
17. Сміян П., Сміян К. Участь волинян у визвольній війні 1648–1654 рр. / П.Сміян, К.Сміян // Минуле й сучасне Волині. – Луцьк, 1985. С. 124–128.
18. Степанков В. Григорій Гуляницький. В кн.: Полководці Війська Запорозького, кн. 1./ В.Степанков – К., 1998

19. Степенькін С. Наказний гетьман Сіверський Григорій Гуляницький / С. Степенькін // Сіверщина в історії України: Зб. наук. пр. – К.: Глухів, 2014. – Вип. 7. – С. 92–94.
20. Сенютович–Бережний В. Григор Гуляницький / В.Сенютович– Бережний /Літопис Волині науково–популярний збірник волинезнавства // Рік 8. – 1966. Число 8 – С 9 – 14.
21. Яковенко Н. Українська шляхта з кінця XIV до середини XVII століття. Волинь і Центральна Україна / Н. Яковенко – К.: Критика, 2008. – 472 с.
22. Яковенко Н. Нарис історії середньовічної та ранньомодерної України. – 2–ге вид., перероблене та розширене./ Н. Яковенко – К.: Критика, 2005. – 584 с.
23. Wójcik Z. Hulanicki Hrehory (Grzegorz) h. Ulanicki (XVII w.) // Polski Słownik Biograficzny. – Wrocław – Warszawa – Kraków : PAN, 1963. – Т. X/1, zeszyt 44. – S. 88–89. (пол.)

Додатки

Родовий знак Гуляницьких (за даними Річарда Южака)

Родовий знак Гуляницьких (дод.1) та гербу Остоя

Смоленська Юля студентка коледжу, с.Уляники (дод.2)

Волинський краєзнавчий музей (дод.3)

Експозиції Волинського краєзнавчого музею присвячені козацтву (дод.3)

Волинська ДОУНБ імені О. Пчілки робота з літературою (дод.4)

Використані джерела Волинської ДОУНБ

Студенти коледжу відвідали Торчинський народний історичний музей ім. Г.О. Гуртового (дод.5)

Зал музею «Волинь – край козацький» Торчин

Директор Торчинського народного історичного музею ім. Г.О. Гуртового кандидат історичних наук Мельник О.В.(дод.5.)

Стенд присвячений Г. Гуляницькому

**Молодший науковий працівник музею історії Луцького братства
Прищепа К.А. (дод.6)**

Завідувач музею історії Луцького братства Бірюліна О. А. (дод.7)

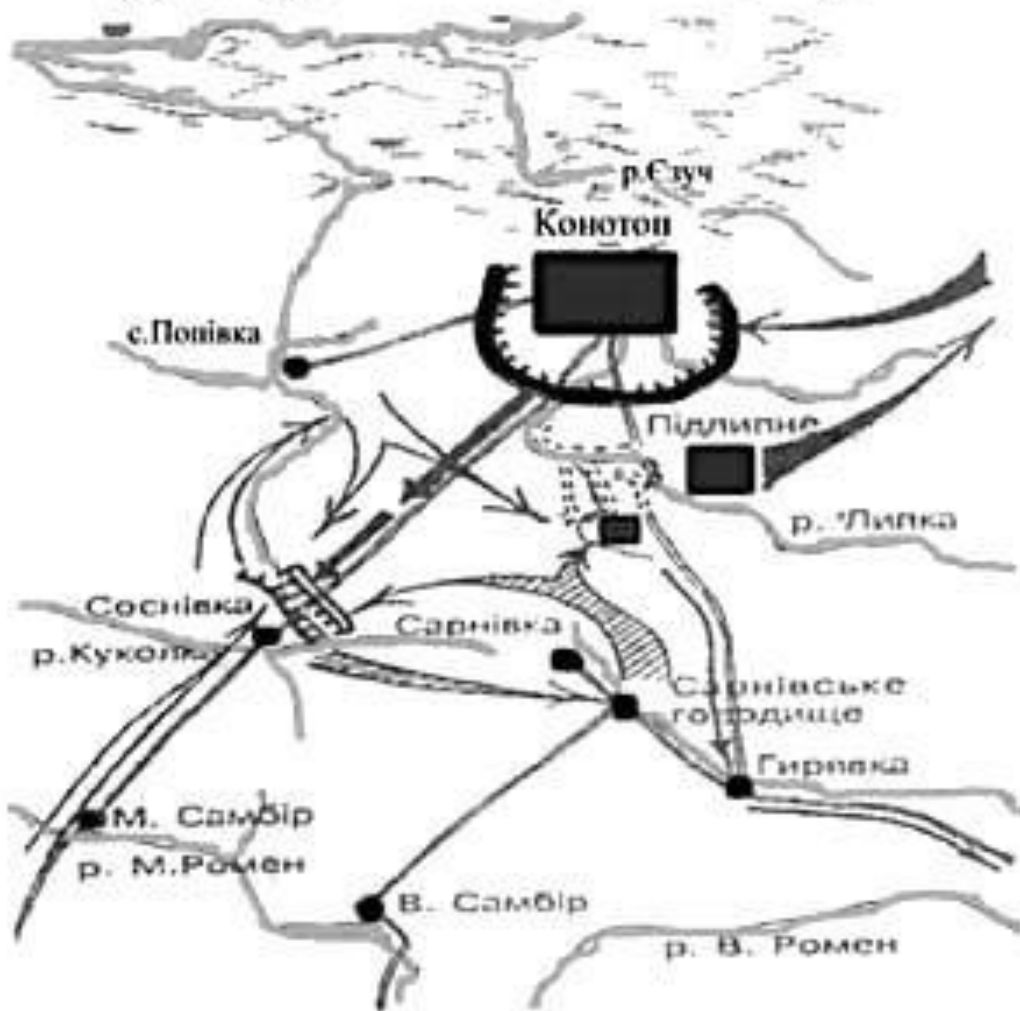
Представник родини Гуляницьких, завідувачий музею Бойової Слави НРЦ міста Луцька Віктор Святославович Гуляницький (дод.8)

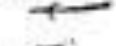

**Музей «Бойової Слави», пошукова група клубу «Всесвіт»
Катерина Фрончко та Ангеліна Зубакіна (дод.8)**

Карта бою під Конотопом (укладена Іваном Лисим)

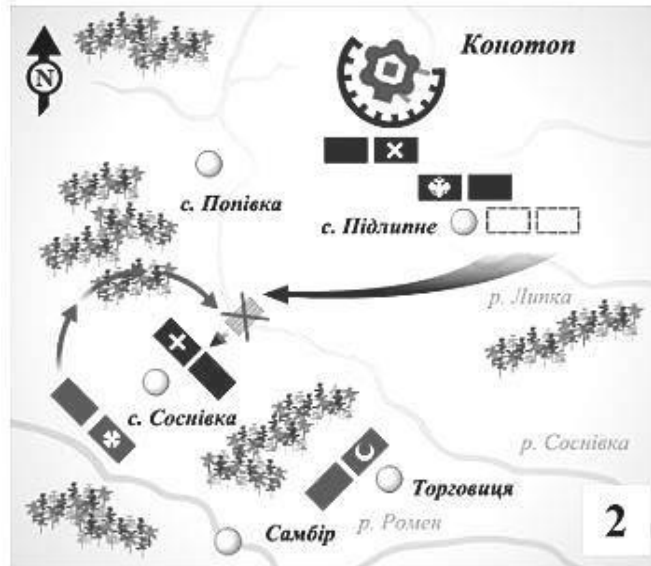
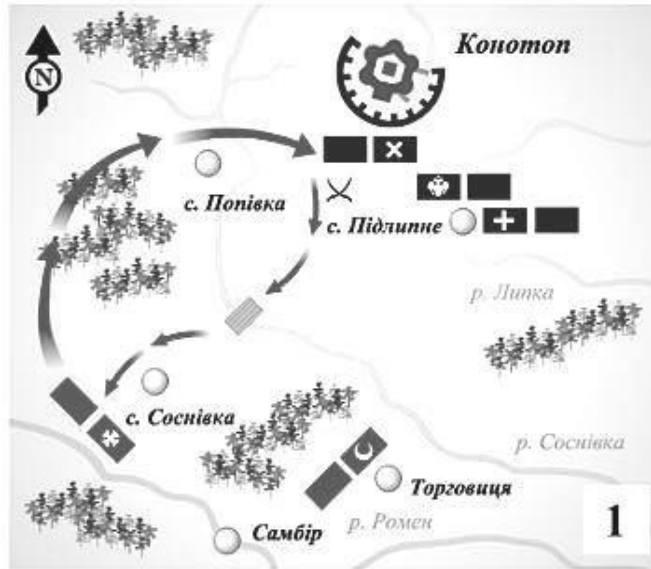

На карті позначені

- Маневр та атака військ Гетьмана І.Виговського на світанку 27 червня 1659р. біля с. Соснівка.
- Маневр та атака військ татар на ранок 28 червня 1659р. біля с. Соснівка.
- Рух російських військ до Конотопа.
- Облога Конотопа військами Трубецького з квітня до кінця червня 1659р.
- Рух російських військ до с. Соснівка.
- Відступ решток військ Трубецького з-під Конотопа та с.Підлипного.

Карта бою під Конотоп (дод.9)

Табір Виногівського	Табір Трубетського	Табір Погорівського
Табір Татар	Табір Ромодановського	Конотопська фортеця
Населений пункт	Місяця боїв	Застін С.Гуляницького

Битва під Конотопом - 1659р. (дод.10)

1 червня 2013 року в Луцьку з'явилася вулиця Григорія Гуляницького (дод.11)

**Погруддя полковнику Григорію Гуляницькому, на перехресті вулиць
Тхора та Лазаревського міста Конотоп (дод. 12)**

**Мальборк. Польща. Сучасний вигляд замку. Тут перебував в ув'язненні
у 1664-1667 рр. Григорій Гуляницький (дод.13)**

Виховна година на тему: «Козацький полковник Григорій Гуляницький» (дод.14)

**Учасниці клубу «Всесвіт», які готували виховну годину:
«Козацький полковник Григорій Гуляницький»
та керівник клубу «Всесвіт» Кравець А.І. (дод.14)**

Сіверський наказний гетьман з Волині

Недавно на Сумщині в районі міста Конотоп відбулося козацьке свято. На ньому вшанували героїв Конотопської битви козацького війська з московським у 1659 році. Досі в історії вона замовчувалася. Бо тоді полки гетьмана Івана Виговського розгромили величезну московську армію. Тільки вбитими вони втратили 30 тисяч воїків та 5 тисяч полоненими. Серед них і найзнаменитіші бояри Пожарський і Львов.

Як не дивно, серед героїв цієї битви називали і волинянина, козацького полковника, наказного гетьмана Григорія Гуляницького. Походить він з боярського роду села Уляники. Члени цього роду згадуються в різних документах, як військові, юристи, виборні чиновники, працівники культури.

А Григорія Гуляницького історія знає, як українського військового і державного діяча. Був у війську Богдана Хмельницького. У 1656 році великий гетьман доручив йому посаду полковника Ніжинського.

Відзначався хоробрістю, ве-

ликим прагненням до незалежності України, дипломатичним талантом. Ще в 1649 році і в 1654-ому Богдан Хмельницький послав його з посольством до Москви. Після Переяславської ради відмовився прийняти присягу на вірність московському государеві.

Коли після кончини Хмельницького проти нового гетьмана повстали Я. Варабах і М. Пушкарь, Григорій Гуляницький підтримав Івана Виговського. Гостро дорікав прихильникам Москви за зраду Україні.

Особливий героїзм виявив він у Конотопській битві. Відомо, що ранньою весною 1659 року стотисячна московська армія під командуванням Трубецького і Ромодановського вдерлася до Лівобережної України. Їх затримав під Конотопом силами Ніжинського і Чернігівського полків тоді Сіверський наказний гетьман Григорій Гуляницький. Сили були надто нерівні. Відступив у Конотоп. Три місяці москвити безуспішно штурмували місто-фортецю. Козаки Гуляницького робили сміливі вилазки, громили ворога. Вільше 10 тисяч втратили москвити тільки вбитими.

Григорій Гуртовий

А тим часом до Конотопа наспіло військо Івана Виговського. Тоді й завдано було нищівного удару величезній армії Москви. Цар був переляканий...

До кінця життя Григорій Гуляницький був на боці тих, хто прагнув до державної єдності і незалежності України. Під Гуляницьких на Волині продовжився до наших днів.

Григорій Гуртовий,
вчитель-краснавець,
с.мт. Торчак.

Львівський Василь

Газета «Слава праці» 8 листопада 1997р № 45

1087

Сторінки історії

НАКАЗНИЙ ГЕТЬМАН

... (text continues) ...

З ВОЛИНИ

... (text continues) ...

Газета «Волинь» 29 вересня 1994р.

Обласний військомат у
Теремно

Місце, де знаходилась церква XIX ст.

Представники суспільно-політичного клубу
"Всесвіт"

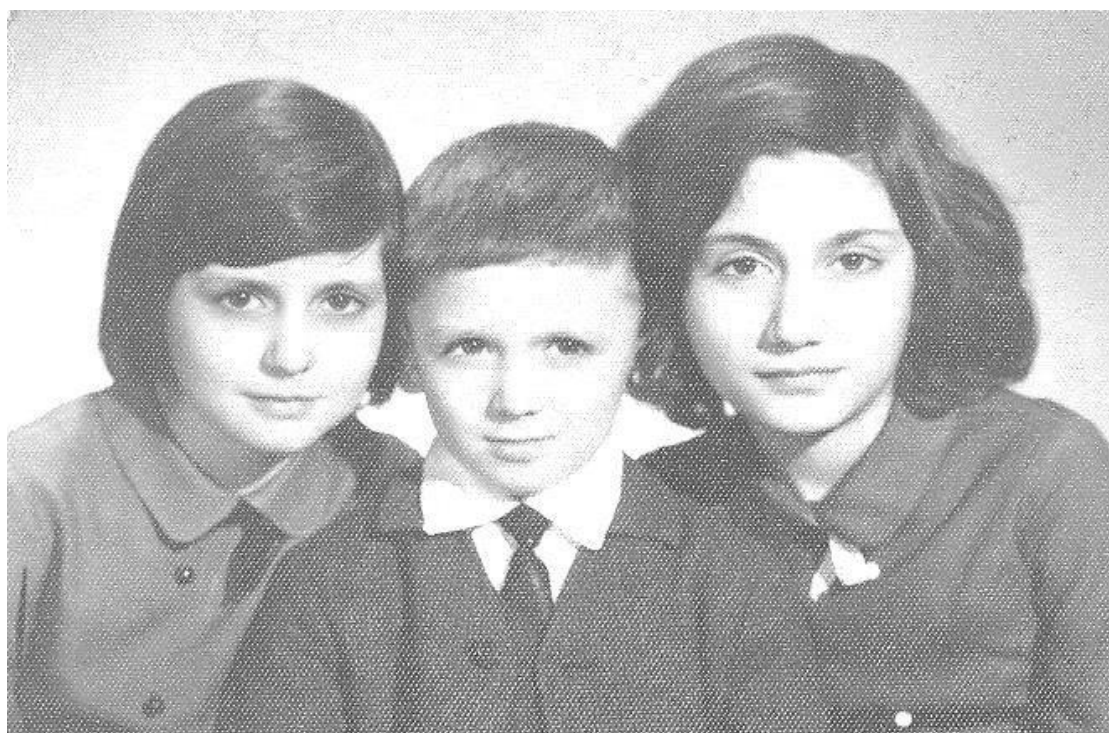

Коліншя ЗОШ № 10

Могила солдата-захисника Теремно

Внуки загиблого воїна Г. Восканяна

КОЗАЦЬКА ГРАМОТА НАГОРОДЖУЄТЬСЯ

Команда

Луцького педагогічного коледжу

за зайняте **II** місце

у спортивних змаганнях «КОЗАЦЬКІ ЗАБАВИ»

Волинський обласний отаман ВГО УРК,
генерал-полковник УРК

Г. Г. Карпюк
УКРАЇНСЬКЕ РЕЄСТРОВЕ КОЗАЦТВО
26208956
ВОЛИНСЬКА ОБЛАСТЬ, МІСТО ЛУЦЬК
ОБЛАСНА ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ

Луцьк-2011

ГРАМОТА

НАГОРОДЖУЄТЬСЯ

*суспільно-політичний клуб "Всесвіт"
Луцького педагогічного коледжу
(керівник А. І. Кравець)
за активну участь в Акті
Агентства лісових ресурсів України
"Майбутнє лісу у твоїх руках",
лісівничо-просвітницьку діяльність,
поширення знань про роль лісів
у житті людини та з нагоди
Міжнародного року лісів*

*Начальник Волинського обласного
управління лісового та
мисливського господарства*

Б.І.Колісник

*1 червня 2011 р.
м. Луцьк*

*Волинська обласна організація
Національної спілки краєзнавців України*

ГРАМОТА

нагороджується

**Клуб «Всесвіт»
Луцького педагогічного коледжу
(керівник А.І. Кравець)**

*за вагомий внесок у розвиток краєзнавства
і краєзнавчої освіти Волино-Поліського краю*

Голова **ВОНСКУ**

14.05.2018 р.

Геннадій Бондаренко

УПРАВЛІННЯ ОСВІТИ, НАУКИ ТА МОЛОДІ
ВОЛИНСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ

ГРАМОТА

НАГОРОДЖУЄТЬСЯ

ФРОНЧКО КАТЕРИНА,

студентка II курсу Луцького педагогічного коледжу,

учасниця клубу «Всесвіт»

(керівник Кравець А.І.),

призер II етапу Всеукраїнської краєзнавчої експедиції

учнівської молоді «Моя Батьківщина – Україна»

з напрямку «Козацькому роду нема переводу»

за роботу «Козацький полковник

Григорій Гуляницький»

Начальник управління

Л.ПЛАХОТНА

Наказ управління освіти, науки,
та молоді облдержадміністрації
від 21.12.2018 р. №713

Луцьк-2018

УПРАВЛІННЯ ОСВІТИ, НАУКИ ТА МОЛОДІ
ВОЛИНСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ

ГРАМОТА

НАГОРОДЖУЄТЬСЯ

ЗУБАКІНА АНГЕЛІНА,

студентка ІІ курсу Луцького педагогічного коледжу,

учасниця клубу «Всесвіт»

(керівник Кравець А.І.),

призер ІІ етапу Всеукраїнської краєзнавчої експедиції

учнівської молоді «Моя Батьківщина – Україна»

з напрямку «Козацькому роду нема переводу»

за роботу «Козацький полковник

Григорій Гуляницький»

Начальник управління

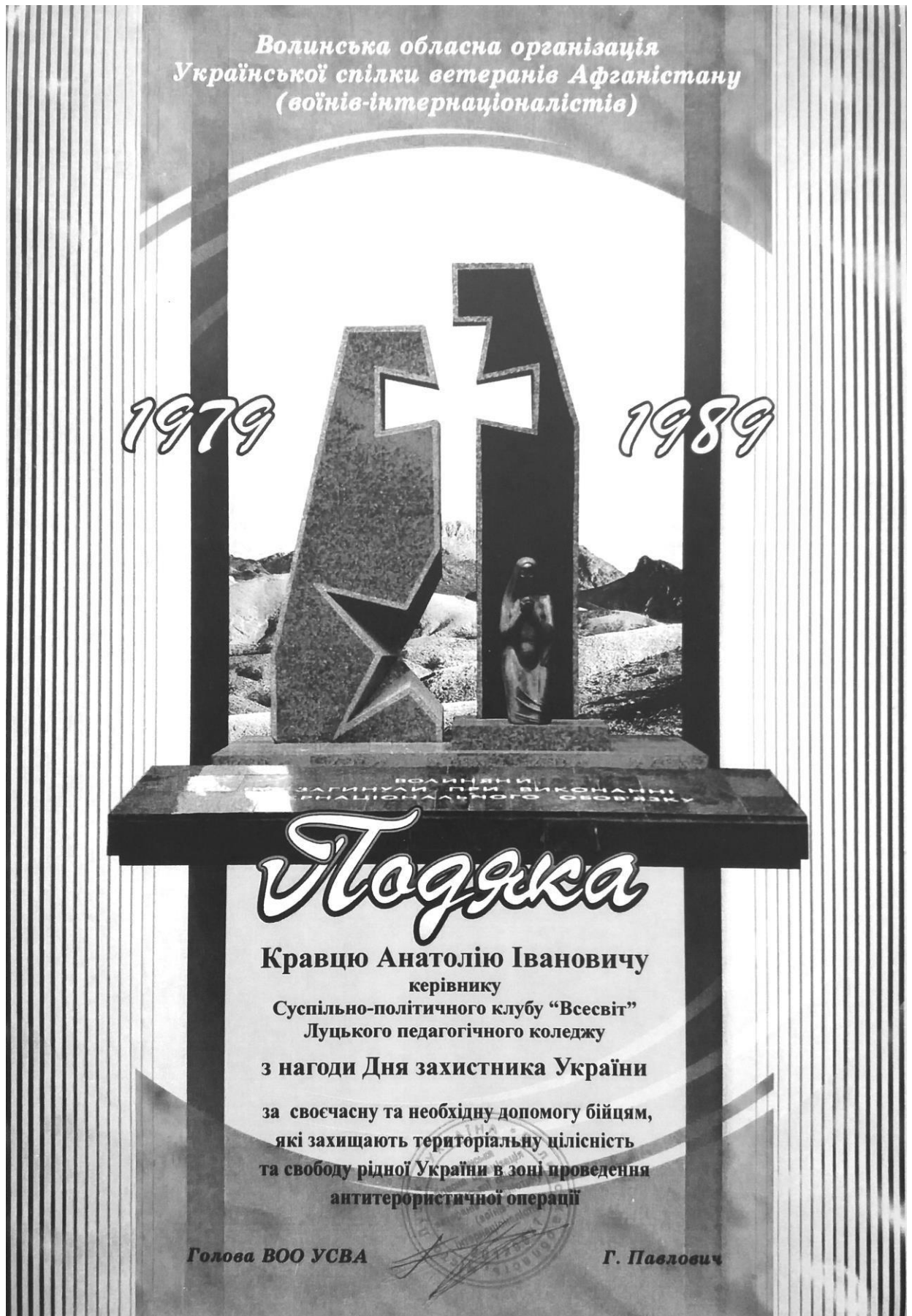
Л.ПЛАХОТНА
Л.ПЛАХОТНА

Наказ управління освіти, науки
та молоді обласної державної адміністрації
від 21.12.2018 р. №713

Луцьк-2018

(дод.б)

ПОДЯКА

**ВОЛИНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОЇ ОБЛАСНОЇ
УНІВЕРСАЛЬНОЇ НАУКОВОЇ БІБЛІОТЕКИ
ІМЕНІ ОЛЕНИ ПЧІЛКИ**

*Суспільно-політичному клубу «Всесвіт»
Луцького педагогічного коледжу
(керівник – Кравець Анатолій Іванович)*

за активну участь у реалізації соціокультурних
проектів книгозбірні з відродження історичної
пам'яті українського народу

Директор

09 жовтня 2018 року

Л. А. Стасюк Л. А. Стасюк

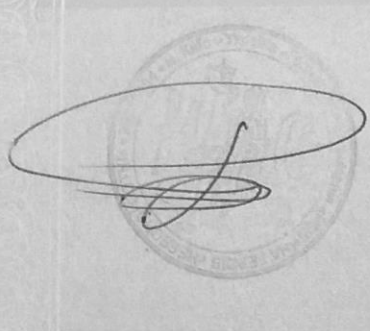
м. Луцьк

ПОДЯКА

*Зрабицю
Анатолію Цановичу*

за участь у конкурсі "Моя країна Гідності" на здобуття
Відзнаки імені Сергія Байдівського

Голова громадської організації
"Родина Героїв "Небесної Сотні"
Боднарчук В.С.

КИЇВ 2018

**НАЦІОНАЛЬНА СПІЛКА
КРАЄЗНАВЦІВ УКРАЇНИ**

ГРАМОТА

*За значний внесок у розвиток
краєзнавчого руху України
нагороджується*

*Луцький
педагогічний коледж. Клуб. Всевітні
керівник клубу Краєзнавець Анастасія Іванівна*

*Рішення Правління НСКУ від 16 жовтня 2019 р.
протокол № 1*

*Голова Національної спілки
краєзнавців України,
чл. кореспондент НСКУ України*

О.П.Резун

Агентство "Книжкова біржа"

04070, м.Київ, вул.Іллінська, 16
Т/ф (044) 425-23-07, 231-28-79
Р/р 26007303815901 в Лівобережній філії АКБ "Сведбанк" м.Києва,
МФО 300971
Код 25639097
Свідоцтво № 28274094
Інд. под.№ 256390926569
E-mail myoleksandr@ukr.net, myoleksandr@yandex.ru

№54

"3" грудня" 2018 р.

Луцький педагогічний коледж
Кафедра суспільних дисциплін
Кравцю А. І.

Вельмишановний Анатолію Івановичу!

Агентство «Книжкова біржа» упродовж останніх 16 років здійснює діяльність з комплектування провідних закордонних бібліотек українськими науковими виданнями. На цьому терені ми співпрацюємо з багатьма українськими університетами й інститутами НАН України, постачаючи їх видання до провідних університетських та публічних бібліотек, насамперед Німеччини.

Нещодавно ми отримали замовлення на книгу, автором якої є Ви, а саме:

- Підпілля на території Луцька в період Другої світової війни. – Луцьк, 2018

Повідомляємо, що вищезгадане видання буде надіслано до Баварської державної бібліотеки (Мюнхен, Німеччина = Bayerischen Staatsbibliothek, Ludwigstraße 16, 80539 München, Deutschland)

Сподіваємось й на подальшу співпрацю.

З повагою,

Директор М.Михалочко

Підписано до друку 29.09.2020. Формат 60×84^{1/8}
Ум. друк. арк. 24,0. Замовлення № 104. Наклад 100.
Папір офсетний Гарнітура Times. Друк офсетний.

Друк ПП Іванюк В. П.
43021, м. Луцьк, вул. Винниченка, 65.
Свідоцтво Держкомінформу України
ВЛн № 31 від 04.02.2004 р.